

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

**ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ - ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ
ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΥ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ**

ΜΕΡΟΣ Α΄	
ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	
Άρθρο 1	Σκοπός
Άρθρο 2	Αντικείμενο
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	
ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	
Άρθρο 3	Εκλογική Περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση άρθρου 1 π.δ. 26/2012
Άρθρο 4	Αριθμός βουλευτών εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 2 π.δ. 26/2012
Άρθρο 5	Σύντμηση προθεσμίας υποβολής συνδυασμών - Διόρθωση παροράματος ως προς τον αριθμό βουλευτών ανά εκλογική περιφέρεια - Εξαίρεση από την ποσόστωση φύλου για το ψηφοδέλτιο Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση παρ. 1, 9 και 10 άρθρου 34 π.δ. 26/2012
Άρθρο 6	Πρόταση ψηφοδελτίου Επικρατείας - Πρόταση υποψηφίων εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση άρθρου 34Α π.δ. 26/2012
Άρθρο 7	Σύντμηση προθεσμίας ανακήρυξης συνδυασμών - Ορισμός σειράς ανακήρυξης συνδυασμών - Τροποποίηση άρθρου 35 π.δ. 26/2012
Άρθρο 8	Σύντμηση προθεσμίας γνωστοποίησης ονόματος και εμβλήματος των κομμάτων - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 37 π.δ. 26/2012
Άρθρο 9	Διόρθωση παροράματος ως προς τον αριθμό βουλευτών ανά εκλογική περιφέρεια - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 72 π.δ. 26/2012
Άρθρο 10	Προσαρμογή διατάξεων ν. 4648/2019 στη σύσταση εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση άρθρων 2, 10, 12, 13 και 16 ν. 4648/2019
Άρθρο 11	Ανώτατο όριο εκλογικών δαπανών εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Προσθήκη παρ. 4Α στο άρθρο 10 του π.δ. 15/2022
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΜΕΡΟΥΣ Α΄	
Άρθρο 12	Έναρξη ισχύος άρθρων 3, 4, 6, 10 και 11
ΜΕΡΟΣ Β΄	
ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	

Άρθρο 13	Σκοπός
Άρθρο 14	Αντικείμενο
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΡΟΠΟΥ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΕΙΤΕ ΜΕ ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΕΙΤΕ ΜΕ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΗ ΨΗΦΟ	
Άρθρο 15	Τρόπος άσκησης εκλογικού δικαιώματος στις βουλευτικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικράτειας - Τροποποίηση παρ. 3 και 4 άρθρου 1 ν. 4648/2019
Άρθρο 16	Επιλογή τρόπου άσκησης εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς εκτός επικράτειας - Τροποποίηση παρ. 3 και προσθήκη παρ. 3Α στο άρθρο 2 του ν. 4648/2019
Άρθρο 17	Προσθήκη του τρόπου άσκησης εκλογικού δικαιώματος στο περιεχόμενο ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού - Τροποποίηση παρ. 1 και 3 άρθρου 3 ν. 4648/2019
Άρθρο 18	Αναβάθμιση της ειδικής εφαρμογής εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εκτός επικρατείας - Αντικατάσταση άρθρου 4 ν. 4648/2019
Άρθρο 19	Προθεσμία υποβολής αίτησης εγγραφής στον ειδικό εκλογικό κατάλογο εξωτερικού - Τροποποίηση παρ. 2 και 4 άρθρου 5 ν. 4648/2019
Άρθρο 20	Εκλογικά τμήματα - Εκλογικά καταστήματα - Τροποποίηση άρθρου 7 ν. 4648/2019
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΤΟΥ Ν. 5083/2024 ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΜΕ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΗ ΨΗΦΟ ΣΤΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ	
Άρθρο 21	Άσκηση εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο στις βουλευτικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικρατείας
Άρθρο 22	Προσαρμογή προθεσμιών - Περιορισμός αποστολής φακέλων μόνο σε εκλογείς εκτός επικρατείας
Άρθρο 23	Ψηφοδέλτιο επιστολικής ψήφου για τις βουλευτικές εκλογές και έκδοση εκλογικών αποτελεσμάτων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 24	Καταργούμενες διατάξεις
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ ΜΕΡΟΥΣ Β΄	
Άρθρο 25	Έναρξη ισχύος Μέρους Β΄
ΜΕΡΟΣ Γ΄ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ	
Άρθρο 26	Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΗ
ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1
Σκοπός

Με το Μέρος Α΄ του παρόντος σχεδίου νόμου σκοπείται ο ορισμός εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 54 του Συντάγματος. Συγκεκριμένα, ορίζεται εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού με τρεις (3) βουλευτικές έδρες.

Άρθρο 2
Αντικείμενο

Με το Μέρος Α΄ του παρόντος σχεδίου νόμου επέρχονται αλλαγές στο π.δ. 26/2012 (Α΄ 57), περί κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, καθώς και στον ν. 4648/2019 (Α΄ 205), περί διευκόλυνσης των εκλογέων που βρίσκονται εκτός της ελληνικής επικράτειας, προκειμένου να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Ειδικότερα, επέρχονται τροποποιήσεις στις προβλέψεις περί των εκλογικών περιφερειών και στις προθεσμίες υποβολής και ανακήρυξης συνδυασμών, ενώ εισάγονται ρυθμίσεις για την πρόταση υποψηφίων στην εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού και διορθώνονται παροράματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Άρθρο 3
Εκλογική Περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση άρθρου 1 π.δ. 26/2012

Στο άρθρο 1 του π.δ. 26/2012 (Α΄ 57), περί των εκλογικών περιφερειών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1 προστίθενται οι λέξεις «, με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3,», β) στην παρ. 2, βα) η αρίθμηση των υποπερ «ββ» έως «ηη» αντικαθίσταται από την αρίθμηση υποπερ. «αβ» έως «αη», ββ) στην υποπερ. αα) οι λέξεις «Α΄ Εκλογική Περιφέρεια Αθηνών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Εκλογική Περιφέρεια Δήμου Αθηναίων», βγ) στην υποπερ. αβ): i) διαγράφεται η αναφορά «Β1΄» και ii) οι λέξεις «Φιλαδέλφειας - Χαλκηδόνας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Νέας Φιλαδέλφειας - Νέας Χαλκηδόνας», βδ) στην υποπερ. αγ) διαγράφεται η αναφορά «Β2΄», βε) στην υποπερ. αδ)

διαγράφεται η αναφορά «B3'», βστ) στην υποπερ. αζ) διαγράφεται η αναφορά «Α'», βζ) στην υποπερ. αη) διαγράφεται η αναφορά «B'», βη) στην περ. β) η αρίθμηση της υποπερ. «αα» αντικαθίσταται από την αρίθμηση «βα», γ) η παρ. 3 αντικαθίσταται, και το άρθρο 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1
Εκλογικές Περιφέρειες

1. Περιφέρεια για την εκλογή βουλευτών, με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3, ορίζεται ο νομός.

2. Κατ' εξαίρεση διαιρούνται:

α) Ο Νομός Αττικής σε οκτώ (8) εκλογικές περιφέρειες, δηλαδή στις:

αα) Εκλογική Περιφέρεια Δήμου Αθηναίων, που αποτελείται από τον Δήμο Αθηναίων,

αβ) Εκλογική Περιφέρεια Βόρειου Τομέα Αθηνών, που αποτελείται από τους Δήμους Αγ. Παρασκευής, Αμαρουσίου, Βριλησίων, Γαλατσίου, Ηρακλείου, Κηφισιάς, Λυκόβρυσης - Πεύκης, Μεταμόρφωσης, Ν. Ιωνίας, Παπάγου - Χολαργού, Πεντέλης, Νέας Φιλαδέλφειας - Νέας Χαλκηδόνας, Φιλοθέης - Ψυχικού και Χαλανδρίου,

αγ) Εκλογική Περιφέρεια Δυτικού Τομέα Αθηνών, που αποτελείται από τους Δήμους Αγ. Βαρβάρας, Αγ. Αναργύρων - Καματερού, Αιγάλεω, Ιλίου, Περιστερίου, Πετρούπολης και Χαϊδαρίου,

αδ) Εκλογική Περιφέρεια Νότιου Τομέα Αθηνών, που αποτελείται από τους Δήμους Αγ. Δημητρίου, Αλίμου, Βύρωνα, Γλυφάδας, Δάφνης-Υμηττού, Ελληνικού - Αργυρούπολης, Ζωγράφου, Ηλιούπολης, Καισαριανής, Καλλιθέας, Μοσχάτου - Ταύρου, Ν. Σμύρνης και Π. Φαλήρου,

αε) Α' Εκλογική Περιφέρεια Πειραιώς, που αποτελείται από τους Δήμους Αίγινας, Αγκιστρίου, Κυθήρων, Πειραιώς, Πόρου, Σπετσών, Τροιζηνίας - Μεθάνων και Ύδρας,

αστ) Β' Εκλογική Περιφέρεια Πειραιώς, που αποτελείται από τους Δήμους Κερατσινίου - Δραπετσώνας, Κορυδαλλού, Νίκαιας - Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Περάματος και Σαλαμίνας,

αζ) Εκλογική Περιφέρεια Ανατολικής Αττικής, που αποτελείται από τους Δήμους Αχαρνών, Βάρης - Βούλας - Βουλιαγμένης, Διονύσου, Κρωπίας, Λαυρεωτικής, Μαραθώνα, Μαркоπούλου - Μεσογαίας, Παιανίας, Παλλήνης, Ραφήνας - Πικερμίου, Σαρωνικού, Σπάτων - Αρτέμιδος και Ωρωπού,

αη) Εκλογική Περιφέρεια Δυτικής Αττικής, που αποτελείται από τους Δήμους Ασπροπύργου, Ελευσίνας, Μάνδρας - Ειδυλλίας, Μεγαρέων και Φυλής.

β) Ο Νομός Θεσσαλονίκης σε δύο (2) εκλογικές περιφέρειες, δηλαδή στις:

βα) Α' Εκλογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης, που αποτελείται από τους Δήμους Αμπελοκήπων - Μενεμένης, Θεσσαλονίκης, Καλαμαριάς, Κορδελιού - Ευόσμου, Νεάπολης - Συκεών και Παύλου Μελά,

ββ) Β' Εκλογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης, που αποτελείται από τους Δήμους Βόλβης, Δέλτα, Θέρμης, Θερμαϊκού, Λαγκαδά, Πυλαίας-Χορτιάτη, Χαλκηδόνας και Ωραιοκαστρου.

3. Επιπλέον των παρ. 1 και 2 συνιστάται εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού.»

Άρθρο 4

Αριθμός βουλευτών εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 2 π.δ. 26/2012

Στην παρ. 1 του άρθρου 2 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί του αριθμού βουλευτών και των βουλευτικών εδρών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «για όλη την Επικράτεια» διαγράφονται, β) στο δεύτερο εδάφιο: βα) προστίθενται οι λέξεις «των παρ. 1 και 2 του άρθρου 1,», ββ) οι λέξεις «στις παραγράφους 2 έως και 5 του άρθρου αυτού» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στις παρ. 2 έως 6 του παρόντος», γ) προστίθεται νέο τρίτο εδάφιο, δ) στο τέταρτο εδάφιο: δα) οι λέξεις «δεκαπέντε (15)» αντικαθίσταται από τις λέξεις «δώδεκα (12)», δβ) οι λέξεις «με όσα ορίζονται στο επόμενο άρθρο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σύμφωνα με το άρθρο 3», και, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων, η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Ο αριθμός των βουλευτών ορίζεται σε τριακόσιους (300). Από αυτούς οι διακόσιοι ογδόντα πέντε (285) εκλέγονται στις εκλογικές περιφέρειες των παρ. 1 και 2 του άρθρου 1, στις οποίες οι αντίστοιχες βουλευτικές έδρες κατανέμονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 2 έως 6 του παρόντος. Τρεις (3) βουλευτές εκλέγονται στην εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού της παρ. 3 του άρθρου 1. Οι υπόλοιποι δώδεκα (12) εκλέγονται ενιαία σε ολόκληρη την Επικράτεια, σύμφωνα με το άρθρο 3.»

Άρθρο 5

Σύντμηση προθεσμίας υποβολής συνδυασμών - Διόρθωση παροράματος ως προς τον αριθμό βουλευτών ανά εκλογική περιφέρεια - Εξαίρεση από την ποσόστωση φύλου για το ψηφοδέλτιο Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση παρ. 1, 9 και 10 άρθρου 34 π.δ. 26/2012

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012 (Α'57), περί κατάρτισης συνδυασμών, οι λέξεις «εντός επτά (7) ημερών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «εντός τεσσάρων (4) ημερών» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Κάθε κόμμα, συνασπισμός συνεργαζόμενων κομμάτων και συνδυασμός ανεξάρτητων υποψηφίων, εντός τεσσάρων (4) ημερών από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 31, καταρτίζει και υποβάλλει τους συνδυασμούς του. Με τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας καταργείται η δυνατότητα δήλωσης νέων υποψηφιοτήτων ή μεταβολής κατατεθεισών.»

2. Στην περ. γ) της παρ. 9 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012, οι λέξεις «περισσότεροι από δεκατρείς βουλευτές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «περισσότεροι από δώδεκα (12) βουλευτές» και, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων, η παρ. 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«9. Κάθε συνδυασμός μπορεί να περιλάβει αριθμό υποψηφίων βουλευτών έως τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας προσαυξημένο:

- α) κατά δύο (2) στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται από ένας (1) έως και επτά (7) βουλευτές,
- β) κατά τρεις (3) στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται από οκτώ (8) έως και δώδεκα (12) βουλευτές, και
- γ) κατά τέσσερις (4) στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται περισσότεροι από δώδεκα (12) βουλευτές.»

3. Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012, προστίθενται οι λέξεις «και τους υποψηφίους της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού» και η παρ. 10 διαμορφώνεται ως εξής:

«10. Για την ανακήρυξη των εκλογικών συνδυασμών αυτοτελών κομμάτων, συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων και ανεξαρτήτων, ο αριθμός των υποψηφίων Βουλευτών, από κάθε φύλο, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 40% του συνολικού αριθμού των υποψηφίων τους, αντιστοίχως, ανά εκλογική περιφέρεια. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω. Ο ανωτέρω περιορισμός δεν ισχύει για το ψηφοδέλτιο Επικρατείας και τους υποψηφίους της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων των εκλογικών συνδυασμών αυτοτελών κομμάτων, συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων και ανεξαρτήτων από κάθε φύλο στο σύνολο της Επικρατείας, εξαιρουμένων των υποψηφίων βουλευτών Επικρατείας, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό 33% του συνολικού αριθμού των υποψηφίων τους. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.»

Άρθρο 6

Πρόταση ψηφοδελτίου Επικρατείας - Πρόταση υποψηφίων εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση άρθρου 34Α π.δ. 26/2012

Στο άρθρο 34Α του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί της πρότασης ψηφοδελτίου Επικρατείας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) ο τίτλος του άρθρου αντικαθίσταται, β) στην παρ. 2 διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο, γ) προστίθεται παρ. 5 και το άρθρο 34Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 34Α

Πρόταση ψηφοδελτίου Επικρατείας - Πρόταση υποψηφίων εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού

1. Η πρόταση υποψηφίων για τους βουλευτές που εκλέγονται ενιαίως σε ολόκληρη την Επικράτεια, υποβάλλεται από κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, που καταρτίζει δικούς του συνδυασμούς, στα τρία τέταρτα (3/4) του συνόλου των εκλογικών περιφερειών της Χώρας, παραλειπόμενου του κλάσματος. Δεν επιτρέπεται υποβολή υποψηφιότητας σε πρόσωπο, που είναι υποψήφιος στις ίδιες εκλογές, σε οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια.
2. Η πρόταση κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων περιλαμβάνει αριθμό ίσο με τον αριθμό των εδρών Επικρατείας.
3. Το ψηφοδέλτιο Επικρατείας υποβάλλεται κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 34 του παρόντος.
4. Οι γνωστοποιήσεις των συνδυασμών και των υποψηφίων σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες της χώρας, που αναφέρονται στο άρθρο 39 του παρόντος, πρέπει να περιλαμβάνουν και τους συνδυασμούς όλων των κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων, που ανακηρύχθηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 35 του παρόντος.
5. Η πρόταση υποψηφίων για την εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού της παρ. 3 του άρθρου 1 υποβάλλεται από κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, που καταρτίζει δικούς του συνδυασμούς, στα τρία τέταρτα (3/4) του συνόλου των εκλογικών περιφερειών της Χώρας, παραλειπόμενου του κλάσματος. Οι υποψήφιοι της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου

Ελληνισμού πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού. Από τον περιορισμό του δεύτερου εδαφίου εξαιρείται ο αρχηγός κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων του οποίου ηγείται.»

Άρθρο 7

Προθεσμία ανακήρυξης συνδυασμών - Ορισμός σειράς ανακήρυξης συνδυασμών - Τροποποίηση άρθρου 35 π.δ. 26/2012

Στο άρθρο 35 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί της ανακήρυξης συνδυασμών και υποψηφίων βουλευτών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, αα) οι λέξεις «τριών (3) ημερών μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής πρότασης υποψηφιοτήτων, το Α' Τμήμα» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο (2) ημερών μετά από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής πρότασης υποψηφιοτήτων της παρ. 1 του άρθρου 34, το Α1 Τμήμα», αβ) προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφιο, β) η παρ. 2 αντικαθίσταται, και κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων το άρθρο 35 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 35

Ανακήρυξη συνδυασμών και υποψηφίων βουλευτών

1. Εντός δύο (2) ημερών μετά από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής πρότασης υποψηφιοτήτων της παρ. 1 του άρθρου 34, το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου ανακηρύσσει σε δημόσια συνεδρίαση τους εκλογικούς συνδυασμούς, όπως αυτοί δηλώθηκαν σύμφωνα με τα άρθρα 34 και 34Α.

Οι προϋποθέσεις της παρ. 10 του άρθρου 34 πρέπει να πληρούνται κατά την καταληκτική ημέρα της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης κατάρτισης συνδυασμού, επί ποινή μη ανακήρυξης του συνδυασμού του κόμματος ή του συνασπισμού των συνεργαζόμενων κομμάτων. Αν το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου για οποιονδήποτε λόγο δεν ανακηρύξει υποψήφιο ή υποψηφίους ενός συνδυασμού, τότε ο συνδυασμός ανακηρύσσεται με τους υποψηφίους που πληρούν τις προϋποθέσεις ανακήρυξης, μόνο αν η δήλωση συνδυασμού κατά την υποβολή του, συμπεριλαμβανομένων των υποψηφίων που δεν ανακηρύχθηκαν, πληρούσε τις προϋποθέσεις του αριθμού υποψηφίων από κάθε φύλο.

2. Οι συνδυασμοί ανακηρύσσονται με την εξής σειρά:

α) Προηγούνται κατά σειρά εκλογικής δύναμης τα κόμματα ή οι συνασπισμοί συνεργαζόμενων κομμάτων που συμμετείχαν στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές.

β) Ακολουθούν κατά σειρά εκλογικής δύναμης τα κόμματα ή οι συνασπισμοί συνεργαζόμενων κομμάτων που συμμετείχαν στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη εκπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

γ) Στη συνέχεια ανακηρύσσονται τα λοιπά κόμματα ή οι συνασπισμοί συνεργαζόμενων κομμάτων κατά σειρά υποβολής της δήλωσης συνδυασμού.

δ) Ακολουθούν οι συνδυασμοί ανεξαρτήτων υποψηφίων κατά σειρά υποβολής δήλωσης του συνδυασμού.

ε) Τέλος, ανακηρύσσονται οι μεμονωμένοι υποψήφιοι της κάθε εκλογικής περιφέρειας κατά αλφαβητική σειρά.

Εφόσον κόμμα ή κόμματα των περ. α) και β) μετέχουν σε συνασπισμό συνεργαζόμενων κομμάτων, θεωρείται ότι ο συνασπισμός συνεργαζόμενων κομμάτων έχει λάβει στις

τελευταίες εκλογές την εκλογική δύναμη του μεγαλύτερου σε εκλογική δύναμη από τα συνεργαζόμενα κόμματα που τον απαρτίζουν.

3. Οι υποψήφιοι βουλευτές Επικρατείας αναγράφονται υποχρεωτικά με τη σειρά που προτείνονται και ανακηρύσσονται. Οι υποψήφιοι στις λοιπές εκλογικές περιφέρειες ανακηρύσσονται κατά αλφαβητική σειρά επωνύμου, κυρίου ονόματος και πατρωνύμου, με εξαίρεση το όνομα του αρχηγού ή προέδρου του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων, το οποίο προτάσσεται. Επίσης, όσοι έχουν διατελέσει πρωθυπουργοί σε κυβέρνηση που έτυχε ψήφου εμπιστοσύνης της Βουλής και έχουν εκλεγεί βουλευτές, μπορούν να προτάσσονται των υπολοίπων πλην του αρχηγού ή προέδρου του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων.

4. Σε περίπτωση που οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται μέσα σε δεκαοκτώ (18) μήνες από τις προηγούμενες, οι υποψήφιοι αναγράφονται υποχρεωτικά με τη σειρά που προτείνονται δίχως να έχει εφαρμογή η παρ. 3 του παρόντος.

5. Η απόφαση της ανακήρυξης κοινοποιείται αμέσως στο Υπουργείο Εσωτερικών.

6. Για την υποβολή του έργου του Αρείου Πάγου, όσον αφορά την ανακήρυξη των συνδυασμών και των υποψηφίων βουλευτών αλλά και για τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος, δύναται να διατίθεται προσωπικό της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, κατόπιν αιτήματος του Αρείου Πάγου.»

Άρθρο 8

Προθεσμία γνωστοποίησης ονόματος και εμβλήματος των κομμάτων - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 37 π.δ. 26/2012

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 και στην παρ. 2 του άρθρου 37 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), οι λέξεις «τρεις (3)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο (2)» και οι παρ. 1 και 2 διαμορφώνονται ως εξής:

«1. Κάθε πολιτικό κόμμα γνωστοποιεί το αργότερο δύο (2) ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παράγραφος 4 έναρξη της προεκλογικής περιόδου με γραπτή δήλωσή του, η οποία επιδίδεται προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, το όνομα και το έμβλημα του κόμματος για όλη την Επικράτεια. Δικαίωμα να χρησιμοποιεί στο εξής αποκλειστικά το όνομα και το έμβλημα που δηλώνονται έχει το πολιτικό κόμμα που τα δήλωσε.

2. Το αργότερο δύο (2) ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παράγραφος 4 έναρξη της προεκλογικής περιόδου, τα κόμματα που θέλουν να απαρτίζουν συνασπισμό περισσότερων συνεργαζόμενων κομμάτων, γνωστοποιούν προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, με γραπτή δήλωση των αρχηγών τους ή των επιτροπών που τα διευθύνουν, την προσωνομία και το έμβλημα του συνασπισμού τους για όλη την Επικράτεια.»

Άρθρο 9

Διόρθωση παροράματος ως προς τον αριθμό βουλευτών ανά εκλογική περιφέρεια - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 72 π.δ. 26/2012

Στην περ. δ) της παρ. 7 του άρθρου 72 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί του περιεχομένου των ψηφοδελτίων, των σταυρών προτίμησης και των πρόωρων εκλογών, η λέξη «δεκατρείς»

αντικαθίσταται από τις λέξεις «δώδεκα (12)» και, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων, η παρ. 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«7. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ υποψηφίων του συνδυασμού, σημειώνοντας στο ψηφοδέλτιο σταυρό προτίμησης παραπλεύρως του ονόματός τους, ως ακολούθως:

α) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από ένας (1) ως και τρεις (3) βουλευτές, έναν (1) σταυρό.

β) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από τέσσερις (4) ως και επτά (7) βουλευτές, μέχρι δύο (2) σταυρούς.

γ) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από οκτώ (8) ως και δώδεκα (12) βουλευτές, μέχρι τρεις (3) σταυρούς, και

δ) στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται περισσότεροι από δώδεκα (12) βουλευτές, μέχρι τέσσερις (4) σταυρούς.»

Άρθρο 10

Προσαρμογή διατάξεων ν. 4648/2019 στη σύσταση εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση άρθρων 2, 10, 12, 13 και 16 ν. 4648/2019

1. Στο άρθρο 2 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί των ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού, προστίθεται παρ. 11 ως εξής:

«11. Οι εκλογείς του παρόντος αποτελούν τον εκλογικό κατάλογο, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 6 του π.δ. 26/2012, της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού της παρ. 3 του άρθρου 1 του ίδιου π.δ.»

2. Στην παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4648/2019, περί των ψηφοδελτίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο εισαγωγικό εδάφιο οι λέξεις «ψηφοδέλτια Επικρατείας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τα ψηφοδέλτια Απόδημου Ελληνισμού», β) οι περ. α) έως γ) καταργούνται, γ) στο δεύτερο εδάφιο της περ. δ), οι λέξεις «ψηφοδέλτιο επικρατείας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ψηφοδέλτιο Απόδημου Ελληνισμού», δ) η περ. ε) αντικαθίσταται, ε) οι περ. στ), ζ) και η) καταργούνται, και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Σε περίπτωση διεξαγωγής γενικών βουλευτικών εκλογών, για την ψηφοφορία των εκλογέων χρησιμοποιούνται τα ψηφοδέλτια Απόδημου Ελληνισμού που καταρτίζονται από τα κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων που μετέχουν σε αυτές, σύμφωνα με τους ορισμούς των άρθρων 34Α και 35 του π.δ. 26/2012. Για τα ψηφοδέλτια αυτά ισχύουν τα εξής:

α) Καταργείται.

β) Καταργείται.

γ) Καταργείται.

δ) Ο εφοδιασμός των ελληνικών διπλωματικών και προξενικών αρχών, στην περίπτωση διεξαγωγής βουλευτικών εκλογών, με τον αναγκαίο αριθμό έντυπων ψηφοδελτίων των πολιτικών κομμάτων που ανακηρύσσονται από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου και τα οποία συμμετέχουν στις εκλογές, γίνεται με φροντίδα της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών και δαπάνες του Υπουργείου Εσωτερικών, τουλάχιστον επτά (7) ημερολογιακές ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας σε κάθε χώρα, αντιστοίχως, στο εξωτερικό.

Τα πολιτικά κόμματα ή συνασπισμοί κομμάτων, εκλογικοί συνδυασμοί των οποίων έχουν ανακηρυχθεί από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου και καταρτίζουν ψηφοδέλτιο Απόδημου Ελληνισμού, αποστέλλουν στη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, με δική

τους μέριμνα και ευθύνη, σε δεματοποιημένες δεσμίδες των πεντακοσίων (500) ψηφοδελτίων, τα σχετικά έντυπα ψηφοδέλτια με τους υποψηφίους Απόδημου Ελληνισμού, εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερολογιακών ημερών, από την ημερομηνία ανακήρυξης των υποψηφίων Απόδημου Ελληνισμού από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου. Η Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, μετά την παρέλευση της προθεσμίας των πέντε (5) ημερολογιακών ημερών, συμπληρώνει τα στοιχεία παραλήπτη επί των δεματοποιημένων δεσμίδων και, στην περίπτωση αποστολών εκτός των γεωγραφικών ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποστέλλει τα σχετικά έντυπα ψηφοδέλτια με τους υποψηφίους Επικρατείας που έχουν περιέλθει εγκαίρως στην κατοχή της, στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών.

Το Υπουργείο Εξωτερικών, στην περίπτωση αποστολών εκτός των γεωγραφικών ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβαίνει στην άμεση αποστολή με διπλωματικό ταχυδρομείο των δεματοποιημένων έντυπων ψηφοδελτίων και οποιουδήποτε άλλου εκλογικού υλικού απαραίτητου και χρήσιμου για την απρόσκοπτη διεξαγωγή της ψηφοφορίας, τα οποία παραλαμβάνει από τη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών σε ενιαία, κλειστή συσκευασία, χωριστή για την ιδιαίτερη περιφέρεια ευθύνης κάθε πρεσβευτικής ή προξενικής αρχής όπου συστήνονται εκλογικά τμήματα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο εφοδιασμός των ελληνικών διπλωματικών και προξενικών αρχών, με τον αναγκαίο αριθμό έντυπων ψηφοδελτίων των πολιτικών κομμάτων που ανακηρύσσονται από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου και τα οποία συμμετέχουν στις εκλογές, κατά το μέρος που αφορά στους χώρους διεξαγωγής της σχετικής ψηφοφορίας εντός των γεωγραφικών ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γίνεται με φροντίδα και δαπάνες του Υπουργείου Εσωτερικών, τουλάχιστον επτά (7) ημερολογιακές ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας στο εξωτερικό.

Σε κάθε περίπτωση οι ελληνικές διπλωματικές και προξενικές αρχές οφείλουν στη συνέχεια να εφοδιάσουν με τον αναγκαίο αριθμό έντυπων ψηφοδελτίων, καθώς και κάθε άλλου αναγκαίου εκλογικού υλικού, την εφορευτική επιτροπή κάθε εκλογικού τμήματος.

ε) Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι προβλέψεις που ισχύουν για τις λοιπές εκλογικές περιφέρειες του π.δ. 26/2012.

στ) Καταργείται.

ζ) Καταργείται.

η) Καταργείται.»

3. Στην παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4648/2019, περί της γνωστοποίησης των υποψηφίων συνδυασμών και του προγράμματος εκλογής, οι λέξεις «κατά ψηφοδέλτια Επικρατείας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού των» και, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων, η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι υποψήφιοι της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού των κομμάτων και των συνασπισμών συνεργαζόμενων κομμάτων, οι οποίοι έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, γνωστοποιούνται αμέσως, από το Υπουργείο Εσωτερικών, στις ελληνικές διπλωματικές αρχές.»

4. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 4648/2019, περί του τρόπου ψηφοφορίας, οι λέξεις «το ψηφοδέλτιο της εκλογής του» αντικαθίστανται από τις λέξεις «και επιλέγει σύμφωνα με το άρθρο 72 του π.δ. 26/2012 τον συνδυασμό και τον υποψήφιο βουλευτή της επιλογής του» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Στη συνέχεια, ο εκλογέας οφείλει να αποσυρθεί στον ειδικό ξεχωριστό χώρο, με τρόπο ώστε να μην τον βλέπουν, και εκεί κλείνει μυστικά μέσα στον φάκελο που του έχει δώσει η εφορευτική επιτροπή και επιλέγει σύμφωνα με το άρθρο 72 του π.δ. 26/2012 τον συνδυασμό και τον υποψήφιο βουλευτή της επιλογής του. Ο εκλογέας, αφού κολλήσει καλά τον φάκελο, επιστρέφει στην εφορευτική επιτροπή και τον επιδεικνύει στα μέλη της και στους λουπούς παρισταμένους, ώστε να είναι βέβαιο ότι κρατάει έναν μόνο φάκελο και ύστερα τον ρίχνει στην κάλπη.»

5. Στην παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 4648/2019, περί αποσφράγισης φακέλων και διαλογής ψηφοδελτίων, τα εδάφια δεύτερο έως όγδοο αντικαθίστανται από νέο δεύτερο εδάφιο και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Έπειτα αρχίζουν η αποσφράγιση των φακέλων και η διαλογή των ψηφοδελτίων. Για τη διαλογή εφαρμόζονται τα άρθρα 91, 92 και οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 93 του π.δ. 26/2012, περί διαλογής ψήφων, με την επιφύλαξη της παρ. 11 του παρόντος.»

Άρθρο 11

Ανώτατο όριο εκλογικών δαπανών εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού -

Προσθήκη παρ. 4Α στο άρθρο 10 π.δ. 15/2022

Μετά την παρ. 4 του άρθρου 10 του π.δ. 15/2022 (Α' 39), περί ανώτατου ορίου των εκλογικών δαπανών των υποψηφίων βουλευτών και μελών του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, προστίθεται παρ. 4Α ως εξής:

«4Α. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο βουλευτή της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού στις βουλευτικές εκλογές καθορίζεται στο τριπλάσιο που ισχύει κάθε φορά για τους υποψήφιους βουλευτές στη μεγαλύτερη εκλογική περιφέρεια της χώρας.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΜΕΡΟΥΣ Α'

Άρθρο 12

Έναρξη ισχύος άρθρων 3, 4, 6, 10 και 11

Τηρουμένης της προϋπόθεσης της παρ. 1 του άρθρου 54 του Συντάγματος, η ισχύς των άρθρων 3, 4, 6, 10 και 11 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε διαφορετική περίπτωση, τα ανωτέρω άρθρα ισχύουν από τις μεθεπόμενες εκλογές.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 13 **Σκοπός**

Στο παρόν Μέρος σκοπείται η διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων που βρίσκονται έξω από την ελληνική επικράτεια, είτε με φυσική παρουσία είτε με επιστολική ψήφο στις βουλευτικές εκλογές.

Άρθρο 14 **Αντικείμενο**

Στο παρόν Μέρος ρυθμίζεται το ζήτημα της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων που βρίσκονται έξω από την ελληνική επικράτεια. Συγκεκριμένα, θεσπίζεται δυνατότητα επιλογής του τρόπου ψηφοφορίας, είτε με φυσική παρουσία είτε επιστολικά, προσαρμόζεται ανάλογα η διαδικασία άσκησης του εκλογικού δικαιώματος και προβλέπονται ειδικότερες ρυθμίσεις για αυτή. Επίσης, επιλύονται ζητήματα που αφορούν τις προθεσμίες αποστολής του εκλογικού υλικού από και προς τη χώρα, ενώ προβλέπεται και η αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του π.δ. 26/2012 (Α' 57) για την έκδοση των εκλογικών αποτελεσμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΡΟΠΟΥ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ, ΕΙΤΕ ΜΕ ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΕΙΤΕ ΜΕ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΗ ΨΗΦΟ

Άρθρο 15

Τρόπος άσκησης εκλογικού δικαιώματος στις βουλευτικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικράτειας - Τροποποίηση παρ. 3 και 4 άρθρου 1 ν. 4648/2019

1. Στην παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί πεδίου εφαρμογής και ορισμού του χρόνου διεξαγωγής της ψηφοφορίας, α) μετά τη λέξη «διεξάγεται» προστίθεται η λέξη «είτε» και β) προστίθενται οι λέξεις «, είτε με επιστολική ψήφο σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 5083/2024 (Α' 12)» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Η ψηφοφορία διεξάγεται είτε με αυτοπρόσωπη παρουσία σε ειδικά εκλογικά κέντρα του εξωτερικού, όπως ορίζεται στον παρόντα νόμο, είτε με επιστολική ψήφο σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 5083/2024 (Α' 12).»

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4648/2019 αντικαθίσταται, και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Με το προεδρικό διάταγμα του άρθρου 31 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί προεδρικού διατάγματος προκήρυξης γενικών βουλευτικών εκλογών, ορίζονται η ημερομηνία και το χρονικό διάστημα διεξαγωγής της ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία για τους εκλογείς του παρόντος. Η ψηφοφορία ολοκληρώνεται σε μία (1) ημέρα και η διεξαγωγή της ορίζεται μεταξύ της τέταρτης (4ης) και της προηγούμενης ημέρας της διεξαγωγής της

ψηφοφορίας εντός της ελληνικής επικράτειας. Δεν επιτρέπεται να είναι σε εξέλιξη ψηφοφορία σε ειδικά εκλογικά τμήματα εξωτερικού ενώ έχει περατωθεί η ψηφοφορία εντός της επικράτειας.»

Άρθρο 16

Επιλογή τρόπου άσκησης εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς εκτός επικράτειας - Τροποποίηση παρ. 3 και προσθήκη παρ. 3Α στο άρθρο 2 του ν. 4648/2019

1. Στην παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο προστίθενται οι λέξεις «, περί ειδικής εφαρμογής εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εξωτερικού», β) το τρίτο και το τέταρτο εδάφιο αντικαθίστανται και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Οι εκλογείς που επιθυμούν να διευκολυνθούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, εγγράφονται με δική τους μέριμνα στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού. Η εγγραφή στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού γίνεται οποτεδήποτε με αίτηση του ενδιαφερομένου σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 4, περί ειδικής εφαρμογής εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εξωτερικού. Αντιστοίχως, η τροποποίηση της αίτησης και η ακύρωση της αίτησης εγγραφής στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού γίνονται με τη διαδικασία του άρθρου 4. Η αίτηση εγγραφής, τροποποίησης ή ακύρωσης της εγγραφής γίνεται αμέσως οριστική.»

3. Στο άρθρο 2 του ν. 4648/2019, προστίθεται παρ. 3Α ως εξής:

«3Α. Για την εφαρμογή του παρόντος, ο εκλογέας κατά την υποβολή της αίτησης της παρ. 3 επιλέγει αποκλειστικά μία (1) από τις παρακάτω επιλογές:

- α) ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή
- β) ψηφοφορία με επιστολική ψήφο ή
- γ) ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στην επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα.»

Άρθρο 17

Προσθήκη του τρόπου άσκησης εκλογικού δικαιώματος στο περιεχόμενο ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού - Τροποποίηση παρ. 1 και 3 άρθρου 3 ν. 4648/2019

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί του περιεχομένου των ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) προστίθενται περ. ιγ) έως ιστ), β) προστίθενται νέα εδάφια, δεύτερο και τρίτο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι εξωτερικού που καταρτίζονται, φέρουν τον τίτλο «Ειδικός Εκλογικός Κατάλογος Εξωτερικού» και περιέχουν τα ακόλουθα:

- α) τον αύξοντα αριθμό,
- β) τον Ειδικό Εκλογικό Αριθμό,
- γ) το επώνυμο,
- δ) το όνομα,
- ε) το όνομα του πατέρα,
- στ) το όνομα της μητέρας,

- ζ) το όνομα συζύγου και το επώνυμο πατέρα (εφόσον πρόκειται για έγγαμη γυναίκα που φέρει το επώνυμο του συζύγου),
- η) την ημερομηνία και τον χρόνο γέννησης,
- θ) τον βασικό εκλογικό κατάλογο (βασική εκλογική περιφέρεια) όπου είναι εγγεγραμμένος (νομός, δήμος, εκλογικό διαμέρισμα),
- ι) την πλήρη διεύθυνση διαμονής,
- ια) τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,
- ιβ) τα τηλέφωνα επικοινωνίας,
- ιγ) τον επιθυμητό τρόπο ψηφοφορίας,
- ιδ) την επιθυμητή χώρα ψηφοφορίας,
- ιε) την επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας, και
- ιστ) την πλήρη διεύθυνση στην οποία επιθυμεί να λάβει τον ειδικό φάκελο ψηφοφορίας.

Τα στοιχεία ιδ) και ιε) καταχωρίζονται, εφόσον ο εκλογέας έχει επιλέξει την ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στην επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα. Το στοιχείο ιστ) καταχωρίζεται, εφόσον ο εκλογέας έχει επιλέξει την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο ή την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στην επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα.»

2. Στην παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 4648/2019, προστίθενται οι λέξεις «για εκλογείς που έχουν επιλέξει την ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στην επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Μετά τον ορισμό των ειδικών εκλογικών τμημάτων ψηφοφορίας και ειδικά για την εκλογική διαδικασία που έπεται, οι εκλογικοί κατάλογοι συντάσσονται ανά ειδικό εκλογικό τμήμα ψηφοφορίας για εκλογείς που έχουν επιλέξει την ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στην επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα.»

Άρθρο 18

Αναβάθμιση της ειδικής εφαρμογής εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εκτός επικρατείας - Αντικατάσταση άρθρου 4 ν. 4648/2019

Το άρθρο 4 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί ειδικής εφαρμογής εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εκτός επικρατείας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 4

Ειδική εφαρμογή εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εκτός επικρατείας

1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών λειτουργεί ηλεκτρονική εφαρμογή, προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr) για την εγγραφή, τη μεταβολή στοιχείων και τη διαγραφή από τον ειδικό εκλογικό κατάλογο εκλογέων εξωτερικού. Η καταχώριση και η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ανωτέρω φυσικών προσώπων γίνονται σύμφωνα με τον ν. 4624/2019 (Α' 137) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων

προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (L 119).

2. Η διαδικασία πρόσβασης στην εφαρμογή λαμβάνει μέριμνα για την ταυτοποίηση του εκλογέα και την αποτροπή κακόβουλης χρήσης αυτής. Κατά την αίτηση του εκλογέα, ο αριθμός κινητού τηλεφώνου και η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του αντλούνται από το Εθνικό Μητρώο Πολιτών, εφόσον είναι διαθέσιμα, και επιβεβαιώνονται από τον ίδιο, άλλως δηλώνονται υποχρεωτικά από τον ίδιο, και η εγκυρότητά τους επιβεβαιώνεται με κωδικό μιας χρήσης (One Time Password). Για την ταυτοποίηση του εκλογέα γίνεται χρήση των προσωπικών κωδικών διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet).

Εναλλακτικά, ο εκλογέας μπορεί να πιστοποιηθεί στην εφαρμογή κάνοντας χρήση συνδυασμού των στοιχείων του διαβατηρίου του και του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας. Για την πιστοποίηση αυτή γίνεται χρήση των απαραίτητων διαδικτυακών υπηρεσιών μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ., σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 4623/2019 (Α' 134), περί δεδομένων του δημόσιου τομέα, και το άρθρο 84 του ν. 4727/2020 (Α' 184), περί διαλειτουργικότητας των φορέων του δημόσιου τομέα.

3. Κατά την αίτησή του, ο εκλογέας, εφόσον επιλέξει την ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο, μόνο αν στην επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα, επιλέγει την επιθυμητή πόλη και χώρα ψηφοφορίας από τον κατάλογο της κοινής απόφασης της παρ. 11.

4. Οι εκλογείς δύνανται να υποβάλλουν τις αιτήσεις του παρόντος και μέσω των ελληνικών διπλωματικών αρχών.

5. Οι εκλογείς οφείλουν να επικαιροποιούν τα στοιχεία της διεύθυνσής τους ή της επικοινωνίας τους αμέσως μόλις αυτά μεταβληθούν. Ειδικά για τη μεταβολή του αριθμού κινητού τηλεφώνου ή της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, γίνεται εκ νέου επιβεβαίωση του αριθμού ή της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με κωδικό μιας χρήσης.

6. Η υποβολή αίτησης, η ακύρωση ή η τροποποίησή της επιτρέπονται έως την επόμενη ημέρα από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παρ. 1 του άρθρου 31 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί του προεδρικού διατάγματος προκήρυξης γενικών βουλευτικών εκλογών.

7. Με την επιφύλαξη των παρ. 4 έως 6 του άρθρου 21 του ν. 5083/2024 (Α' 12), περί αποπεράτωσης της συλλογής φακέλων επιστροφής επιστολικής ψήφου, εκλογέας ο οποίος θα ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα με επιστολική ψήφο δεν μπορεί να ψηφίσει με οποιονδήποτε τρόπο σε κανένα εκλογικό τμήμα. Η παράβαση του πρώτου εδαφίου επισύρει τις κυρώσεις της παρ. 2 του άρθρου 113 του π.δ. 26/2012, περί παραβίασης της μυστικότητας της ψηφοφορίας και νόθευσης εκλογής.

8. Όποιος χωρίς δικαίωμα αποκτά πρόσβαση στην ειδική εφαρμογή για την ταυτοποίηση εκλογέα με σκοπό την κακόβουλη χρήση αυτής τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή από δέκα χιλιάδες (10.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται η διαδικασία υποβολής της αίτησης εγγραφής στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού, τροποποίησης και ακύρωσής της, ο τρόπος πιστοποίησης του εκλογέα, η πιθανή διαδικασία ηλεκτρονικής αποστολής δικαιολογητικών, ζητήματα

προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των παρ. 1, 2 και 3.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Εσωτερικών καθορίζεται η διαδικασία υποβολής αίτησης της παρ. 4 για λογαριασμό εκλογέων από τις αρμόδιες διπλωματικές αρχές.

11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Εσωτερικών καθορίζονται οι πόλεις και οι χώρες, στις οποίες συστήνονται εκλογικά τμήματα, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 7 και οι οποίες μπορούν να επιλεγούν από τους εκλογείς ως επιθυμητοί τόποι ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία.»

Άρθρο 19

Προθεσμία υποβολής αίτησης εγγραφής στον ειδικό εκλογικό κατάλογο εξωτερικού - Τροποποίηση παρ. 2 και 4 άρθρου 5 ν. 4648/2019

1. Η παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί ενσωμάτωσης αιτήσεων και λοιπών μεταβολών στον βασικό εκλογικό κατάλογο, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Στους βασικούς εκλογικούς καταλόγους τίθεται ειδική σήμανση σε όσους εκλογείς έχουν εγγραφεί στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού του άρθρου 3.»

2. Η παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 4648/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Εγγραφές ή τροποποιήσεις ή ακυρώσεις αιτήσεων που λαμβάνουν χώρα δύο (2) μέρες μετά την προκήρυξη των εκλογών, καταχωρίζονται στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού μετά από τη διενέργεια των εκλογών.»

Άρθρο 20

Εκλογικά τμήματα - Εκλογικά καταστήματα - Τροποποίηση άρθρου 7 ν. 4648/2019

Στο άρθρο 7 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί εκλογικών τμημάτων και εκλογικών καταστημάτων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, αα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «διπλωματικής περιφέρειας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «πόλης της παρ. 11 του άρθρου 4 που έχουν επιλέξει μία εκ των επιλογών των περ. α) ή γ) της παρ. 3Α του άρθρου 2», αβ) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «σαράντα (40)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τριάντα (30)», β) η παρ. 2 καταργείται, γ) στην παρ. 5 οι λέξεις «Οι αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, με τις οποίες ορίζονται τα εκλογικά τμήματα, τα καταστήματα ψηφοφορίας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Η απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, με την οποία ορίζονται τα εκλογικά τμήματα ανά κατάστημα ψηφοφορίας», δ) προστίθεται παρ. 6 και, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων, το άρθρο 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 7

Εκλογικά τμήματα - Εκλογικά καταστήματα

1. Οι εκλογείς κάθε πόλης της παρ. 11 του άρθρου 4 που έχουν επιλέξει μία εκ των επιλογών των περ. α) ή γ) της παρ. 3Α του άρθρου 2 κατανέμονται σε εκλογικά τμήματα, που συστήνονται και καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Σε κάθε εκλογικό τμήμα ο αριθμός των εκλογέων δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τριάντα (30) ή να υπερβαίνει τους εξακόσιους (600) εκλογείς.

2. Καταργείται.

3. Τα καταστήματα ψηφοφορίας ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών. Ως καταστήματα ψηφοφορίας χρησιμοποιούνται κτίρια των ελληνικών αρχών ή υπηρεσιών της αλλοδαπής, ανεξάρτητα γραφεία ιερών ναών της ελληνορθόδοξης εκκλησίας και κτίρια ή καταστήματα ελληνικών κοινοτήτων, συλλόγων ή άλλων ελληνικών οργανώσεων. Αν τα κτίρια αυτά είναι ανεπαρκή ή ακατάλληλα, μπορεί να χρησιμοποιηθούν κτίρια ή καταστήματα του κράτους όπου θα διεξαχθεί η ψηφοφορία, παραχωρούμενα από τις αρμόδιες αρχές του κράτους αυτού, ύστερα από αίτηση του προϊσταμένου της οικείας ελληνικής διπλωματικής αρχής.

4. Με μέριμνα της οικείας ελληνικής διπλωματικής αρχής, προετοιμάζεται το κατάστημα ψηφοφορίας κατά το άρθρο 57 του π.δ. 26/2012, περί προετοιμασίας καταστήματος ψηφοφορίας.

5. Η απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, με την οποία ορίζονται τα εκλογικά τμήματα ανά κατάστημα ψηφοφορίας και οι εκλογείς που θα ψηφίσουν σε αυτά, εκδίδονται δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας και κοινοποιούνται αμέσως στον Άρειο Πάγο και στις αρμόδιες ελληνικές διπλωματικές αρχές. Οι ελληνικές διπλωματικές αρχές υποχρεωτικά αναρτούν τις παραπάνω αποφάσεις σε εμφανή σημεία του καταστήματος της πρεσβείας ή του προξενείου και τις γνωστοποιούν με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο στους εκλογείς της περιφέρειάς τους. Οι ελληνικές διπλωματικές αρχές είναι υποχρεωμένες να ενημερώσουν αμέσως τα Υπουργεία Εξωτερικών και Εσωτερικών για τις παραπάνω ενέργειές τους.

6. Αν σε μια πόλη δεν πληρούται ο ελάχιστος αριθμός των εκλογέων της παρ. 1 τότε:

α) Όσοι εκλογείς έχουν επιλέξει την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με αυτοπρόσωπη παρουσία, τοποθετούνται στο πλησιέστερο εκλογικό τμήμα που έχει συσταθεί με την απόφαση της παρ. 1 και

β) όσοι εκλογείς έχουν επιλέξει την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στην επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα, ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα σύμφωνα με τον ν. 5083/2024 (Α' 12), όπως αυτός εφαρμόζεται για τις βουλευτικές εκλογές.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΤΟΥ Ν. 5083/2024 ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΜΕ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΗ ΨΗΦΟ ΣΤΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Άρθρο 21

Άσκηση εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο στις βουλευτικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικρατείας

1. Ως εκλογείς εκτός επικρατείας για το παρόν Κεφάλαιο νοούνται όσοι εκλογείς έχουν εγγραφεί στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκλογέων του εξωτερικού του άρθρου 3 του ν. 4648/2019 (Α' Π 205), περί περιεχομένου ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού, και α) έχουν επιλέξει την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο ή εμπίπτουν στην περ. β) της παρ. 6 του άρθρου 7 του ν. 4648/2019, περί επιλογής της ψηφοφορίας με

επιστολική ψήφο μόνο αν στην επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα και

β) έχουν δηλώσει διεύθυνση αποστολής φακέλου επιστολικής ψήφου εκτός της ελληνικής επικράτειας.

2. Σε περίπτωση μη ορισμού μίας (1) ή περισσότερων εκλογικών περιφερειών για τον Απόδημο Ελληνισμό σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 54 του Συντάγματος, τα ψηφοδέλτια επιστολικής ψήφου δεν περιλαμβάνουν τον ειδικό χώρο για την επιλογή υποψηφίων της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 5083/2024 (Α' 12), περί του περιεχομένου των ειδικών φακέλων ψηφοφορίας.

Άρθρο 22

Προσαρμογή προθεσμιών - Περιορισμός αποστολής φακέλων μόνο σε εκλογείς εκτός επικρατείας

1. Ειδικά για τη διενέργεια εκλογών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου:

α) Η προθεσμία της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 5083/2024 (Α' 12), περί της αποστολής ειδικών φακέλων ψηφοφορίας, ορίζεται στις δώδεκα (12) ημέρες.

β) Η υποπερ. βδ) της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 5083/2024, περί του περιεχομένου των ειδικών φακέλων ψηφοφορίας, δύναται να μην περιλαμβάνει τον κατάλογο υποψηφίων. Στην περίπτωση αυτή, ο κατάλογος υποψηφίων ανά συνδυασμό σε αλφαβητική σειρά και με ξεχωριστή αύξουσα αρίθμηση ανά συνδυασμό, όπως αυτοί έχουν ανακηρυχθεί, αναρτάται την ημέρα της ανακήρυξης στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών.

2. Η αποστολή των φακέλων σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 5083/2024 πραγματοποιείται μόνο στους εκλογείς της παρ. 1 του άρθρου 21 του παρόντος.

Άρθρο 23

Ψηφοδέλτιο επιστολικής ψήφου για τις βουλευτικές εκλογές και έκδοση εκλογικών αποτελεσμάτων

1. Για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο σύμφωνα με το παρόν Κεφάλαιο, το ψηφοδέλτιο των βουλευτικών εκλογών τυπώνεται όπως περιγράφεται στην παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 5083/2024 (Α' 12), περί του περιεχομένου ειδικών φακέλων ψηφοφορίας, περιλαμβάνοντας ειδικό χώρο για την επιλογή υποψηφίων της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 21. Η ψήφος των εκλογέων εκτός επικρατείας υπολογίζεται ως αποτέλεσμα της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, εφόσον έχει συσταθεί, και ως προς τη δύναμη κάθε εκλογικού συνδυασμού για τις διαδικασίες της παρ. 1 του άρθρου 99, περί συμμετοχής στην κατανομή εδρών και καθορισμού των εδρών κάθε εκλογικού σχηματισμού στην επικράτεια, και των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 100 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί κατανομής εδρών επικρατείας και κατανομής εδρών στις εκλογικές περιφέρειες. Για τον σκοπό αυτό η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή του άρθρου 101 του π.δ. 26/2012 συμπεριλαμβάνει τον πίνακα αποτελεσμάτων του άρθρου 27 του ν. 5083/2024, περί συγκέντρωσης αποτελεσμάτων επιστολικής ψήφου, στην εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού.

2. Όπου στα άρθρα 99 και 100 του π.δ. 26/2012 γίνεται αναφορά σε «εκλογικά τμήματα εξωτερικού», συμπεριλαμβάνονται και τα εκλογικά τμήματα του άρθρου 10 του ν. 5083/2024, περί εκλογικών τμημάτων διαλογής ψηφοδελτίων επιστολικής ψήφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 24 Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:

1. Οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 2 και τα άρθρα 19 και 20 του ν. 4648/2019 (Α΄ 205) και
2. η παρ. 7 του άρθρου 19 του ν. 4023/2011 (Α΄ 220).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ ΜΕΡΟΥΣ Β΄

Άρθρο 25 Έναρξη ισχύος Μέρους Β΄

Η ισχύς του Μέρους Β΄ αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, τηρουμένων των προϋποθέσεων της παρ. 4 του άρθρου 51 του Συντάγματος, περί ανάδειξης και συγκρότησης της Βουλής, ήτοι της υπερψήφισης του παρόντος άρθρου από την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του όλου αριθμού των βουλευτών.

ΜΕΡΟΣ Γ΄ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 26 Έναρξη ισχύος

Με την επιφύλαξη των άρθρων 12 και 25, η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 16 Φεβρουαρίου 2026

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Κ. Πιερρακάκης

Γ. Γεραπετρίτης

Θ. Λιβάνιος

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Γ. Φλωρίδης

Δ. Παπαστεργίου

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

**ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ
ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΥ**

**Επισπεύδον Υπουργείο:
Υπουργείο Εσωτερικών**

**Στοιχεία επικοινωνίας: Κάλλια Οικονόμου, Συνεργάτης του Υπουργού Εσωτερικών,
kalloiko@gmail.com, τηλ 213 131 3502**

*Επιλέξατε από τον παρακάτω κατάλογο τον τομέα ή τους τομείς νομοθέτησης
στους οποίους αφορούν οι βασικές διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης:*

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ	(X)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ¹	☐
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ²	☐
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ / ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ / ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ³	☐
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ⁴	☐
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ⁵	☒
ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ⁶	☐

¹ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Υπουργείου Πολιτισμού.

² Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και Υπουργείου Εξωτερικών.

³ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

⁴ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υπουργείου Υγείας και Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

⁵ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείου Δικαιοσύνης και Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

⁶ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Ανάπτυξης, Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Υπουργείου Τουρισμού και Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.

Α. Αιτιολογική έκθεση

Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης	
1.	Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση; Μέρος Α': Ορίζεται εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 54 του Συντάγματος, όπως αυτή διαμορφώθηκε από τη Θ' Αναθεωρητική Βουλή το 2019. Μέρος Β': Ρυθμίζεται το ζήτημα της περαιτέρω διευκόλυνσης της ψήφου των εκτός επικρατείας εκλογέων. Όπως έχει τονιστεί αναλυτικά και στη συζήτηση κατά την ψήφιση των ισχυόντων νόμων [ν. 4648/2019 (Α' 205) και ν. 5044/2023 (Α' 135)], η διευκόλυνση του εκλογικού δικαιώματος των εκτός επικρατείας εκλογέων δεν διευρύνει το εκλογικό σώμα, όπως π.χ. θα συνέβαινε, αν παραχωρούσε εκλογικό δικαίωμα σε νέες πληθυσμιακές ομάδες, αλλά διευκολύνει την άσκηση του ήδη ενεργού εκλογικού δικαιώματος σε όσους βρίσκονται για οποιονδήποτε λόγο εκτός ελληνικής επικρατείας την ημέρα των εκλογών. Ως πλέον πρόσφορη λύση, για τη διευκόλυνση της άσκησης των εκτός επικρατείας εκλογέων, και για τους λόγους που θα αναλυθούν στα επιμέρους άρθρα, επιλέγεται ως εναλλακτική δυνατότητα η εφαρμογή της επιστολικής ψήφου, βάσει του πυλώνα των διατάξεων της επιστολικής ψήφου και του ν. 5083/2024 (Α' 12), για όποιον εκλογέα το επιθυμεί και εφόσον η διεύθυνση αποστολής του φακέλου επιστολικής ψηφοφορίας είναι στην αλλοδαπή. Επισημαίνεται ότι η επιστολική ψήφος εφαρμόστηκε με απόλυτη επιτυχία στις ευρωεκλογές της 9ης Ιουνίου 2024, για τους εκλογείς τόσο εντός όσο και εκτός επικρατείας.
2.	Γιατί αποτελεί πρόβλημα; Μέρος Α': Ο ορισμός εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού με τρεις (3) έδρες θα επιτρέψει στους εκτός Ελλάδας εκλογείς να επιλέξουν οι ίδιοι τους βουλευτές που θα τους εκπροσωπούν στο εθνικό κοινοβούλιο, όπως ισχύει σε κάθε εκλογική περιφέρεια. Μέχρι σήμερα, η σχετική πρόβλεψη της παρ. 4 του άρθρου 54 του Συντάγματος, περί δυνατότητας ορισμού μίας ή περισσότερων εκλογικών περιφερειών απόδημου Ελληνισμού, δεν έχει ενεργοποιηθεί, στερώντας από τους Έλληνες εκλογείς εκτός επικράτειας τη δυνατότητα να εκπροσωπούνται στο ελληνικό κοινοβούλιο με τρόπο αντίστοιχο με αυτό των εκλογέων εντός συνόρων. Μέρος Β': Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις επεκτείνεται η εφαρμογή των ρυθμίσεων που εισήχθησαν με τον ν. 5083/2024, αναφορικά με τη διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκτός επικράτειας εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, και στις εθνικές εκλογές. Η Θ' Αναθεωρητική Βουλή αντιμετώπισε το ζήτημα της άσκησης του δικαιώματος της ψήφου από τους ευρισκόμενους εκτός επικρατείας Έλληνες πολίτες. Η θέσπιση

	πρόσφορης και σύμφωνης με το Σύνταγμα μεθόδου για την άσκηση του δικαιώματός τους διασφαλίζει αφενός μεν τη σύμπραξη όλων των εκλογέων στην ανάδειξη του αντιπροσωπευτικού σώματος, αφετέρου συνιστά «θεσμική συμμόρφωση» προς το περιεχόμενο της αρχής της καθολικότητας της ψήφου και της καθολικής ψηφοφορίας (βλ. Α. Δερβιτσιώτης, Η καθολική ψηφοφορία και η ψήφος των εκτός επικρατείας πολιτών, σε Σύμμεικτα προς τιμήν Κώστα Γ. Μαυριά, σελ. 397 επ.). Ο ν. 4648/2019 αποτέλεσε τον εκτελεστικό του Συντάγματος νόμο, ο οποίος στην αρχική του εκδοχή προέβλεπε ότι οι εκτός επικρατείας εκλογείς ασκούν το δικαίωμα της ψήφου με αυτοπρόσωπη παρουσία σε εκλογικά τμήματα που συστήνονται σε πρεσβείες, προξενεία και χώρους οργανώσεων των αποδήμων. Τις προϋποθέσεις για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων που βρίσκονται εκτός της ελληνικής επικράτειας, οι οποίες ετέθησαν με τον ν. 4648/2019, αποπειράθηκε να άρει ο νομοθέτης τον Μάιο του 2021. Συγκεκριμένα το νομοσχέδιο με τίτλο «Άρση των περιορισμών για την εγγραφή στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκλογέων εξωτερικού» προέβλεπε την κατάργηση των προϋποθέσεων εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους, δηλαδή της απόδειξης και διαπίστωσης πραγματικού δεσμού. Η προταθείσα ρύθμιση υπήρξε η δογματικά συνεπέστερη προς τις αρχές της καθολικής ψηφοφορίας, της λαϊκής κυριαρχίας και της ίσης μεταχείρισης των εκλογέων. Παρά ταύτα, χωρίς την πλήρωση της αριθμητικής προϋπόθεσης της παρ. 4 του άρθρου 51 του Συντάγματος, δηλαδή των δύο τρίτων (2/3) του όλου αριθμού των βουλευτών, ήτοι διακοσίων (200) από τους τριακόσιους (300), η προσπάθεια διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος για τους εκτός επικρατείας εκλογείς απέβη άκαρπη. Η εν λόγω ρύθμιση (ήδη ν. 5044/2023, Α' 135), κατατέθηκε εκ νέου κατά την τρέχουσα κοινοβουλευτική περίοδο (Κ' Κοινοβουλευτική Περίοδος) και συγκέντρωσε την ειδική αυξημένη πλειοψηφία. Ο συνταγματικός νομοθέτης στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 51 προκρίνει ως το κατ' αρχήν προσφορότερο μέσο για την άσκηση του δικαιώματος την επιστολική ψήφο, για αυτό άλλωστε και η επιστολική ψήφος αποτελεί το μοναδικό μέσο που κατονομάζεται ρητώς. Κατόπιν των ανωτέρω υιοθετείται το σύστημα της επιστολικής ψήφου, ως δυνατότητα που θα επιτρέψει σε περισσότερους Έλληνες πολίτες που διαμένουν στην αλλοδαπή να ψηφίσουν, παράλληλα με τη διατήρηση της ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία σε εκλογικά τμήματα του εξωτερικού. Με τον τρόπο αυτό επιλύονται δυσχέρειες στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων εκτός επικρατείας που σχετίζονται με γεωγραφικά εμπόδια και τη δυσκολία πρόσβασής τους σε καταστήματα ψηφοφορίας, τα οποία, όπως καταδείχτηκε κατά τις βουλευτικές εκλογές του 2023, ενδέχεται να απέχουν πολλές ώρες οδικώς ή ακόμη και αεροπορικώς από τον τόπο διαμονής τους.
3.	Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά; Αφορά τα αρμόδια όργανα για τη διενέργεια των βουλευτικών εκλογών, τους εκτός Επικρατείας εκλογείς και το σύνολο των εκλογέων.

Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης		
4.	Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν; ΝΑΙ ΟΧΙ X Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;	
5.	Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας	
	i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Η παρ. 4 του άρθρου 51 και η παρ. 4 του άρθρου 54 του Συντάγματος απαιτούν, ρητώς, τη ρύθμιση του συγκεκριμένου ζητήματος με ψήφιση τυπικού νόμου.
	ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Ενόψει της παραπάνω διαπίστωσης, οι στόχοι που επιδιώκονται με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.
	iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενες ρυθμίσεις δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.

Συναφείς πρακτικές		
6.	Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές; ΝΑΙ X ΟΧΙ Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα:	
i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:	Βλ. ενδεικτικά Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λιθουανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Φινλανδία. Πηγές: https://www.idea.int/news/special-voting-arrangements-svaseurope-country-postal-early-mobile-and-proxy-arrangements, https://www.idea.int/datatools/data/question?question_id=9377&database_theme=326	
ii) σε όργανα της Ε.Ε.:	Απόφαση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/994 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2018, για την τροποποίηση της πράξης περί εκλογής των μελών του Ευρωπαϊκού	

	Κοινοβουλίου με άμεση και καθολική ψηφοφορία, που προσαρτάται στην απόφαση 76/787/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ της 20ής Σεπτεμβρίου 1976 του Συμβουλίου (L 178). Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Μαΐου 2022 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση καθολική ψηφοφορία, και την κατάργηση της απόφασης (76/787/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) του Συμβουλίου, καθώς και της πράξης περί εκλογής των μελών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με άμεση καθολική ψηφοφορία που προσαρτάται στην εν λόγω απόφαση (2020/2220(INL) –2022/0902(APP))
iii) σε διεθνείς οργανισμούς:	Έκθεση «Alternative Voting Methods and Arrangements» (https://www.osce.org/files/f/documents/2/a/466794.pdf) και «Οδηγίες για την αναθεώρηση της νομοθεσίας για τις εκλογές» (https://www.osce.org/files/f/documents/f/8/104573.pdf) του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη.
Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης	
7.	Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση
8.	Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης;
i) βραχυπρόθεσμοι:	- Ο ορισμός εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού. - Η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων εκτός επικράτειας στις βουλευτικές εκλογές με επιστολική ψήφο. - Η άρση γεωγραφικών εμποδίων που δυσχεραίνουν την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς εκτός επικράτειας.
ii) μακροπρόθεσμοι:	Η περαιτέρω ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος της χώρας.

Ψηφιακή διακυβέρνηση		
10	Σε περίπτωση που προβλέπεται η χρήση πληροφοριακού συστήματος, ποια θα είναι η συμβολή αυτού στην επίτευξη των στόχων της αξιολογούμενης ρύθμισης: ΑΜΕΣΗ ή/και ΕΜΜΕΣΗ	
	i) Εάν είναι άμεση, εξηγήστε:	Η υφιστάμενη ψηφιακή εφαρμογή για την εγγραφή στους ειδικούς καταλόγους εκλογέων επιστολικής ψήφου, η οποία θεσπίστηκε με τον ν. 5083/2024 και υλοποιήθηκε και αξιοποιήθηκε με επιτυχία κατά τις ευρωεκλογές του 2024, θα αναβαθμιστεί, προκειμένου να ενσωματώσει τις προβλέψεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.
	ii) Εάν είναι έμμεση, εξηγήστε:	
11	Το προβλεπόμενο πληροφοριακό σύστημα είναι συμβατό με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική της χώρας (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού); ΝΑΙ ΟΧΙ	
	Εξηγήστε:	Ναι. Όπως εξηγήθηκε ανωτέρω, πρόκειται για αναβάθμιση της υφιστάμενης από το 2024 ψηφιακής εφαρμογής για την εγγραφή εκλογέων στους ειδικούς καταλόγους επιστολικής ψήφου, η οποία δημιουργήθηκε σε πλήρη εναρμόνιση με την ψηφιακή στρατηγική της χώρας.
12	Διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος με άλλα υφιστάμενα συστήματα; ΝΑΙ ΟΧΙ	
	Αναφέρατε ποια είναι αυτά τα συστήματα:	Ναι. Η υφιστάμενη ψηφιακή εφαρμογή διαλειτουργεί με το Μητρώο Πολιτών και το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Εκλογικής Διαδικασίας του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και με το Μητρώο Διαβατηρίων της Ελληνικής Αστυνομίας.
13	Έχει προηγηθεί μελέτη βιωσιμότητας του προβλεπόμενου πληροφοριακού συστήματος; ΝΑΙ ΟΧΙ	
	Εξηγήστε:	ΝΑΙ, πρόκειται για αναβάθμιση υφιστάμενης ψηφιακής εφαρμογής.

Κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης		
14.	Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου	
	Άρθρο	Στόχος
	Άρθρο 1 Σκοπός	Ορίζεται ο σκοπός του Μέρους Α' του προτεινόμενου σχεδίου νόμου
	Άρθρο 2 Αντικείμενο	Ορίζεται το αντικείμενο του Μέρους Α' του προτεινόμενου σχεδίου νόμου
	Άρθρο 3	Θεσπίζεται νέα εκλογική περιφέρεια ειδικά για τους εκτός Ελλάδας εκλογείς. Μετά από τη συνταγματική

Εκλογική Περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού – Τροποποίηση άρθρου 1 π.δ. 26/2012	αναθεώρηση του 2019, με το τέταρτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 54 του Συντάγματος, δίνεται η δυνατότητα, κατά παρέκκλιση της παρ. 2 του ίδιου άρθρου, θέσπισης ξεχωριστής εκλογικής περιφέρειας απόδημου Ελληνισμού. Στις εκλογές του Μαΐου και του Ιουνίου του 2023, δεν είχε θεσπιστεί ξεχωριστή εκλογική περιφέρεια αποδήμων Ελλήνων, πλην όμως με τον ν. 4648/2019, είχε τροποποιηθεί το άρθρο 2 του π.δ. 26/2012, αυξάνοντας τον αριθμό των βουλευτών επικρατείας από δώδεκα (12) στους δεκαπέντε (15) και υποχρεώνοντας τα κόμματα που έχουν καταρτίσει ψηφοδέλτιο επικρατείας να συμπεριλάβουν υποψήφιους σε αριθμό τουλάχιστον ίσο με το ένα πέμπτο (1/5) από τον ειδικό εκλογικό κατάλογο των εκλογέων εξωτερικού, με τον ένα εκ των οποίων υποψηφίων να πρέπει υποχρεωτικά να έχει τοποθετηθεί στις πρώτες τρεις θέσεις. Πρακτικά, και με βάση τα αποτελέσματα του Ιουνίου του 2023, από τα ψηφοδέλτια επικρατείας, εκλέχθηκαν τρεις βουλευτές προερχόμενοι από τον ειδικό κατάλογο εκλογέων εξωτερικού. Το Σύνταγμα μετά την αναθεώρηση του 2019, δεν ορίζει ανώτερο ή κατώτερο αριθμό εδρών που θα εκλέγονται από τους εκλογείς εκτός επικρατείας, ούτε την υποχρέωση θέσπισης διακριτής εκλογικής περιφέρειας, αφήνοντας στον κοινό νομοθέτη και με την ειδική προϋπόθεση της παρ. 1 του άρθρου 54 του Συντάγματος την επιλογή της προσφορότερης λύσης. Με το προτεινόμενο άρθρο επιλέγεται ο ορισμός ξεχωριστής εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού.
Άρθρο 4 Αριθμός βουλευτών εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 2 π.δ. 26/2012	Σε συνέχεια των τροποποιήσεων που προβλέπονται με το άρθρο 3, στο προτεινόμενο άρθρο, τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 2 του π.δ. 26/2012, με σκοπό να επανέλθει ο αριθμός των βουλευτών Επικρατείας στους δώδεκα (12), με την παράλληλη συμπερίληψη προβλέψεων, προκειμένου τρεις (3) βουλευτές να εκλέγονται από την εκλογική περιφέρεια του Απόδημου Ελληνισμού, όπως αυτή προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 1 του π.δ. 26/2012.
Άρθρο 5 Σύντμηση προθεσμίας υποβολής συνδυασμών - Διόρθωση παροράματος ως προς τον αριθμό βουλευτών ανά εκλογική περιφέρεια - Εξαίρεση από την ποσόστωση φύλου για το ψηφοδέλτιο	Τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012, προκειμένου να μειωθεί η χρονική περίοδος, εντός της οποίας έχουν υποχρέωση τα κόμματα και οι συνδυασμοί κομμάτων να καταρτίσουν και να υποβάλλουν συνδυασμούς, από επτά (7) σε τέσσερις (4) ημέρες, ώστε να καταστεί απρόσκοπτα δυνατή η εφαρμογή ιδίως των διατάξεων του Μέρους Β' του παρόντος. Επιπλέον, διορθώνεται παρόραμα στην παρ. 9 του άρθρου 34,

Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση παρ. 1, 9 και 10 άρθρου 34 π.δ. 26/2012	ως προς την αναφορά στην προσαύξηση του αριθμού των υποψηφίων σε περιφέρειες που εκλέγουν δεκατρείς (13) βουλευτές. Τέλος, στην τροποποιούμενη παρ. 10 του άρθρου 34 ορίζεται ρητά ότι η υποχρέωση ποσόστωσης φύλου δεν αφορά το ψηφοδέλτιο της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού. Η εν λόγω ρύθμιση έγκειται στην ιδιαίτερη φύση της περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού και αποσκοπεί στο να αποτρέψει την πιθανή στρέβλωση της επιλογής υποψηφίων. Δεδομένου ότι η ως άνω περιφέρεια περιλαμβάνει το σύνολο των εκλογέων εκτός επικράτειας, οι υποψήφιοι της οποίας πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του εξωτερικού, η ικανοποίηση της ποσόστωσης ενδέχεται να αποτελέσει τροχοπέδη στην κατάρτιση των ψηφοδελτίων των υποψηφίων συνδυασμών.
Άρθρο 6 Πρόταση Ψηφοδελτίου Επικρατείας - Πρόταση υποψηφίων εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού – Τροποποίηση άρθρου 34Α π.δ. 26/2012	Τροποποιείται το άρθρο 34Α του π.δ. 26/2012 σχετικά με το ψηφοδέλτιο Επικρατείας. Συγκεκριμένα, διαγράφεται η πρόβλεψη για την υποχρέωση του ενός πέμπτου (1/5) των υποψηφίων Επικρατείας να προέρχεται από εγγεγραμμένους των ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού, καθώς τίθεται ειδική πρόβλεψη για την πρόταση των υποψηφίων της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι η πρόταση υποψηφίων για την εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού υποβάλλεται από κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, που καταρτίζει δικούς του συνδυασμούς, στα τρία τέταρτα (3/4) του συνόλου των εκλογικών περιφερειών της Χώρας, παραλειπόμενου του κλάσματος, καθώς και ότι οι υποψήφιοι πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς καταλόγους εκλογέων εξωτερικού.
Άρθρο 7 Σύντμηση προθεσμίας ανακήρυξης συνδυασμών - Ορισμός σειράς ανακήρυξης συνδυασμών – Τροποποίηση άρθρου 35 π.δ. 26/2012	Τροποποιείται η διαδικασία ανακήρυξης υποψηφίων, με μείωση, κατά μία μέρα της προθεσμίας ανακήρυξης και ορισμό σαφών κανόνων για τη σειρά ανακήρυξης των συνδυασμών, διάταξη που εφαρμόστηκε και στις ευρωεκλογές του 2024 για το ψηφοδέλτιο της επιστολικής ψήφου και τη σειρά αναγραφής αυτών. Επιπλέον, προβλέπεται ότι οι προϋποθέσεις της παρ. 10 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012 για την ποσόστωση φύλου πρέπει να ισχύουν μέχρι την προθεσμία υποβολής του συνδυασμού, χωρίς να αποτελούν λόγο ακύρωσης της υποψηφιότητας του συνδυασμού, εάν - για οποιαδήποτε αιτία - μεταβληθούν μετά από την ανακήρυξή του από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου. Σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται ήδη, η ανακήρυξη γίνεται ως εξής: πρώτα τα κόμματα ή οι συνασπισμοί που συμμετείχαν στις τελευταίες

	βουλευτικές εκλογές κατά σειρά εκλογικής δύναμης, μετά όσα συμμετείχαν στις ευρωεκλογές κατά σειρά εκλογικής δύναμης, έπειτα τα υπόλοιπα κόμματα ή συνασπισμοί με βάση τον χρόνο υποβολής, ακολουθούν οι συνδυασμοί ανεξάρτητων υποψηφίων και, τέλος, οι μεμονωμένοι υποψήφιοι. Αν κόμματα συμμετέχουν σε συνασπισμό, λαμβάνεται υπόψη η εκλογική δύναμη του ισχυρότερου κόμματος του συνασπισμού κατά τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές.
Άρθρο 8 Σύντμηση προθεσμίας γνωστοποίησης ονόματος και εμβλήματος των κομμάτων – Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 37 του π.δ. 26/2012	Τροποποιούνται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 37 του π.δ. 26/2012, προκειμένου να συντηρηθεί κατά μία ημέρα, από τρεις (3) σε δύο (2), το χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο τα κόμματα ή οι συνασπισμοί κομμάτων, μπορούν να γνωστοποιήσουν το όνομα και το έμβλημά τους.
Άρθρο 9 Διόρθωση παροράματος ως προς τον αριθμό βουλευτών ανά εκλογική περιφέρεια – Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 72 π.δ. 26/2012	Τροποποιείται η παρ. 7 του άρθρου 72 του π.δ. 26/2012 σχετικά με τους σταυρούς προτίμησης, προκειμένου να διορθωθεί παρόραμα που αφορά στις περιφέρειες που εκλέγουν δεκατρείς βουλευτές.
Άρθρο 10 Προσαρμογή διατάξεων ν. 4648/2019 στη σύσταση εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού- Τροποποίηση άρθρων 2, 10, 12, 13 και 16 ν. 4648/2019	Προσαρμόζονται οι διατάξεις των προβλέψεων του ν. 4648/2019 στη διακριτή εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού. Συγκεκριμένα, με την παρ. 1 προστίθεται παρ. 11 στο άρθρο 2 του ν. 4648/2019, με την οποία δίνεται η έννοια του εκλογικού καταλόγου της περιφέρειας του Απόδημου Ελληνισμού. Με την παρ. 2 επέρχονται οι αναγκαίες αλλαγές στην παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4648/2019, καθώς εναρμονίζονται οι προβλέψεις περί των ψηφοδελτίων με τη σύσταση εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, καθώς πλέον οι εκτός επικράτειας εκλογείς δεν θα ψηφίζουν μόνο κόμμα, όπως μέχρι σήμερα, αλλά και υποψήφιους βουλευτές. Με την παρ. 3 τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4648/2019 ως προς τη γνωστοποίηση στις ελληνικές διπλωματικές αρχές των υποψηφίων που ανακηρύχθηκαν, καθώς πλέον οι εκτός επικρατείας εκλογείς δεν θα εκπροσωπούνται από τους βουλευτές Επικρατείας, αλλά από βουλευτές της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού. Με την παρ. 4 επέρχονται τροποποιήσεις στην παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 4648/2019. Συγκεκριμένα, η αναφορά στην επιλογή του ψηφοδελτίου της εκλογής του εκάστοτε εκλογέα, αντικαθίσταται από την ειδικότερη αναφορά περί της εκλογής σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 72 του π.δ. 26/2012.

	Με την παρ. 4 τροποποιείται η παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 4648/2019, με σκοπό την πρόβλεψη της εφαρμογής των άρθρων 91, 92 και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 93 του π.δ. 26/2012 κατά τη διάρκεια της διαλογής των ψήφων. Σημειώνεται ότι τίθεται ρητή επιφύλαξη ως προς την εφαρμογή της ειδικότερης διαδικασίας φύλαξης των στοιχείων των εκλογέων σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 16 του ν. 4648/2019, κατά την οποία τα στοιχεία της ψηφοφορίας των εκλογέων που ψήφισαν στην αλλοδαπή, καθώς και οι πίνακες και τα πρακτικά της Κεντρικής Εφορευτικής Επιτροπής και των ειδικών εφορευτικών επιτροπών παραμένουν στο Εφετείο Αθηνών.
Άρθρο 11 Ανώτατο όριο εκλογικών δαπανών εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Προσθήκη παρ. 4Α στο άρθρο 10 π.δ.15/2022	Επέρχεται προσθήκη στο άρθρο 19 του π.δ. 15/2022 (Α' 39), με σκοπό να ρυθμιστεί το ζήτημα των εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο βουλευτή της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού στις βουλευτικές εκλογές. Συγκεκριμένα, το ποσό αυτό ορίζεται στο τριπλάσιο του ποσού που ισχύει κάθε φορά για τους υποψήφιους βουλευτές στη μεγαλύτερη εκλογική περιφέρεια της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη, αφενός, την ιδιαίτερη φύση της εκλογικής περιφέρειας του απόδημου Ελληνισμού, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο των εκτός επικράτειας εκλογέων, σε οποιαδήποτε χώρα του κόσμου και αν διαμένουν και, αφετέρου, τις αυξημένες ανάγκες μετακίνησης και διαμονής των υποψηφίων της συγκεκριμένης περιφέρειας.
Άρθρο 12 Έναρξη ισχύος άρθρων 3, 4, 6, 10 και 11	Προβλέπεται η έναρξη ισχύος των άρθρων 3, 4, 6, 10 και 11, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 54 του Συντάγματος.
Άρθρο 13 Σκοπός	Ορίζεται ο σκοπός του Μέρους Β' του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.
Άρθρο 14 Αντικείμενο	Ορίζεται το αντικείμενο του Μέρους Β' του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.
Άρθρο 15 Τρόπος άσκησης εκλογικού δικαιώματος στις βουλευτικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικράτειας – Τροποποίηση παρ. 3 και 4 άρθρου 1 ν.4648/2019	Προβλέπεται ειδικώς η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος στις βουλευτικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικρατείας με επιστολική ψήφο, διατηρώντας, εναλλακτικά την επιλογή της ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία σε εκλογικά κέντρα του εξωτερικού.
Άρθρο 16	Προσαρμόζεται το άρθρο 2 του ν. 4648/2019 στην εισαγωγή της δυνατότητας των εκλογέων του

Επιλογή τρόπου άσκησης εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς εκτός επικράτειας – Τροποποίηση παρ. 3 και προσθήκη παρ. 3Α στο άρθρο 2 του ν.4648/2019	εξωτερικού να επιλέξουν με ποιον τρόπο θα ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα στις βουλευτικές εκλογές κατά την εγγραφή τους στον ειδικό εκλογικό κατάλογο εκλογέων εξωτερικού. Συγκεκριμένα, κάθε εκλογέας εκτός επικράτειας θα πρέπει υποχρεωτικά να επιλέξει αν θα ψηφίσει με αυτοπρόσωπη παρουσία στο εξωτερικό ή με επιστολική ψήφο ή με επιστολική ψήφο στην περίπτωση που δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα στην πόλη της επιλογής του.
Άρθρο 17 Προσθήκη του τρόπου άσκησης εκλογικού δικαιώματος στο περιεχόμενο ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού – Τροποποίηση παρ. 1 και 3 άρθρου 3 ν.4648/2019	Προσαρμόζεται το άρθρο 3 του ν. 4648/2019 στην αλλαγή που αφορά τη δυνατότητα των εκλογέων του εξωτερικού να επιλέξουν τον τρόπο με τον οποίο θα ψηφίσουν στις βουλευτικές εκλογές. Συγκεκριμένα, στον Ειδικό Εκλογικό Κατάλογο Εξωτερικού προστίθενται στοιχεία που αφορούν τον επιθυμητό τρόπο, καθώς και την επιθυμητή πόλη και χώρα ψηφοφορίας. Επίσης, διευκρινίζεται ότι οι εκλογικοί κατάλογοι εξωτερικού συντάσσονται ανά ειδικό εκλογικό τμήμα ψηφοφορίας για εκλογείς που έχουν επιλέξει την ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στην επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα.
Άρθρο 18 Αναβάθμιση της ειδικής εφαρμογής εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εκτός επικρατείας – Αντικατάσταση άρθρου 4 ν. 4648/2019	Αντικαθίσταται το άρθρο 4 του ν.4648/2019 προκειμένου να επικαιροποιηθεί η διαδικασία εγγραφής των εκλογέων του εξωτερικού στον οικείο ειδικό εκλογικό κατάλογο, ενσωματώνοντας τις αναγκαίες προβλέψεις ταυτοποίησης του εκλογέα, όπως αυτές ισχύουν για την εγγραφή στον ειδικό εκλογικό κατάλογο εκλογέων επιστολικής ψήφου του ν. 5083/2024. Συγκεκριμένα, επικαιροποιείται το πλαίσιο λειτουργίας της ειδικής εφαρμογής εγγραφής εκλογέων εκτός επικρατείας, καθώς προβλέπονται αυξημένα εχέγγυα λειτουργίας αυτής, με σκοπό να εξασφαλίζεται η ασφαλής επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των φυσικών προσώπων, ενώ παράλληλα να διασφαλίζεται η ασφαλής και αδιάβλητη πρόσβαση των εκλογέων στην εφαρμογή αυτή. Επίσης, ορίζεται ρητά ότι, αν ένας εκλογέας έχει επιλέξει την επιστολική ψήφο, αλλά αυτή δεν παραληφθεί ως την παραμονή των εκλογών από την αρμόδια επιτροπή συλλογής, μπορεί να ψηφίσει στο εκλογικό τμήμα όπου θα ασκούσε το δικαίωμά του αν δεν ήταν εγγεγραμμένος στους ειδικούς καταλόγους εκλογέων εξωτερικού, ήτοι θα μπορέσει να ψηφίσει εντός της Ελλάδας.
Άρθρο 19	Επέρχονται βελτιώσεις στο άρθρο 5 του ν. 4648/2019 που αφορά την προθεσμία υποβολής αιτήσεων από τους εκλογείς που επιθυμούν να

Προθεσμία υποβολής αίτησης εγγραφής στον ειδικό εκλογικό κατάλογο εξωτερικού – Τροποποίηση παρ. 2 και 4 άρθρου 5 ν.4648/2019	εγγραφούν στον ειδικό εκλογικό κατάλογο εξωτερικού. Συγκεκριμένα, διευρύνεται σημαντικά η ανωτέρω προθεσμία, από δώδεκα ημέρες προ της προκήρυξης εκλογών σε δύο μέρες μετά την προκήρυξή τους, ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή διευκόλυνση των εκλογέων ως προς την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, είτε με αυτοπρόσωπη παρουσία σε κατάστημα ψηφοφορίας στο εξωτερικό είτε επιστολικά.
Άρθρο 20 Εκλογικά τμήματα – Εκλογικά καταστήματα – Τροποποίηση άρθρου 7 ν.4648/2019	Επέρχονται οι αναγκαίες επικαιροποιήσεις στο άρθρο 7 του ν. 4648/2019. Συγκεκριμένα, η πρόβλεψη περί κατανομής των εκλογέων σε εκλογικές περιφέρειες κατά την κατανομή σε εκλογικά τμήματα, αντικαθίσταται από την κατανομή σε πόλεις, όπως ειδικότερα ορίζεται στο υπό εξέταση άρθρο. Επιπρόσθετα, προβλέπεται η μείωση του ελάχιστου αριθμού των εκλογέων που μπορεί να αποτελούν ένα τμήμα από σαράντα (40), σε τριάντα (30). Επίσης, η παρ. 2 του υπό εξέταση άρθρου καταργείται σε αντιστοιχία με τις αλλαγές που επέρχονται στις προβλέψεις του σχεδίου νόμου, ενώ τέλος προστίθεται νέα παρ. 6 με σκοπό να ρυθμίσει την περίπτωση μη πλήρωσης του ελάχιστου αριθμού εκλογέων όπως αυτοί αναφέρονται στην παρ. 1 του υπό εξέταση άρθρου.
Άρθρο 21 Άσκηση εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο στις βουλευτικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικρατείας	Ορίζεται ποιοι θεωρούνται εκλογείς εκτός επικρατείας για επιστολική ψήφο στις εθνικές εκλογές. Συγκεκριμένα, στο υπό εξέταση άρθρο περιλαμβάνονται όσοι έχουν εγγραφεί στους ειδικούς καταλόγους εξωτερικού και επιλέγουν να ψηφίσουν με επιστολική ψήφο. Απαιτείται οι εκλογείς να δηλώνουν διεύθυνση αποστολής φακέλου εκτός Ελλάδας, ενώ - σε περίπτωση που δεν συσταθούν εκλογικές περιφέρειες αποδήμων, τα ψηφοδέλτια δεν περιλαμβάνουν χώρο επιλογής υποψηφίων.
Άρθρο 22 Προσαρμογή προθεσμιών – Περιορισμός αποστολής φακέλων μόνο σε εκλογείς εκτός επικρατείας	Προσαρμόζονται οι προθεσμίες για την αποστολή φακέλων ψηφοφορίας με επιστολική ψήφο στους εκτός επικρατείας εκλογείς. Συγκεκριμένα, στο υπό εξέταση άρθρο ορίζεται ότι η αποστολή των ειδικών φακέλων γίνεται έως δώδεκα (12) ημέρες πριν από την ημέρα των εκλογών. Επίσης, περιλαμβάνεται η δυνατότητα να μην συμπεριλαμβάνεται ο κατάλογος υποψηφίων στους φακέλους, αλλά να αναρτάται την ημέρα της ανακήρυξης στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, καθιστώντας τη διαδικασία πιο ευέλικτη. Τέλος, προβλέπεται ο περιορισμός της αποστολής φακέλων μόνο στους εκλογείς του εξωτερικού που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 21 του υπό εξέταση σχεδίου νόμου.

Άρθρο 23 Ψηφοδέλτιο επιστολικής ψήφου για τις βουλευτικές εκλογές και έκδοση εκλογικών αποτελεσμάτων	Ρυθμίζεται το περιεχόμενο του ψηφοδελτίου επιστολικής ψήφου για τις βουλευτικές εκλογές. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι το ψηφοδέλτιο περιλαμβάνει χώρο επιλογής υποψηφίων Απόδημου Ελληνισμού, όπου αυτό προβλέπεται, ενώ οι ψήφοι των εκλογέων εκτός επικρατείας υπολογίζονται στο αποτέλεσμα της περιφέρειας αποδήμων και στη συνολική κατανομή εδρών. Τέλος, εντάσσονται τα τμήματα διαλογής επιστολικής ψήφου στις προβλέψεις που αφορούν τα εκλογικά τμήματα εξωτερικού των άρθρων 99 και 100 του π.δ. 26/2012.
Άρθρο 24 Καταργούμενες διατάξεις	Ορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.
Άρθρο 25 Έναρξη ισχύος Μέρους Β΄	Προβλέπεται η έναρξη ισχύος του Μέρους Β΄ του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.
Άρθρο 26 Έναρξη ισχύος	Προβλέπεται η έναρξη ισχύος του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.

Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών

18.	Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	-------------------------------

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙ Α	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ Σ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕ Σ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟ Ν	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗ Τ Α
ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣΗ Σ	ΑΜΕΣΑ	Αύξηση εσόδων					
		Μείωση δαπανών					
		Εξοικονόμηση χρόνου					
		Μεγαλύτερη αποδοτικότητα / αποτελεσματικότητα	Χ				
		Άλλο					
	ΕΜΜΕΣ Α	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών					
		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών	Χ				

		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών	x				
		Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Με τη ρύθμιση επιτυγχάνεται η δίκαιη και ίση μεταχείριση μεταξύ εκλογέων που έχουν δικαίωμα ψήφου, ωστόσο οι μεν βρίσκονται στη ημεδαπή, οι δε στο εξωτερικό.

19.	Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	--------------------------------

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Σχεδιασμός / προετοιμασία					
		Υποδομή / εξοπλισμός					
		Προσλήψεις / κινητικότητα					
		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκομένων					
		Άλλο					
	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης					
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση					
		Κόστος συμμετοχής στη νέα ρύθμιση					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

--

20.	Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	----------------------------------

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Αναγνώριση / εντοπισμός κινδύνου					
		Διαπίστωση συνεπειών κινδύνων στους στόχους					
		Σχεδιασμός αποτροπής / αντιστάθμισης κινδύνων					
		Άλλο					
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Πilotική εφαρμογή					
		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης					
		Συνεχής αξιολόγηση διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

--

21.	Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών (ηλεκτρονική επισύναψη). Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.

Ε. Έκθεση διαβούλευσης

22.	Διαβούλευση κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας από την έναρξη κατάρτισης της αξιολογούμενης ρύθμισης μέχρι την υπογραφή από τους συναρμόδιους Υπουργούς	
	Συνεργασία με άλλα υπουργεία / υπηρεσίες	Για την επεξεργασία του υπό εξέταση σχεδίου νόμου, έλαβαν χώρα τρεις (3) άτυπες διακομματικές συναντήσεις με το σύνολο των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, με σκοπό να διενεργηθεί ο απαραίτητος διάλογος για τη διαμόρφωση μιας κοινά αποδεκτής νομοθετικής πρωτοβουλίας.
	Συνεργασία με κοινωνικούς φορείς / Ανεξάρτητες Αρχές	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.), από την οποία ζητήθηκε η υποβολή γνώμης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 82 του Συντάγματος. Με την από 12 Φεβρουαρίου 2026 γνωμοδότηση της Ο.Κ.Ε. υποβλήθηκαν έξι (6) σχόλια επί των άρθρων 3, 4, 6, 14 έως 16 και επί των παρ. 1 και 3 του άρθρου 5 του σχεδίου νόμου. Επί του άρθρου 3, προτάθηκε η προσθήκη ερμηνευτικής ή κανονιστικής πρόβλεψης που να αποσαφηνίζει ότι η εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού συγκροτείται ως ενιαία περιφέρεια, με δυνατότητα μελλοντικής προσαρμογής της μορφής της, εφόσον ανακύψει ανάγκη διαφοροποίησης της εκπροσώπησης (π.χ. ανά ευρύτερη γεωγραφική ενότητα). Επ' αυτού αναφέρεται ότι υπάρχει σαφής πρόβλεψη από το σύνολο των άρθρων του υπό εξέταση σχεδίου νόμου για τη συγκρότηση της περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού ως ενιαίας εκλογικής περιφέρειας, ενώ ρητή πρόβλεψη για δυνατότητα μελλοντικής προσαρμογής της μορφής της, λαμβάνεται υπόψη για μελλοντική αξιολόγηση. Επί του άρθρου 4, προτάθηκε η εισαγωγή σαφούς πρόβλεψης περιοδικής επανεκτίμησης του αριθμού των βουλευτικών εδρών της Εκλογικής Περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, όπως ο αριθμός εγγεγραμμένων εκλογέων και η εκλογική συμμετοχή. Η παρούσα πρόταση λήφθηκε υπόψη· εντούτοις, η ρητή πρόβλεψη του αριθμού των βουλευτικών εδρών ακολουθεί το πνεύμα του υφιστάμενου πλαισίου, χωρίς να αποκλείεται η πιθανότητα επανεξέτασής του σε μελλοντικό χρόνο. Επί της παρ. 1 του άρθρου 5, προτάθηκε να επανεξεταστεί η έκταση της μείωσης των προθεσμιών για την κατάρτιση και ανακήρυξη συνδυασμών ή, εναλλακτικά, να προβλεφθεί ειδική διαφοροποίηση για την Εκλογική Περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού· εντούτοις, η εν λόγω πρόταση δεν υιοθετείται, καθώς η συγκεκριμένη ρύθμιση εξυπηρετεί πρακτικούς λόγους και ο οριζόμενος χρόνος κρίνεται επαρκής για

	την ολοκλήρωση της διαδικασίας της υποβολής των συνδυασμών. Επί της παρ. 3 του άρθρου 5, προτάθηκε να επανεξεταστεί η εξαίρεση της Εκλογικής Περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού από την εφαρμογή της υποχρεωτικής ποσόστωσης φύλου σαράντα τοις εκατό (40%) στα ψηφοδέλτια, ώστε να μην θίγεται η αρχή της ισότητας, αλλά και να μην δημιουργείται η βάση για ενδεχόμενη συστηματική υποεκπροσώπηση φύλων σε μία νέα και θεσμικά κρίσιμη εκλογική περιφέρεια. Εντούτοις, όπως εξηγείται και στην κατ' άρθρο ανάλυση του υπό εξέταση άρθρου στο πεδίο 14, η συγκεκριμένη πρόβλεψη έχει πρακτικό χαρακτήρα και κρίνεται ότι ευνοεί την εκλογική διαδικασία και τη λειτουργία των υποψήφιων κομμάτων, όταν καταρτίζουν εκλογικούς καταλόγους, παρά την αποδυναμώνει. Επί του άρθρου 6 προτάθηκε να εξεταστεί η εισαγωγή ελάχιστου χρονικού κριτηρίου εγγραφής στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκτός επικρατείας ως προϋπόθεση υποψηφιότητας, εξαλείφοντας την πιθανότητα ύπαρξης υποψηφιοτήτων χωρίς ουσιαστικό δεσμό με τον Απόδημο Ελληνισμό και διαφυλάσσοντας την καθολικότητα του εκλογικού δικαιώματος μέσω της εκάστοτε αναλογικής προσαρμογής των εκπροσωπούμενων εκλογέων. Αυτό το σχόλιο δεν μπορεί να υιοθετηθεί, καθώς η πραγματικότητα προηγούμενων εκλογών με τη συμμετοχή των απόδημων εκλογέων με συγκεκριμένα κριτήρια, είχε ως αποτέλεσμα το μειωμένο ενδιαφέρον και συμμετοχή τους στις εκλογές. Ως εκ τούτου και με σκοπό να ευνοηθεί η διεύρυνση των πιθανών υποψηφίων, προκρίνεται η μη υιοθέτηση περαιτέρω συγκεκριμένων κριτηρίων, πέραν όσων υφίστανται εκ του Συντάγματος και λοιπών ειδικότερων διατάξεων. Επί των άρθρων 14 έως 16 προτάθηκε η ρητή πρόβλεψη για διακριτή και αυτοτελή δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, ανεξάρτητα από τη συνολική ανακοίνωση των εκλογικών αποτελεσμάτων, με σκοπό τη διασφάλιση της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Εντούτοις, αυτό εξυπακούεται, καθώς, όπως ήδη ισχύει και για τις υφιστάμενες σήμερα εκλογικές περιφέρειες, τα εκλογικά αποτελέσματα ανακοινώνονται και ανά εκλογική περιφέρεια. Περαιτέρω, στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, αναρτώνται, για κάθε εκλογική διαδικασία, τα αποτελέσματα ακόμη και σε επίπεδο εκλογικού τμήματος, συμπεριλαμβανομένων των σταυρών προτίμησης ανά υποψήφιο.
--	---

Διεθνής διαβούλευση	
---------------------	--

23.	Σχόλια στο πλαίσιο της διαβούλευσης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας www.opengov.gr (ηλεκτρονική επισύναψη της έκθεσης)		
Το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών με τίτλο «ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ - ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ» τέθηκε σε δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση από την Παρασκευή, 30 Ιανουαρίου 2026 έως τη Δευτέρα, 16 Φεβρουαρίου 2026 και υποβλήθηκαν συνολικά σαράντα τρία (43) σχόλια. Το σύνολο των σχολίων που υποβλήθηκαν είναι προσβάσιμα στην ιστοσελίδα: https://www.opengov.gr/ypes/?p=9686 .			
Επί των γενικών αρχών («επί της αρχής») της αξιολογούμενης ρύθμισης	Αριθμός συμμετασχόντων	Τριάντα τρεις (33)	
	Σχόλια που υιοθετήθηκαν	Μηδέν (0)	
	Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)	Υποβλήθηκαν τριάντα (30) σχόλια επί της αρχής. Συγκεκριμένα, στο μέρος Α΄ υποβλήθηκαν είκοσι πέντε (25) σχόλια και στο μέρος Β΄ υποβλήθηκαν πέντε (5) σχόλια. Τέσσερα (4) σχόλια είχαν επαινετικό περιεχόμενο και δεν πρότειναν κάποια παρατήρηση προς βελτίωση, ως εκ τούτου τα σχόλια αυτά δεν υιοθετήθηκαν καθώς στερούνταν ουσιαστικού περιεχομένου. Τα λοιπά σχόλια αφορούσαν στην ορθότητα ή μη της επιστολικής ψήφου στους απόδημους. Ειδικότερα, κάποια εξέφραζαν τη διαφωνία με την υιοθέτηση μίας ενιαίας εκλογικής περιφέρειας και αντ΄ αυτού πρότειναν την πρόβλεψη περισσότερων εκλογικών περιφερειών ανά	

		εκλογικές ζώνες, με μονοεδρικό, σύμφωνα με ένα (1) σχόλιο, χαρακτήρα, με σκοπό να εκφράζουν τις τοπικές ιδιαιτερότητες κάθε γεωγραφικής περιφέρειας. Από την άλλη, υπήρξαν σχόλια και για αύξηση του αριθμού των απόδημων βουλευτών από τρεις (3) σε πέντε (5). Ορισμένα σχόλια διατύπωσαν προτάσεις για την εκλογική διαδικασία, όπως για παράδειγμα την εφαρμογή ηλεκτρονικής ψηφοφορίας ή την πρόβλεψη μεταβλητού αριθμού εδρών στην εκλογική περιφέρεια απόδημου ελληνισμού, ανάλογα με τον αριθμό των εκάστοτε εγγεγραμμένων στους οικείους καταλόγους εξωτερικού. Τέλος, σχόλια έγιναν και επί των προθεσμιών που προβλέπονται στα επί μέρους άρθρα του σχεδίου νόμου. Τα σχόλια δεν έγιναν δεκτά καθώς έρχονται σε αντίθεση με το περιεχόμενο της νομοθετικής πρωτοβουλίας ή λόγω του ότι δεν περιείχαν συγκεκριμένες προτάσεις για ρύθμιση ή προτάσεις που να δύνανται να εφαρμοστούν χωρίς να ανατρέπουν τον συνολικό αριθμό των βουλευτών στις εκλογικές περιφέρειες και, κατά συνέπεια στο σύνολο. Αντιθέτως, περιορίστηκαν σε γενικότερες κατευθυντήριες γραμμές και απόψεις.
Επί των άρθρων της αξιολογούμενης ρύθμισης	Αριθμός συμμετασχόντων	Τριάντα τρεις (33)
	Σχόλια που υιοθετήθηκαν	Μηδέν (0)
	Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)	Επί των άρθρων του προτεινόμενου σχεδίου νόμου υποβλήθηκαν δεκατρία (13) σχόλια.

		Στο άρθρο 3 υποβλήθηκαν τρία (3) σχόλια. Το ένα (1) σχόλιο ήταν αντίθετο στη θέσπιση εκλογικής περιφέρειας απόδημου ελληνισμού και εν γένει στο δικαίωμα ψήφου για εκλογείς εκτός επικράτειας, άνευ προϋποθέσεων, και ως εκ τούτου δεν έγινε δεκτό, αφενός ως αντιτιθέμενο στον πυρήνα των μεταρρυθμίσεων του προτεινόμενου σχεδίου νόμου που αφορά στη θέσπιση εκλογικής περιφέρειας απόδημου Ελληνισμού και, αφετέρου, δεδομένου ότι τα κριτήρια για την εγγραφή στους καταλόγους εκλογέων εξωτερικού έχουν ήδη καταργηθεί με τον ν. 5044/2023. Τα άλλα δυο (2) σχόλια περιείχαν γενικότερες προτάσεις, οι οποίες είτε δεν συνδέονται άμεσα με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, είτε δεν περιείχαν συγκεκριμένη πρόταση για νομοθέτηση και, άρα, δεν μπόρεσαν να υιοθετηθούν. Στο άρθρο 4 υποβλήθηκαν πέντε (5) σχόλια. Το πρώτο σχόλιο αφορούσε στη δυνατότητα της σταδιακής προσαρμογής του αριθμού των εδρών, στη θέσπιση διακριτών εκλογικών περιφερειών ανά γεωγραφικές ζώνες, στην ασφάλεια των εκλογών και στην απλοποίηση της διαδικασίας. Το σχόλιο έχει επαινετικό χαρακτήρα. Οι επιμέρους προτάσεις για την ασφάλεια και την απλοποίηση των εκλογών, κρίνεται ότι επιτυγχάνονται στο υπό εξέταση κείμενο, ενώ οι προτάσεις για την προσαρμογή του αριθμού των εδρών και τη θέσπιση διακριτών εκλογικών περιφερειών Απόδημου
--	--	---

		Ελληνισμού, δεν υιοθετούνται, καθώς κρίνεται ότι η πρόβλεψη μίας (1) εκλογικής περιφέρειας με τρεις (3) έδρες, στην παρούσα φάση διασφαλίζει την ισότιμη εκπροσώπηση των εκλογέων εκτός Ελλάδας. Το δεύτερο σχόλιο είχε επαινετικό χαρακτήρα, εντούτοις εξέφραζε προβληματισμό για τη συνταγματικότητα των προτεινόμενων μέτρων, ως προς τον αριθμό των βουλευτών. Το σχόλιο δεν υιοθετείται, καθώς η πρόβλεψη μίας (1) ή περισσότερων εκλογικών περιφερειών Απόδημου Ελληνισμού, προβλέπεται ρητά στην παρ. 4 του άρθρου 54 του Συντάγματος, κατ' εξαίρεση των οριζόμενων για τις εντός Ελλάδας εκλογικές περιφέρειες. Επίσης, υποβλήθηκαν τρία (3) σχόλια με το ίδιο περιεχόμενο, στα οποία εκφράστηκε προβληματισμός ως προς την τήρηση της αρχής της ισότητας, δεδομένου ότι με τρεις (3) βουλευτές, ο απόδημος ελληνισμός, με την τωρινή συμμετοχή στις εκλογές, υπεραντιπροσωπεύεται, ενώ αν αυξηθεί η συμμετοχή δεν θα αντιπροσωπεύεται επαρκώς. Τα σχόλια λαμβάνονται υπόψη, εντούτοις, το καθεστώς όπως έχει προβλεφθεί, κρίνεται ότι καλύπτει το πραγματικά διαμορφωμένο καθεστώς του απόδημου ελληνισμού και κρίνεται επαρκές, ως προς το ζήτημα της αντιπροσώπευσης. Στο άρθρο 6 υποβλήθηκαν δυο (2) σχόλια, τα οποία δεν υιοθετήθηκαν. Το πρώτο σχόλιο δεν σχετίζεται με τις προτεινόμενες
--	--	---

		ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου, καθώς προτείνει τη σταυροδοσία για τους βουλευτές Επικρατείας. Το δεύτερο σχόλιο αναφέρεται σε ζητήματα που έχουν ήδη αντιμετωπισθεί και, συγκεκριμένα, στα κριτήρια εγγραφής στους καταλόγους εκλογών εξωτερικού, τα οποία καταργήθηκαν με τον ν. 5044/2023. Στο άρθρο 10 υποβλήθηκαν δυο (2) σχόλια. Το πρώτο είχε επαινετικό χαρακτήρα, με την πρόταση για διενέργεια ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, πρόταση, η οποία καταγράφεται για προσθήκη σε μελλοντική νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου, ενώ το δεύτερο συνιστά επανάληψη ενός εκ των σχολίων στο άρθρο 3. Το ίδιο ισχύει και στο άρθρο 14, όπου το ένα (1) σχόλιο που υποβλήθηκε συνιστά επανάληψη των σχολίων στα άρθρα 3 και 10.
--	--	--

Στ. Έκθεση νομιμότητας

24.	Συναφείς συνταγματικές διατάξεις	
	Παρ. 4 άρθρου 51, παρ. 4 άρθρου 54 και παρ. 1 άρθρου 108 του Συντάγματος	
25.	Ενωσιακό δίκαιο	
	Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο (συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)	
	Κανονισμός	

	Οδηγία	
	Απόφαση	
26.	Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
	Διεθνείς συμβάσεις	

27.	Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
		Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
	Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο (αναφέρατε)	
	Ανεξάρτητη Αρχή (αναφέρατε)	
28.	Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
		Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
	Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	
	Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	

Άλλα ευρωπαϊκά ή
διεθνή δικαστήρια ή
δικαιτητικά όργανα

Ζ. Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων

29.	Τροποποίηση – αντικατάσταση – συμπλήρωση διατάξεων	
	Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης	Υφιστάμενες διατάξεις
	Άρθρο 3 Εκλογική Περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού – Τροποποίηση άρθρου 1 π.δ. 26/2012 Στο άρθρο 1 του π.δ. 26/2012 (Α'57), περί των εκλογικών περιφερειών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1 μετά από τις λέξεις: «εκλογή βουλευτών», προστίθενται οι λέξεις «, με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3,», β) στην παρ. 2: αα) η αρίθμηση των υποπερ. «ββ» έως «ηη» αντικαθίσταται από την αρίθμηση υποπερ. «αβ» έως «αη», αβ) στην υποπερ. αα) οι λέξεις «Α' Εκλογική Περιφέρεια Αθηνών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Εκλογική Περιφέρεια Δήμου Αθηναίων», αγ) στην υποπερ. αβ): i) διαγράφεται η αναφορά «Β1'» και ii) οι λέξεις «Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Νέας Φιλαδέλφειας - Νέας Χαλκηδόνας», αδ) στην υποπερ. αγ) διαγράφεται η αναφορά «Β2'», αε) στην υποπερ. αδ) διαγράφεται η αναφορά «Β3'», αστ) στην υποπερ. αζ) διαγράφεται η αναφορά «Α'», αζ) στην υποπερ. αη) διαγράφεται η αναφορά «Β'», αη) στην περ. β) η αρίθμηση της υποπερ. «αα» αντικαθίσταται από την αρίθμηση «βα», β) η παρ. 3 αντικαθίσταται, και το άρθρο 1 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 1 Εκλογικές Περιφέρειες 1. Περιφέρεια για την εκλογή βουλευτών, με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3, ορίζεται ο νομός. 2. Κατ' εξαίρεση διαιρούνται: α) Ο Νομός Αττικής σε οκτώ (8) εκλογικές περιφέρειες, δηλαδή στις: αα) Εκλογική Περιφέρεια Δήμου Αθηναίων, που αποτελείται από τον Δήμο Αθηναίων, αβ) Εκλογική Περιφέρεια Βόρειου Τομέα Αθηνών, που αποτελείται από τους Δήμους Αγ. Παρασκευής, Αμαρουσίου, Βριλησίων, Γαλατσίου, Ηρακλείου, Κηφισιάς, Λυκόβρυσης-Πεύκης, Μεταμόρφωσης, Ν. Ιωνίας, Παπάγου-Χολαργού, Πεντέλης, Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνας, Φιλοθέης - Ψυχικού και Χαλανδρίου, αγ) Εκλογική Περιφέρεια Δυτικού Τομέα Αθηνών, που αποτελείται από τους Δήμους Αγ. Βαρβάρας, Αγ. Αναργύρων-Καματερού, Αιγάλεω, Ιλίου, Περιστερίου, Πετρούπολης και Χαϊδαρίου, αδ) Εκλογική Περιφέρεια Νότιου Τομέα Αθηνών, που αποτελείται από τους Δήμους Αγ. Δημητρίου, Αλίμου, Βύρωνα, Γλυφάδας, Δάφνης-Υμηττού, Ελληνικού-Αργυρούπολης, Ζωγράφου, Καισαριανής, Καλλιθέας, Μοσχάτου-Ταύρου, Ν. Σμύρνης και Π. Φαλήρου, εε) Α' Εκλογική Περιφέρεια Πειραιώς, που αποτελείται από τους Δήμους Αίγινας, Αγκιστρίου, Κυθήρων, Πειραιώς, Πόρου, Σπετσών, Τροιζηνίας - Μεθάνων και Ύδρας, στστ) Β' Εκλογική Περιφέρεια Πειραιώς, που αποτελείται από τους Δήμους Κερατσινίου-Δραπετσώνας, Κορυδαλλού, Νίκαιας-Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Πέραματος και Σαλαμίνας, ζζ) Α' Εκλογική Περιφέρεια Ανατολικής Αττικής, που αποτελείται από τους Δήμους Αχαρνών, Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Διονύσου, Κρωπίας, Λαυρεωτικής, Μαραθώνα, Μαρκοπούλου-Μεσογαίας, Παιανίας, Παλλήνης, Ραφήνας-Πικερμίου, Σαρωνικού, Σπάτων-Αρτέμιδος και Ωρωπού, ηη) Β' Εκλογική Περιφέρεια Δυτικής Αττικής, που αποτελείται από τους Δήμους Ασπροπύργου, Ελευσίνας, Μάνδρας-Ειδυλλίας, Μεγαρέων και Φυλής. β) Ο Νομός Θεσσαλονίκης σε δύο (2) εκλογικές περιφέρειες, δηλαδή στις: αα) Α' Εκλογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης, που αποτελείται από τους Δήμους Αμπελοκήπων - Μενεμένης, Θεσσαλονίκης, Καλαμαριάς, Κορδελιού-Ευόσμου, Νεάπολης-Συκεών και Παύλου Μελά,	Άρθρο 1 (Άρθρο 1 Π.Δ. 96/2007) Εκλογικές Περιφέρειες 1. Περιφέρεια για την εκλογή βουλευτών ορίζεται ο νομός. 2. Κατ' εξαίρεση διαιρούνται: α) Ο Νομός Αττικής σε οκτώ (8) εκλογικές περιφέρειες, δηλαδή στις: αα) Α' Εκλογική Περιφέρεια Αθηνών, που αποτελείται από το Δήμο Αθηναίων, ββ) Β1' Εκλογική Περιφέρεια Βόρειου Τομέα Αθηνών, που αποτελείται από τους Δήμους Αγ. Παρασκευής, Αμαρουσίου, Βριλησίων, Γαλατσίου, Ηρακλείου, Κηφισιάς, Λυκόβρυσης-Πεύκης, Μεταμόρφωσης, Ν. Ιωνίας, Παπάγου-Χολαργού, Πεντέλης, Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνας, Φιλοθέης - Ψυχικού και Χαλανδρίου, γγ) Β2' Εκλογική Περιφέρεια Δυτικού Τομέα Αθηνών, που αποτελείται από τους Δήμους Αγ. Βαρβάρας, Αγ. Αναργύρων-Καματερού, Αιγάλεω, Ιλίου, Περιστερίου, Πετρούπολης και Χαϊδαρίου, δδ) Β3' Εκλογική Περιφέρεια Νότιου Τομέα Αθηνών, που αποτελείται από τους Δήμους Αγ. Δημητρίου, Αλίμου, Βύρωνα, Γλυφάδας, Δάφνης-Υμηττού, Ελληνικού-Αργυρούπολης, Ζωγράφου, Ηλιούπολης, Καισαριανής, Καλλιθέας, Μοσχάτου-Ταύρου, Ν. Σμύρνης και Π. Φαλήρου, εε) Α' Εκλογική Περιφέρεια Πειραιώς, που αποτελείται από τους Δήμους Αίγινας, Αγκιστρίου, Κυθήρων, Πειραιώς, Πόρου, Σπετσών, Τροιζηνίας - Μεθάνων και Ύδρας, στστ) Β' Εκλογική Περιφέρεια Πειραιώς, που αποτελείται από τους Δήμους Κερατσινίου-Δραπετσώνας, Κορυδαλλού, Νίκαιας-Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Πέραματος και Σαλαμίνας, ζζ) Α' Εκλογική Περιφέρεια Ανατολικής Αττικής, που αποτελείται από τους Δήμους Αχαρνών, Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Διονύσου, Κρωπίας, Λαυρεωτικής, Μαραθώνα, Μαρκοπούλου-Μεσογαίας, Παιανίας, Παλλήνης, Ραφήνας-Πικερμίου, Σαρωνικού, Σπάτων-Αρτέμιδος και Ωρωπού, ηη) Β' Εκλογική Περιφέρεια Δυτικής Αττικής, που αποτελείται από τους Δήμους Ασπροπύργου, Ελευσίνας, Μάνδρας-Ειδυλλίας, Μεγαρέων και Φυλής. β) Ο Νομός Θεσσαλονίκης σε δύο (2) εκλογικές περιφέρειες, δηλαδή στις: αα) Α' Εκλογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης, που αποτελείται από τους Δήμους Αμπελοκήπων - Μενεμένης, Θεσσαλονίκης, Καλαμαριάς, Κορδελιού-Ευόσμου, Νεάπολης-Συκεών και Παύλου Μελά,

Ηλιούπολης, Καισαριανής, Καλλιθέας, Μοσχάτου - Ταύρου, Ν. Σμύρνης και Π. Φαλήρου, αε) Α΄ Εκλογική Περιφέρεια Πειραιώς, που αποτελείται από τους Δήμους Αίγινας, Αγκιστρίου, Κυθήρων, Πειραιώς, Πόρου, Σπετσών, Τροιζηνίας - Μεθάνων και Ύδρας, αστ) Β΄ Εκλογική Περιφέρεια Πειραιώς, που αποτελείται από τους Δήμους Κερατσινίου - Δραπετσώνας, Κορυδαλλού, Νίκαιας - Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Περάματος και Σαλαμίνας, αζ) Εκλογική Περιφέρεια Ανατολικής Αττικής, που αποτελείται από τους Δήμους Αχαρνών, Βάρης - Βούλας - Βουλιαγμένης, Διονύσου, Κρωπίας, Λαυρεωτικής, Μαραθώνα, Μαρκοπούλου - Μεσσογαίας, Παιανίας, Παλλήνης, Ραφήνας - Πικερμίου, Σαρωνικού, Σπάτων - Αρτέμιδος και Ωρωπού, αη) Εκλογική Περιφέρεια Δυτικής Αττικής, που αποτελείται από τους Δήμους Ασπροπύργου, Ελευσίνας, Μάνδρας - Ειδυλλίας, Μεγαρέων και Φυλής. β) Ο Νομός Θεσσαλονίκης σε δύο (2) εκλογικές περιφέρειες, δηλαδή στις: βα) Α΄ Εκλογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης, που αποτελείται από τους Δήμους Αμπελοκήπων - Μενεμένης, Θεσσαλονίκης, Καλαμαριάς, Κορδελιού - Ευόσμου, Νεάπολης - Συκεών και Παύλου Μελά, ββ) Β΄ Εκλογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης, που αποτελείται από τους Δήμους Βόλβης, Δέλτα, Θέρμης, Θερμαϊκού, Λαγκαδά, Πυλαίας-Χορτιάτη, Χαλκηδόνος και Ωραιοκαστρου. 3. Επιπλέον των παρ. 1 και 2 συνιστάται εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού.».	ββ) Β΄ Εκλογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης, που αποτελείται από τους Δήμους Βόλβης, Δέλτα, Θέρμης, Θερμαϊκού, Λαγκαδά, Πυλαίας-Χορτιάτη, Χαλκηδόνος και Ωραιοκαστρου. 3. Οι εκλογικές περιφέρειες νοούνται με τα διοικητικά όριά τους που ισχύουν την 1η Ιανουαρίου 1985.
Άρθρο 4 Αριθμός βουλευτών εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 2 π.δ. 26/2012 Στην παρ. 1 του άρθρου 2 του π.δ. 26/2012 (Α΄57), περί του αριθμού βουλευτών και των βουλευτικών εδρών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «για όλη την Επικράτεια» διαγράφονται, β) στο δεύτερο εδάφιο: βα) προστίθενται οι λέξεις «των παρ. 1 και 2 του άρθρου 1,», ββ) οι λέξεις «στις παραγράφους 2 έως και 5 του άρθρου αυτού» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στις παρ. 2 έως 6 του παρόντος», γ) προστίθεται νέο τρίτο εδάφιο, δ) στο τέταρτο εδάφιο: δα) η λέξη «δεκαπέντε (15)» αντικαθίσταται από τη λέξη «δώδεκα (12)», δβ) οι λέξεις «με όσα ορίζονται στο επόμενο άρθρο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σύμφωνα με το άρθρο 3», και, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής: «1. Ο αριθμός των βουλευτών ορίζεται σε τριακόσιους (300). Από αυτούς οι διακόσιοι ογδόντα πέντε (285) εκλέγονται στις εκλογικές περιφέρειες των παρ. 1 και 2 του άρθρου 1, στις οποίες οι αντίστοιχες βουλευτικές έδρες κατανέμονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 2 έως 6 του παρόντος. Τρεις (3) βουλευτές εκλέγονται στην εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού της παρ. 3 του άρθρου 1. Οι υπόλοιποι δώδεκα (12) εκλέγονται ενιαία σε ολόκληρη την Επικράτεια, σύμφωνα με το άρθρο 3.».	Η παρ. 1 του άρθρου 2 του π.δ. 26/2012 έχει ως εξής: 1. Ο αριθμός των βουλευτών για όλη την Επικράτεια ορίζεται σε τριακόσιους (300). Από αυτούς οι διακόσιοι ογδόντα πέντε (285) εκλέγονται στις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες οι αντίστοιχες βουλευτικές έδρες κατανέμονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παραγράφους 2 έως και 5 του άρθρου αυτού. Οι υπόλοιποι δεκαπέντε (15) εκλέγονται ενιαίως σε ολόκληρη την Επικράτεια, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο επόμενο άρθρο.
Άρθρο 5 Σύντηξη προθεσμίας υποβολής συνδυασμών - Διόρθωση παροράματος ως προς τον αριθμό βουλευτών ανά εκλογική περιφέρεια - Εξαίρεση από την ποσόστωση φύλου για το ψηφοδέλτιο	Η παρ. 1 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012 έχει ως εξής:

Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση παρ. 1, 9 και 10 άρθρου 34 π.δ. 26/2012 1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012 (Α'57), περί κατάρτισης συνδυασμών, οι λέξεις «εντός επτά (7) ημερών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «εντός τεσσάρων (4) ημερών» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής: «1. Κάθε κόμμα, συνασπισμός συνεργαζόμενων κομμάτων και συνδυασμός ανεξάρτητων υποψηφίων, εντός τεσσάρων (4) ημερών από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 31, καταρτίζει και υποβάλλει τους συνδυασμούς του. Με τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας καταργείται η δυνατότητα δήλωσης νέων υποψηφιοτήτων ή μεταβολής κατατεθεισών.» 2. Στην παρ. 9 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012, στην περ. γ), οι λέξεις «περισσότεροι από δεκατρείς βουλευτές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «περισσότεροι από δώδεκα (12) βουλευτές» και, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων, η παρ. 9 διαμορφώνεται ως εξής: «9. Κάθε συνδυασμός μπορεί να περιλάβει αριθμό υποψηφίων βουλευτών έως τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας προσαυξημένο: α) κατά δύο (2) στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται από ένας (1) έως και επτά (7) βουλευτές, β) κατά τρεις (3) στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται από οκτώ (8) έως και δώδεκα (12) βουλευτές, και γ) κατά τέσσερις (4) στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται περισσότεροι από δώδεκα (12) βουλευτές.» 3. Στην παρ. 10 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012, στο τρίτο εδάφιο, προστίθενται οι λέξεις «και τους υποψηφίους της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού» και η παρ. 10 διαμορφώνεται ως εξής: «10. Για την ανακήρυξη των εκλογικών συνδυασμών αυτοτελών κομμάτων, συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων και ανεξαρτήτων, ο αριθμός των υποψηφίων Βουλευτών, από κάθε φύλο, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 40% του συνολικού αριθμού των υποψηφίων τους, αντιστοίχως, ανά εκλογική περιφέρεια. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω. Ο ανωτέρω περιορισμός δεν ισχύει για το ψηφοδέλτιο Επικρατείας και τους υποψηφίους της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων των εκλογικών συνδυασμών αυτοτελών κομμάτων, συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων και ανεξαρτήτων από κάθε φύλο στο σύνολο της Επικράτειας, εξαιρουμένων των υποψηφίων βουλευτών Επικρατείας, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό 33% του συνολικού αριθμού των υποψηφίων τους. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.»	1. Κάθε κόμμα, συνασπισμός συνεργαζόμενων κομμάτων και συνδυασμός ανεξάρτητων υποψηφίων, εντός επτά (7) ημερών από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 31, καταρτίζει και υποβάλλει τους συνδυασμούς του. Με τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας καταργείται η δυνατότητα δήλωσης νέων υποψηφιοτήτων ή μεταβολής κατατεθεισών. Η παρ. 9 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012 έχει ως εξής: 9. Κάθε συνδυασμός μπορεί να περιλάβει αριθμό υποψηφίων βουλευτών έως τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας προσαυξημένο: α) κατά δύο στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται από ένας έως και επτά βουλευτές, β) κατά τρεις στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται από οκτώ έως και δώδεκα βουλευτές, και γ) κατά τέσσερις στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται περισσότεροι από δεκατρείς βουλευτές. Η παρ. 10 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012 έχει ως εξής: 10. Για την ανακήρυξη των εκλογικών συνδυασμών αυτοτελών κομμάτων, συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων και ανεξαρτήτων, ο αριθμός των υποψηφίων Βουλευτών, από κάθε φύλο, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 40% του συνολικού αριθμού των υποψηφίων τους, αντιστοίχως, ανά εκλογική περιφέρεια. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω. Ο ανωτέρω περιορισμός δεν ισχύει για το ψηφοδέλτιο Επικρατείας. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων των εκλογικών συνδυασμών αυτοτελών κομμάτων, συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων και ανεξαρτήτων από κάθε φύλο στο σύνολο της Επικράτειας, εξαιρουμένων των υποψηφίων βουλευτών Επικρατείας, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό 33% του συνολικού αριθμού των υποψηφίων τους. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.
Άρθρο 6	Το άρθρο 34Α του π.δ. 26/2012 έχει ως εξής:

Πρόταση ψηφοδελτίου Επικρατείας – Πρόταση υποψηφίων εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Τροποποίηση άρθρου 34Α π.δ. 26/2012 Στο άρθρο 34Α του π.δ. 26/2012 (Α'57), περί της πρότασης ψηφοδελτίου Επικρατείας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) ο τίτλος του άρθρου αντικαθίσταται, β) στην παρ. 2 διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο, γ) προστίθεται παρ. 5 και το άρθρο 34Α διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 34Α Πρόταση ψηφοδελτίου Επικρατείας – Πρόταση υποψηφίων εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού 1. Η πρόταση υποψηφίων για τους βουλευτές που εκλέγονται ενιαίως σε ολόκληρη την Επικράτεια, υποβάλλεται από κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, που καταρτίζει δικούς του συνδυασμούς, στα τρία τέταρτα (3/4) του συνόλου των εκλογικών περιφερειών της Χώρας, παραλειπόμενου του κλάσματος. Δεν επιτρέπεται υποβολή υποψηφιότητας σε πρόσωπο, που είναι υποψήφιος στις ίδιες εκλογές, σε οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια. 2. Η πρόταση κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων περιλαμβάνει αριθμό ίσο με τον αριθμό των εδρών Επικρατείας. 3. Το ψηφοδέλτιο Επικρατείας υποβάλλεται κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 34 του παρόντος. 4. Οι γνωστοποιήσεις των συνδυασμών και των υποψηφίων σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες της χώρας, που αναφέρονται στο άρθρο 39 του παρόντος, πρέπει να περιλαμβάνουν και τους συνδυασμούς όλων των κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων, που ανακηρύχθηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 35 του παρόντος. 5. Η πρόταση υποψηφίων για την εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού της παρ. 3 του άρθρου 1 υποβάλλεται από κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, που καταρτίζει δικούς του συνδυασμούς, στα τρία τέταρτα (3/4) του συνόλου των εκλογικών περιφερειών της Χώρας, παραλειπόμενου του κλάσματος. Οι υποψήφιοι της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού. Από τον περιορισμό του δεύτερου εδαφίου εξαιρείται ο αρχηγός κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων του οποίου ηγείται.».	Άρθρο 34Α Πρόταση Ψηφοδελτίου Επικρατείας 1. Η πρόταση υποψηφίων για τους βουλευτές που εκλέγονται ενιαίως σε ολόκληρη την Επικράτεια, υποβάλλεται από κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, που καταρτίζει δικούς του συνδυασμούς, στα τρία τέταρτα του συνόλου των εκλογικών περιφερειών της Χώρας, παραλειπόμενου του κλάσματος. Δεν επιτρέπεται υποβολή υποψηφιότητας σε πρόσωπο, που είναι υποψήφιος στις ίδιες εκλογές, σε οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια. 2. Η πρόταση κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων περιλαμβάνει αριθμό ίσο με τον αριθμό των εδρών Επικρατείας. Τουλάχιστον το ένα πέμπτο (1/5) των υποψηφίων προέρχεται από εγγεγραμμένους των ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού, εφόσον υπάρχουν, εκ των οποίων τουλάχιστον ένας (1) τοποθετείται υποχρεωτικά στις τρεις (3) πρώτες θέσεις. 3. Το ψηφοδέλτιο Επικρατείας υποβάλλεται κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 34 του παρόντος. 4. Οι γνωστοποιήσεις των συνδυασμών και των υποψηφίων σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες της χώρας, που αναφέρονται στο άρθρο 39 του παρόντος, πρέπει να περιλαμβάνουν και τους συνδυασμούς όλων των κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων, που ανακηρύχθηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 35 του παρόντος.
Άρθρο 7 Σύντμηση προθεσμίας ανακήρυξης συνδυασμών - Ορισμός σειράς ανακήρυξης συνδυασμών — Τροποποίηση άρθρου 35 π.δ. 26/2012 Στο άρθρο 35 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί της ανακήρυξης συνδυασμών και υποψηφίων βουλευτών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, αι) οι λέξεις «τριών (3) ημερών μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής πρότασης υποψηφιοτήτων, το Α' Τμήμα» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο (2) ημερών μετά από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής πρότασης υποψηφιοτήτων της παρ. 1 του άρθρου 34, το Α1 Τμήμα», αβ) προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφιο, β) η παρ. 2 αντικαθίσταται, και κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων το άρθρο 35 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 35	Το άρθρο 35 του π.δ. 26/2012 έχει ως εξής: Άρθρο 35 Ανακήρυξη συνδυασμών και υποψηφίων βουλευτών 1. Εντός τριών (3) ημερών μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής πρότασης υποψηφιοτήτων, το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου ανακηρύσσει σε δημόσια συνεδρίαση τους εκλογικούς συνδυασμούς, όπως αυτοί δηλώθηκαν σύμφωνα με τα άρθρα 34 και 34Α. 2. Στην απόφαση ανακήρυξης των συνδυασμών και μετά τους συνδυασμούς αναφέρονται οι μεμινωμένοι υποψήφιοι της κάθε εκλογικής περιφέρειας. 3. Οι υποψήφιοι βουλευτές Επικρατείας αναγράφονται υποχρεωτικά με τη σειρά που προτείνονται και ανακηρύσσονται. Οι υποψήφιοι στις λοιπές εκλογικές περιφέρειες ανακηρύσσονται κατά αλφαβητική σειρά επωνύμου, κυρίου ονόματος και πατρωνύμου, με εξαίρεση το όνομα του αρχηγού ή προέδρου του

Ανακήρυξη συνδυασμών και υποψηφίων βουλευτών 1. Εντός δύο (2) ημερών μετά από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής πρότασης υποψηφιοτήτων της παρ. 1 του άρθρου 34, το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου ανακηρύσσει σε δημόσια συνεδρίαση τους εκλογικούς συνδυασμούς, όπως αυτοί δηλώθηκαν σύμφωνα με τα άρθρα 34 και 34Α. Οι προϋποθέσεις της παρ. 10 του άρθρου 34 πρέπει να πληρούνται κατά την καταληκτική ημέρα της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης κατάρτισης συνδυασμού, επί ποινή μη ανακήρυξης του συνδυασμού του κόμματος ή του συνασπισμού των συνεργαζόμενων κομμάτων. Αν το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου για οποιονδήποτε λόγο δεν ανακηρύξει υποψήφιο ή υποψηφίους ενός συνδυασμού, τότε ο συνδυασμός ανακηρύσσεται με τους υποψηφίους που πληρούν τις προϋποθέσεις ανακήρυξης, μόνο αν η δήλωση συνδυασμού κατά την υποβολή του, συμπεριλαμβανομένων των υποψηφίων που δεν ανακηρύχθηκαν, πληρούσε τις προϋποθέσεις του αριθμού υποψηφίων από κάθε φύλο. 2. Οι συνδυασμοί ανακηρύσσονται με την εξής σειρά: α) Προηγούνται κατά σειρά εκλογικής δύναμης τα κόμματα ή οι συνασπισμοί συνεργαζόμενων κομμάτων που συμμετείχαν στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές. β) Ακολουθούν κατά σειρά εκλογικής δύναμης τα κόμματα ή οι συνασπισμοί συνεργαζόμενων κομμάτων που συμμετείχαν στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη εκπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. γ) Στη συνέχεια ανακηρύσσονται τα λοιπά κόμματα ή οι συνασπισμοί συνεργαζόμενων κομμάτων κατά σειρά υποβολής της δήλωσης συνδυασμού. δ) Ακολουθούν οι συνδυασμοί ανεξαρτήτων υποψηφίων κατά σειρά υποβολής δήλωσης του συνδυασμού. ε) Τέλος, ανακηρύσσονται οι μεμονωμένοι υποψήφιοι της κάθε εκλογικής περιφέρειας κατά αλφαβητική σειρά. Εφόσον κόμμα ή κόμματα των περ. α) και β) μετέχουν σε συνασπισμό συνεργαζόμενων κομμάτων, θεωρείται ότι ο συνασπισμός συνεργαζόμενων κομμάτων έχει λάβει στις τελευταίες εκλογές την εκλογική δύναμη του μεγαλύτερου σε εκλογική δύναμη των συνεργαζόμενων κομμάτων που τον απαρτίζουν. 3. Οι υποψήφιοι βουλευτές Επικρατείας αναγράφονται υποχρεωτικά με τη σειρά που προτείνονται και ανακηρύσσονται. Οι υποψήφιοι στις λοιπές εκλογικές περιφέρειες ανακηρύσσονται κατά αλφαβητική σειρά επωνύμου, κυρίου ονόματος και πατρωνύμου, με εξαίρεση το όνομα του αρχηγού ή προέδρου του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων, το οποίο προτάσσεται. Επίσης, όσοι έχουν διατελέσει πρωθυπουργοί σε κυβέρνηση που έτυχε ψήφου εμπιστοσύνης της Βουλής και έχουν εκλεγεί βουλευτές, μπορούν να προτάσσονται των υπολοίπων πλην του αρχηγού ή προέδρου του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων. 4. Σε περίπτωση που οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται μέσα σε δεκαοκτώ (18) μήνες από τις προηγούμενες, οι υποψήφιοι αναγράφονται υποχρεωτικά με τη σειρά που προτείνονται δίχως να έχει εφαρμογή η παρ. 3 του παρόντος. 5. Η απόφαση της ανακήρυξης κοινοποιείται αμέσως στο Υπουργείο Εσωτερικών.	κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων, το οποίο προτάσσεται. Επίσης, όσοι έχουν διατελέσει πρωθυπουργοί σε κυβέρνηση που έτυχε ψήφου εμπιστοσύνης της Βουλής και έχουν εκλεγεί βουλευτές, μπορούν να προτάσσονται των υπολοίπων πλην του αρχηγού ή προέδρου του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων. 4. Σε περίπτωση που οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται μέσα σε δεκαοκτώ (18) μήνες από τις προηγούμενες, οι υποψήφιοι αναγράφονται υποχρεωτικά με τη σειρά που προτείνονται δίχως να έχει εφαρμογή η παράγραφος 3 του παρόντος. 5. Η απόφαση της ανακήρυξης κοινοποιείται αμέσως στο Υπουργείο Εσωτερικών. 6. Για την υποβολή του έργου του Αρείου Πάγου, όσον αφορά την ανακήρυξη των συνδυασμών και των υποψηφίων βουλευτών αλλά και για τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος, δύναται να διατίθεται προσωπικό της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, κατόπιν αιτήματος του Αρείου Πάγου.
---	---

6. Για την υποβοήθηση του έργου του Αρείου Πάγου, όσον αφορά την ανακήρυξη των συνδυασμών και των υποψηφίων βουλευτών αλλά και για τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος, δύναται να διατίθεται προσωπικό της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, κατόπιν αιτήματος του Αρείου Πάγου.».	
Άρθρο 8 Σύντμηση προθεσμίας γνωστοποίησης ονόματος και εμβλήματος των κομμάτων – Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 37 π.δ. 26/2012 Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 και στην παρ. 2 του άρθρου 37 του π.δ. 26/2012 (Α'57), η λέξη «τρεις (3)» αντικαθίσταται από τη λέξη «δύο (2)» και οι παρ. 1 και 2 διαμορφώνονται ως εξής: «1. Κάθε πολιτικό κόμμα γνωστοποιεί το αργότερο δύο (2) ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παράγραφος 4 έναρξη της προεκλογικής περιόδου με γραπτή δήλωσή του, η οποία επιδίδεται προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, το όνομα και το έμβλημα του κόμματος για όλη την Επικράτεια. Δικαίωμα να χρησιμοποιεί στο εξής αποκλειστικά το όνομα και το έμβλημα που δηλώνονται έχει το πολιτικό κόμμα που τα δήλωσε. 2. Το αργότερο δύο (2) ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παράγραφος 4 έναρξη της προεκλογικής περιόδου, τα κόμματα που θέλουν να απαρτίζουν συνασπισμό περισσότερων συνεργαζόμενων κομμάτων, γνωστοποιούν προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, με γραπτή δήλωση των αρχηγών τους ή των επιτροπών που τα διευθύνουν, την προσωινυμία και το έμβλημα του συνασπισμού τους για όλη την Επικράτεια.».	Οι παρ. 1 και 2 άρθρου 37 π.δ. 26/2012 έχουν ως εξής: 1. Κάθε πολιτικό κόμμα γνωστοποιεί το αργότερο τρεις (3) ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παράγραφος 4 έναρξη της προεκλογικής περιόδου με γραπτή δήλωσή του, η οποία επιδίδεται προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, το όνομα και το έμβλημα του κόμματος για όλη την Επικράτεια. Δικαίωμα να χρησιμοποιεί στο εξής αποκλειστικά το όνομα και το έμβλημα που δηλώνονται έχει το πολιτικό κόμμα που τα δήλωσε. 2. Το αργότερο τρεις (3) ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παράγραφος 4 έναρξη της προεκλογικής περιόδου, τα κόμματα που θέλουν να απαρτίζουν συνασπισμό περισσότερων συνεργαζόμενων κομμάτων, γνωστοποιούν προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, με γραπτή δήλωση των αρχηγών τους ή των επιτροπών που τα διευθύνουν, την προσωινυμία και το έμβλημα του συνασπισμού τους για όλη την Επικράτεια.
Άρθρο 9 Διόρθωση παροράματος ως προς τον αριθμό βουλευτών ανά εκλογική περιφέρεια - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 72 π.δ. 26/2012 Στην παρ. 7 του άρθρου 72 του π.δ. 26/2012 (Α'57), περί του περιεχομένου ψηφοδελτίων, των σταυρών προτίμησης και των πρόωρων εκλογών, στην περ. δ), η λέξη «δεκατρείς» αντικαθίσταται από τη λέξη «δώδεκα (12)» και, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων, η παρ. 7 διαμορφώνεται ως εξής: «7. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ υποψηφίων του συνδυασμού, σημειώνοντας στο ψηφοδέλτιο σταυρό προτίμησης παραπλεύρως του ονόματός τους, ως ακολούθως: α) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από έναν (1) ως και τρεις (3) βουλευτές, έναν (1) σταυρό. β) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από τέσσερις (4) ως και επτά (7) βουλευτές, μέχρι δύο (2) σταυρούς. γ) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από οκτώ (8) ως και δώδεκα (12) βουλευτές, μέχρι τρεις (3) σταυρούς, και δ) στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται περισσότεροι από δώδεκα (12) βουλευτές, μέχρι τέσσερις (4) σταυρούς.».	Η παρ. 7 του άρθρου 72 του π.δ. 26/2012 έχει ως εξής: 7. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ υποψηφίων του συνδυασμού, σημειώνοντας στο ψηφοδέλτιο σταυρό προτίμησης παραπλεύρως του ονόματός τους, ως ακολούθως: α) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από έναν ως και τρεις βουλευτές, έναν σταυρό. β) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από τέσσερις ως και επτά βουλευτές, μέχρι δύο σταυρούς. γ) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από οκτώ ως και δώδεκα βουλευτές, μέχρι τρεις σταυρούς, και δ) στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται περισσότεροι από δεκατρείς βουλευτές, μέχρι τέσσερις σταυρούς.
Άρθρο 10 Προσαρμογή διατάξεων ν. 4648/2019 στη σύσταση εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού- Τροποποίηση άρθρων 2, 10, 12, 13 και 16 ν. 4648/2019	Η παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4648/2019 έχει ως εξής: 1. Σε περίπτωση διεξαγωγής γενικών βουλευτικών εκλογών, για την ψηφοφορία των εκλογέων χρησιμοποιούνται ψηφοδέλτια Επικρατείας που καταρτίζονται από τα κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων που μετέχουν σε αυτές, σύμφωνα με τους

1. Στο άρθρο 2 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί των ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού, προστίθεται παρ. 11 ως εξής: «11. Οι εκλογείς του παρόντος αποτελούν τον εκλογικό κατάλογο, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 6 του π.δ. 26/2012, της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού της παρ. 3 του άρθρου 1 του ίδιου π.δ.». 2. Στην παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4648/2019, περί των ψηφοδελτίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο εισαγωγικό εδάφιο οι λέξεις «ψηφοδέλτια Επικρατείας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τα ψηφοδέλτια Απόδημου Ελληνισμού», β) οι περ. α) έως γ) καταργούνται, γ) στην περ. δ), στο δεύτερο εδάφιο οι λέξεις «ψηφοδέλτιο επικρατείας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ψηφοδέλτιο Απόδημου Ελληνισμού», δ) η περ. ε) αντικαθίσταται, ε) οι περ. β), γ), στ), ζ) και η) καταργούνται, και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής: «1. Σε περίπτωση διεξαγωγής γενικών βουλευτικών εκλογών, για την ψηφοφορία των εκλογέων χρησιμοποιούνται τα ψηφοδέλτια Απόδημου Ελληνισμού που καταρτίζονται από τα κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων που μετέχουν σε αυτές, σύμφωνα με τους ορισμούς των άρθρων 34Α και 35 του π.δ. 26/2012. Για τα ψηφοδέλτια αυτά ισχύουν τα εξής: α) Καταργείται. β) Καταργείται. γ) Καταργείται. δ) Ο εφοδιασμός των ελληνικών διπλωματικών και προξενικών αρχών, στην περίπτωση διεξαγωγής βουλευτικών εκλογών, με τον αναγκαίο αριθμό έντυπων ψηφοδελτίων των πολιτικών κομμάτων που ανακηρύσσονται από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου και τα οποία συμμετέχουν στις εκλογές, γίνεται με φροντίδα της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών και δαπάνες του Υπουργείου Εσωτερικών, τουλάχιστον επτά (7) ημερολογιακές ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας σε κάθε χώρα, αντιστοίχως, στο εξωτερικό. Τα πολιτικά κόμματα ή συνασπισμοί κομμάτων, εκλογικοί συνδυασμοί των οποίων έχουν ανακηρυχθεί από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου και καταρτίζουν ψηφοδέλτιο Απόδημου Ελληνισμού, αποστέλλουν στη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, με δική τους μέριμνα και ευθύνη, σε δεματοποιημένες δεσμίδες των πεντακοσίων (500) ψηφοδελτίων, τα σχετικά έντυπα ψηφοδέλτια με τους υποψηφίους Απόδημου Ελληνισμού, εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερολογιακών ημερών, από την ημερομηνία ανακήρυξης των υποψηφίων Απόδημου Ελληνισμού από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου. Η Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, μετά την παρέλευση της προθεσμίας των πέντε (5) ημερολογιακών ημερών, συμπληρώνει τα στοιχεία παραλήπτη επί των δεματοποιημένων δεσμίδων και, στην περίπτωση αποστολών εκτός των γεωγραφικών ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποστέλλει τα σχετικά έντυπα ψηφοδέλτια με τους υποψηφίους Επικρατείας που έχουν περιέλθει εγκαίρως στην κατοχή της, στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών. Το Υπουργείο Εξωτερικών, στην περίπτωση αποστολών εκτός των γεωγραφικών ορίων της	ορισμούς των άρθρων 34Α και 35 του π.δ. 26/2012. Για τα ψηφοδέλτια αυτά ισχύουν τα εξής: α) Τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται από λευκό χαρτί, που χορηγεί το Δημόσιο. Το χαρτί χορηγείται στα κόμματα ή τους συνασπισμούς κομμάτων, των οποίων ανακηρύχθηκαν υποψήφιοι Επικρατείας, σύμφωνα με το άρθρο 35 του π.δ. 26/2012. Η ποσότητα του χαρτιού που χορηγείται και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα, ορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών. β) Τα ψηφοδέλτια έχουν ορθογώνιο σχήμα. Οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. γ) Τα ψηφοδέλτια είναι μόνο έντυπα. Όποιο ψηφοδέλτιο δεν είναι έντυπο, έστω και μερικά, είναι άκυρο. Τα τυπογραφικά στοιχεία στα ψηφοδέλτια πρέπει να είναι μελανής απόχρωσης. δ) Ο εφοδιασμός των ελληνικών διπλωματικών και προξενικών αρχών, στην περίπτωση διεξαγωγής βουλευτικών εκλογών, με τον αναγκαίο αριθμό έντυπων ψηφοδελτίων των πολιτικών κομμάτων που ανακηρύσσονται από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου και τα οποία συμμετέχουν στις εκλογές, γίνεται με φροντίδα της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών και δαπάνες του Υπουργείου Εσωτερικών, τουλάχιστον επτά (7) ημερολογιακές ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας σε κάθε χώρα, αντιστοίχως, στο εξωτερικό. Τα πολιτικά κόμματα ή συνασπισμοί κομμάτων, εκλογικοί συνδυασμοί των οποίων έχουν ανακηρυχθεί από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου και καταρτίζουν ψηφοδέλτιο επικρατείας, αποστέλλουν στη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, με δική τους μέριμνα και ευθύνη, σε δεματοποιημένες δεσμίδες των πεντακοσίων (500) ψηφοδελτίων, τα σχετικά έντυπα ψηφοδέλτια με τους υποψηφίους Επικρατείας, εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερολογιακών ημερών, από την ημερομηνία ανακήρυξης των υποψηφίων Επικρατείας από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου. Η Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, μετά την παρέλευση της προθεσμίας των πέντε (5) ημερολογιακών ημερών, συμπληρώνει τα στοιχεία παραλήπτη επί των δεματοποιημένων δεσμίδων και, στην περίπτωση αποστολών εκτός των γεωγραφικών ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποστέλλει τα σχετικά έντυπα ψηφοδέλτια με τους υποψηφίους Επικρατείας που έχουν περιέλθει εγκαίρως στην κατοχή της, στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών. Το Υπουργείο Εξωτερικών, στην περίπτωση αποστολών εκτός των γεωγραφικών ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβαίνει στην άμεση αποστολή με διπλωματικό ταχυδρομείο των δεματοποιημένων έντυπων ψηφοδελτίων και οποιουδήποτε άλλου εκλογικού υλικού απαραίτητου και χρήσιμου για την απρόσκοπτη διεξαγωγή της ψηφοφορίας, τα οποία παραλαμβάνει από τη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών σε ενιαία, κλειστή συσκευασία, χωριστή για την ιδιαίτερη περιφέρεια ευθύνης κάθε πρεσβευτικής ή προξενικής αρχής όπου συστήνονται εκλογικά τμήματα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο εφοδιασμός των ελληνικών διπλωματικών και προξενικών αρχών, με τον αναγκαίο αριθμό έντυπων ψηφοδελτίων των πολιτικών κομμάτων που ανακηρύσσονται από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου και τα οποία συμμετέχουν στις εκλογές, κατά το μέρος που αφορά στους χώρους διεξαγωγής της σχετικής ψηφοφορίας εντός των γεωγραφικών ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γίνεται με φροντίδα και δαπάνες του Υπουργείου Εσωτερικών, τουλάχιστον επτά (7)
--	--

Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβαίνει στην άμεση αποστολή με διπλωματικό ταχυδρομείο των δεματοποιημένων έντυπων ψηφοδελτίων και οποιουδήποτε άλλου εκλογικού υλικού απαραίτητου και χρήσιμου για την απρόσκοπτη διεξαγωγή της ψηφοφορίας, τα οποία παραλαμβάνει από τη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών σε ενιαία, κλειστή συσκευασία, χωριστή για την ιδιαίτερη περιφέρεια ευθύνης κάθε πρεσβευτικής ή προξενικής αρχής όπου συστήνονται εκλογικά τμήματα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο εφοδιασμός των ελληνικών διπλωματικών και προξενικών αρχών, με τον αναγκαίο αριθμό έντυπων ψηφοδελτίων των πολιτικών κομμάτων που ανακηρύσσονται από το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου και τα οποία συμμετέχουν στις εκλογές, κατά το μέρος που αφορά στους χώρους διεξαγωγής της σχετικής ψηφοφορίας εντός των γεωγραφικών ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γίνεται με φροντίδα και δαπάνες του Υπουργείου Εσωτερικών, τουλάχιστον επτά (7) ημερολογιακές ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας στο εξωτερικό. Σε κάθε περίπτωση οι ελληνικές διπλωματικές και προξενικές αρχές οφείλουν στη συνέχεια να εφοδιάσουν με τον αναγκαίο αριθμό έντυπων ψηφοδελτίων, καθώς και κάθε άλλου αναγκαίου εκλογικού υλικού, την εφορευτική επιτροπή κάθε εκλογικού τμήματος. ε) Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι προβλέψεις που ισχύουν για τις λοιπές εκλογικές περιφέρειες του π.δ. 26/2012. στ) Καταργείται. ζ) Καταργείται. η) Καταργείται.». 3. Στην παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4648/2019, περί της γνωστοποίησης υποψηφίων συνδυασμών και του προγράμματος εκλογής, οι λέξεις «κατά ψηφοδέλτια Επικρατείας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού των» και, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων, η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής: «1. Οι υποψήφιοι της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού των κομμάτων και των συνασπισμών συνεργαζόμενων κομμάτων, οι οποίοι έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, γνωστοποιούνται αμέσως, από το Υπουργείο Εσωτερικών, στις ελληνικές διπλωματικές αρχές.». 4. Στην παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 4648/2019, περί του τρόπου ψηφοφορίας, στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «το ψηφοδέλτιο της εκλογής του» αντικαθίστανται από τις λέξεις «και επιλέγει σύμφωνα με το άρθρο 72 του π.δ. 26/2012 τον συνδυασμό και τον υποψήφιο βουλευτή της επιλογής του» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής: «3. Στη συνέχεια, ο εκλογέας οφείλει να αποσυρθεί στον ειδικό ξεχωριστό χώρο, με τρόπο ώστε να μην τον βλέπουν, και εκεί κλείνει μυστικά μέσα στον φάκελο που του έχει δώσει η εφορευτική επιτροπή και επιλέγει σύμφωνα με το άρθρο 72 του π.δ. 26/2012 τον συνδυασμό και τον υποψήφιο βουλευτή της επιλογής του. Ο εκλογέας, αφού κολλήσει καλά τον φάκελο, επιστρέφει στην εφορευτική επιτροπή και τον επιδεικνύει στα μέλη της και στους λοιπούς παρισταμένους, ώστε να είναι βέβαιο ότι κρατάει έναν μόνο φάκελο και ύστερα τον ρίχνει στην κάλη. Η παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 4648/2019 έχει ως εξής: 5. Έπειτα αρχίζουν η αποσφράγιση των φακέλων και η διαλογή των ψηφοδελτίων. Ο Πρόεδρος της επιτροπής λαμβάνει από την κάλη ανά έναν φάκελο, τον αποσφραγίζει και αφού εξακριβωθεί το έγκυρο του	ημερολογιακές ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας στο εξωτερικό. Σε κάθε περίπτωση οι ελληνικές διπλωματικές και προξενικές αρχές οφείλουν στη συνέχεια να εφοδιάσουν με τον αναγκαίο αριθμό έντυπων ψηφοδελτίων, καθώς και κάθε άλλου αναγκαίου εκλογικού υλικού, την εφορευτική επιτροπή κάθε εκλογικού τμήματος. ε) Στα ψηφοδέλτια Επικρατείας συνδυασμού κόμματος αναγράφονται οριζόντια, από το άνω μέρος της μίας μακρότερης πλευράς τους και προς την άλλη, σε διαδοχικές ξεχωριστές σειρές, το έμβλημα του κόμματος, το όνομά του και μνεία ότι, πρόκειται για ψηφοδέλτιο Επικρατείας. Αμέσως μετά αναγράφονται τα ονόματα όλων των υποψηφίων του συνδυασμού, καθένα χωριστά, κατά τη σειρά που αναφέρονται στην απόφαση για την ανακήρυξη του συνδυασμού και με τα στοιχεία ονοματεπωνύμου που αναφέρονται στην ίδια απόφαση, από τα οποία προτάσσεται το επώνυμο. στ) Στα ψηφοδέλτια συνδυασμού συνασπισμού κομμάτων αναγράφονται στην ίδια θέση και με την ίδια σειρά όλα τα στοιχεία που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο, με τη διαφορά ότι, μεταξύ της προσωινίας του συνασπισμού και της μνείας ότι πρόκειται για ψηφοδέλτιο Επικρατείας, αναγράφονται και τα ονόματα όλων των κομμάτων που αποτελούν τον συνασπισμό. Στη συνέχεια αναγράφονται, κατά τη σειρά της προηγούμενης παραγράφου, τα ονόματα όλων των υποψηφίων του συνδυασμού. ζ) Στο ψηφοδέλτιο δεν επιτρέπονται εγγραφές και διαγραφές ενδείξεων ή ονομάτων. Αν γίνουν, θεωρούνται ότι δεν υπάρχουν και το ψηφοδέλτιο παραμένει έγκυρο, με την επιφύλαξη της διάταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 73 του π.δ. 26/2012. η) Ο εκλογέας δεν εκφράζει προτίμηση μεταξύ των υποψηφίων του ψηφοδελτίου Επικρατείας. Η παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4648/2019 έχει ως εξής: 1. Οι υποψήφιοι κατά ψηφοδέλτια Επικρατείας κομμάτων και συνασπισμών συνεργαζόμενων κομμάτων, που έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, γνωστοποιούνται αμέσως, από το Υπουργείο Εσωτερικών, στις ελληνικές διπλωματικές αρχές. Η παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 4648/2019 έχει ως εξής: 3. Στη συνέχεια, ο εκλογέας οφείλει να αποσυρθεί στον ειδικό ξεχωριστό χώρο, με τρόπο ώστε να μην τον βλέπουν, και εκεί κλείνει μυστικά μέσα στον φάκελο που του έχει δώσει η εφορευτική επιτροπή το ψηφοδέλτιο της εκλογής του. Ο εκλογέας, αφού κολλήσει καλά τον φάκελο, επιστρέφει στην εφορευτική επιτροπή και τον επιδεικνύει στα μέλη της και στους λοιπούς παρισταμένους, ώστε να είναι βέβαιο ότι κρατάει έναν μόνο φάκελο και ύστερα τον ρίχνει στην κάλη. Η παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 4648/2019 έχει ως εξής: 5. Έπειτα αρχίζουν η αποσφράγιση των φακέλων και η διαλογή των ψηφοδελτίων. Ο Πρόεδρος της επιτροπής λαμβάνει από την κάλη ανά έναν φάκελο, τον αποσφραγίζει και αφού εξακριβωθεί το έγκυρο του
---	--

είναι βέβαιο ότι κρατάει έναν μόνο φάκελο και ύστερα τον ρίχνει στην κάλπη.». 5. Στην παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 4648/2019, περί αποσφράγισης φακέλων και διαλογής ψηφοδελτίων, τα εδάφια δεύτερο έως όγδοο αντικαθίστανται από νέο δεύτερο εδάφιο και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής: «5. Έπειτα αρχίζουν η αποσφράγιση των φακέλων και η διαλογή των ψηφοδελτίων. Για τη διαλογή εφαρμόζονται τα άρθρα 91, 92 και οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 93 του π.δ. 26/2012, περί διαλογής ψήφων, με την επιφύλαξη της παρ. 11.».	ψηφοδελτίου, το οποίο επιδεικνύει σε όποιον από τους παρισταμένους το ζητήσει, διαβάζει το περιεχόμενό του, έτσι ώστε να τον ακούν όλοι οι παριστάμενοι. Κάθε έγκυρο ψηφοδέλτιο αριθμείται κατά τη σειρά εξαγωγής του από την κάλπη και μονογράφεται από τον Πρόεδρο της επιτροπής. Τα άκυρα και τα λευκά λαμβάνουν ξεχωριστή αρίθμηση. Ο αριθμός κάθε ψηφοδελτίου σημειώνεται σε ειδικό πίνακα, απέναντι από το όνομα του συνδυασμού που ψηφίζεται. Μετά τον τερματισμό της διαλογής κλείνεται ο παραπάνω ειδικός πίνακας, με πράξη που γράφεται σε αυτόν και υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής. Στην πράξη αυτή αναφέρεται το γενικό αποτέλεσμα της διαλογής για όλα τα εκλογικά τμήματα, αρμοδιότητας της οικείας ειδικής εφορευτικής επιτροπής, ανά διπλωματική περιφέρεια κατά την παράγραφο 3 του παρόντος. Αμέσως μετά, η επιτροπή συντάσσει άλλη πράξη στο βιβλίο πρακτικών της για το γενικό αποτέλεσμα της διαλογής, ανά διπλωματική περιφέρεια, αναλόγως με αυτά που ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 93 του π.δ. 26/2012.
Άρθρο 11 Ανώτατο όριο εκλογικών δαπανών εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού - Προσθήκη παρ. 4Α στο άρθρο 10 π.δ.15/2022 Μετά την παρ. 4 του άρθρου 10 του π.δ. 15/2022 (Α'39), περί ανώτατου ορίου των εκλογικών δαπανών των υποψηφίων βουλευτών και μελών του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, προστίθεται παρ. 4Α ως εξής: «4Α. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο βουλευτή της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού στις βουλευτικές εκλογές καθορίζεται στο τριπλάσιο που ισχύει κάθε φορά για τους υποψήφιους βουλευτές στη μεγαλύτερη εκλογική περιφέρεια της χώρας.».	Το άρθρο 10 του π.δ. 15/2022 έχει ως εξής: Άρθρο 10 Ανώτατο όριο των εκλογικών δαπανών των υποψηφίων βουλευτών και μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 1. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο βουλευτή στις εκλογές, στις οποίες συνυπολογίζεται και η αξία των αποτιμώμενων παροχών και διευκολύνσεων, καθορίζεται με βάση τον αριθμό των εδρών της εκλογικής περιφέρειας στην οποία θέτει υποψηφιότητα. Για τον καθορισμό του, πολλαπλασιάζεται το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ επί συντελεστή για κάθε εκλογική περιφέρεια, ως εξής: α) Για την πρώτη έδρα κάθε περιφέρειας ο συντελεστής ορίζεται σε μία (1) μονάδα. β) Για τη δεύτερη και μέχρι και την έβδομη έδρα κάθε περιφέρειας ο ανωτέρω συντελεστής αυξάνεται κατά πέντε δέκατα (0,5) ανά έδρα. γ) Για την όγδοη έδρα κάθε εκλογικής περιφέρειας και εφεξής ο συντελεστής αυξάνεται κατά ένα δέκατο (0,1) ανά έδρα. Για τις εκλογικές περιφέρειες Κυκλάδων και Δωδεκανήσου ο κατά τα ανωτέρω οριζόμενος συντελεστής αυξάνεται κατά πέντε δέκατα (0,5). 2. Το ανώτατο όριο επιτρεπόμενων εκλογικών δαπανών, που προκύπτει με βάση τους υπολογισμούς της παραγράφου 1, προσδιορίζεται για κάθε εκλογική περιφέρεια με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται εντός πέντε (5) ημερών από την προκήρυξη των εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 3. Οι συντελεστές της παραγράφου 1 μπορούν να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της

	Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 4. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο βουλευτή Επικρατείας στις βουλευτικές εκλογές καθορίζεται στο ύψος που ισχύει κάθε φορά για τους υποψήφιους βουλευτές της Α' Εκλογικής Περιφέρειας Αθηνών, ενώ το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθορίζεται στο ύψος που ισχύει κάθε φορά για τους υποψήφιους βουλευτές στη μεγαλύτερη εκλογική περιφέρεια της χώρας. 5. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για καταχωρήσεις διαφημιστικών μηνυμάτων στον τύπο για κάθε υποψήφιο βουλευτή καθορίζεται στο είκοσι τοις εκατό (20%) του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους εκλογικών δαπανών, όπως ορίζεται στο παρόν άρθρο.
Άρθρο 15 Τρόπος άσκησης εκλογικού δικαιώματος στις βουλευτικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικράτειας – Τροποποίηση παρ. 3 και 4 άρθρου 1 ν.4648/2019 1. Στην παρ. 3 του άρθρου 1 του ν.4648/2019 (Α' 205), περί πεδίου εφαρμογής και ορισμών χρόνου διεξαγωγής ψηφοφορίας , επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις : α) μετά από τις λέξεις «ψηφοφορία διεξάγεται» προστίθενται οι λέξεις «είτε», β) στο τέλος προστίθενται οι λέξεις «είτε με επιστολική ψήφο σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.5083/2024 (Α' 12)»: «3. Η ψηφοφορία διεξάγεται είτε με αυτοπρόσωπη παρουσία σε ειδικά εκλογικά κέντρα του εξωτερικού, όπως ορίζεται στον παρόντα νόμο είτε με επιστολική ψήφο σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.5083/2024 (Α' 12).» 2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν.4648/2019, αντικαθίσταται, και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής: «4. Με το προεδρικό διάταγμα του άρθρου 31 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί προεδρικού διατάγματος προκήρυξης γενικών βουλευτικών εκλογών, ορίζεται η ημερομηνία και το χρονικό διάστημα διεξαγωγής της ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία για τους εκλογείς του παρόντος. Η ψηφοφορία ολοκληρώνεται σε μία (1) ημέρα και η διεξαγωγή της ορίζεται μεταξύ της τέταρτης (4ης) και της προηγούμενης ημέρας της διεξαγωγής της ψηφοφορίας εντός της ελληνικής επικράτειας. Δεν επιτρέπεται να είναι σε εξέλιξη ψηφοφορία σε ειδικά εκλογικά τμήματα εξωτερικού ενώ έχει περατωθεί η ψηφοφορία εντός της επικράτειας.».	Οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 1 του ν.4648/2019 έχουν ως εξής: 3. Η ψηφοφορία διεξάγεται με αυτοπρόσωπη παρουσία σε ειδικά εκλογικά κέντρα του εξωτερικού, όπως ορίζεται στον παρόντα νόμο. 4. Η ημερομηνία κατά την οποία διεξάγεται η ψηφοφορία για τους εκλογείς του παρόντος, καθώς και η διάρκειά της, ορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών, τουλάχιστον είκοσι πέντε (25) ημέρες πριν την οριζόμενη για την ψηφοφορία ημερομηνία. Η ψηφοφορία ολοκληρώνεται σε μία (1) ημέρα και η διεξαγωγή της ορίζεται μεταξύ της τέταρτης (4ης) και της προηγούμενης ημέρας της διεξαγωγής της ψηφοφορίας εντός της Ελληνικής Επικράτειας. Δεν επιτρέπεται να είναι σε εξέλιξη ψηφοφορία σε ειδικά εκλογικά τμήματα εξωτερικού ενώ έχει περατωθεί η ψηφοφορία εντός της Επικράτειας.
Άρθρο 16 Επιλογή τρόπου άσκησης εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς εκτός επικράτειας – Τροποποίηση παρ. 3 και προσθήκη παρ. 3Α στο άρθρο 2 ν.4648/2019 1. Στην παρ. 3 του άρθρου 2 του ν.4648/2019 (Α' 205), περί ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο μετά από τις λέξεις «διαδικασία του άρθρου 4», προστίθενται οι λέξεις « περί ειδικής εφαρμογής εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εξωτερικού», β) αντικαθίστανται τα δυο (2) τελευταία εδάφια και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής: «3. Οι εκλογείς που επιθυμούν να διευκολυνθούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα σύμφωνα	Η παρ. 3 του άρθρου 2 του ν.4648/2019 έχει ως εξής: 3. Οι εκλογείς που επιθυμούν να διευκολυνθούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, εγγράφονται με δική τους μέριμνα στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού. Η εγγραφή στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού γίνεται οποτεδήποτε με αίτηση του ενδιαφερομένου σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 4. Αντιστοίχως, η τροποποίηση όσον αφορά τη διεύθυνση κατοικίας και η αναστολή ή η ακύρωση της αίτησης εγγραφής στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού γίνονται με τη διαδικασία του άρθρου 4. Η αποδοχή ή η απόρριψη της αίτησης γίνονται με απόφαση της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών

με τις διατάξεις του παρόντος, εγγράφονται με δική τους μέριμνα στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού. Η εγγραφή στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού γίνεται οποτεδήποτε με αίτηση του ενδιαφερομένου σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 4, περί ειδικής εφαρμογής εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εξωτερικού. Αντιστοίχως, η τροποποίηση της αίτησης και η ακύρωση της αίτησης εγγραφής στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού γίνονται με τη διαδικασία του άρθρου 4. Η αίτηση εγγραφής, τροποποίησης ή ακύρωσης της εγγραφής γίνεται αμέσως οριστική.». 3. Μετά την παρ. 3, στο άρθρο 2 του ν. 4648/2019, προστίθεται παρ. 3Α ως εξής: «3Α. Ο εκλογέας κατά την υποβολή της αίτησης της παρ. 3 επιλέγει αποκλειστικά μία (1) από τις παρακάτω επιλογές: α) ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή β) ψηφοφορία με επιστολική ψήφο ή γ) ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στη επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα.»	
Άρθρο 17 Προσθήκη του τρόπου άσκησης εκλογικού δικαιώματος στο περιεχόμενο ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού – Τροποποίηση παρ. 1 και 3 άρθρου 3 ν.4648/2019 1. Στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν.4648/2019 (Α' 205), περί περιεχομένου ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) προστίθενται περ. ιγ) έως ιε), β) προστίθεται νέο τελευταίο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής «1.Οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι εξωτερικού που καταρτίζονται, φέρουν τον τίτλο «Ειδικός Εκλογικός Κατάλογος Εξωτερικού» και περιέχουν τα ακόλουθα: α) τον αύξοντα αριθμό, β) τον Ειδικό Εκλογικό Αριθμό, γ) το επώνυμο, δ) το όνομα, ε) το όνομα του πατέρα, στ) το όνομα της μητέρας, ζ) το όνομα συζύγου και το επώνυμο πατέρα (εφόσον πρόκειται για έγγαμη γυναίκα που φέρει το επώνυμο του συζύγου), η) την ημερομηνία και τον χρόνο γέννησης, θ) τον βασικό εκλογικό κατάλογο (βασική εκλογική περιφέρεια) όπου είναι εγγεγραμμένος (νομός, δήμος, εκλογικό διαμέρισμα), ι) την πλήρη διεύθυνση διαμονής, ια) τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ιβ) τα τηλέφωνα επικοινωνίας, ιγ) ο επιθυμητός τρόπος ψηφοφορίας, ιδ) η επιθυμητή χώρα ψηφοφορίας και ιε) η επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας ιστ) την πλήρη διεύθυνση στην οποία επιθυμεί να λάβει τον ειδικό φάκελο ψηφοφορίας. Τα στοιχεία ιδ) και ιε) καταχωρίζονται εφόσον ο εκλογέας έχει επιλέξει τη ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή τη ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στη επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα. Το στοιχείο ιστ) καταχωρίζεται εφόσον ο εκλογέας έχει επιλέξει τη ψηφοφορία με επιστολική ψήφο ή τη ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στη επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα ».	Οι παρ. 1 και 3 του άρθρου 3 του ν.4648/2019 έχει ως εξής: 1. Οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι εξωτερικού που καταρτίζονται, φέρουν τον τίτλο «Ειδικός Εκλογικός Κατάλογος Εξωτερικού» και περιέχουν τα ακόλουθα: α) τον αύξοντα αριθμό, β) τον Ειδικό Εκλογικό Αριθμό, γ) το επώνυμο, δ) το όνομα, ε) το όνομα του πατέρα, στ) το όνομα της μητέρας, ζ) το όνομα συζύγου και το επώνυμο πατέρα (εφόσον πρόκειται για έγγαμη γυναίκα που φέρει το επώνυμο του συζύγου), η) την ημερομηνία και τον χρόνο γέννησης, θ) τον βασικό εκλογικό κατάλογο (βασική εκλογική περιφέρεια) όπου είναι εγγεγραμμένος (νομός, δήμος, εκλογικό διαμέρισμα), ι) την πλήρη διεύθυνση διαμονής, ια) τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ιβ) τα τηλέφωνα επικοινωνίας. 3. Μετά τον ορισμό των ειδικών εκλογικών τμημάτων ψηφοφορίας και ειδικά για την εκλογική διαδικασία που έπεται, οι εκλογικοί κατάλογοι συντάσσονται ανά ειδικό εκλογικό τμήμα ψηφοφορίας.

2. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν.4648/2019, προστίθενται οι λέξεις «για εκλογείς έχουν επιλέξει τη ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή τη ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στη επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής: «3.Μετά τον ορισμό των ειδικών εκλογικών τμημάτων ψηφοφορίας και ειδικά για την εκλογική διαδικασία που έπεται, οι εκλογικοί κατάλογοι συντάσσονται ανά ειδικό εκλογικό τμήμα ψηφοφορίας για εκλογείς έχουν επιλέξει την ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στη επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα.».	
Άρθρο 18 Αναβάθμιση της ειδικής εφαρμογής εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εκτός επικρατείας – Αντικατάσταση άρθρου 4 ν. 4648/2019 Το άρθρο 4 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί ειδικής εφαρμογής εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εκτός επικρατείας αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 4 Ειδική εφαρμογή εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εκτός επικρατείας 1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών λειτουργεί ηλεκτρονική εφαρμογή, προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr) για την εγγραφή, τη μεταβολή στοιχείων και τη διαγραφή από τον ειδικό εκλογικό κατάλογο εκλογέων εξωτερικού. Η καταχώριση και η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ανωτέρω φυσικών προσώπων γίνεται σύμφωνα με τον ν. 4624/2019 (Α' 137) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (L 119). 2. Η διαδικασία πρόσβασης στην εφαρμογή λαμβάνει μέριμνα για την ταυτοποίηση του εκλογέα και την αποτροπή κακόβουλης χρήσης αυτής. Κατά την αίτηση του εκλογέα, ο αριθμός κινητού τηλεφώνου και η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του αντλούνται από το Εθνικό Μητρώο Πολιτών, εφόσον είναι διαθέσιμα, και επιβεβαιώνονται από τον ίδιο, άλλως δηλώνονται υποχρεωτικά από τον ίδιο, και η εγκυρότητά τους επιβεβαιώνεται με κωδικό μιας χρήσης (One Time Password). Για την ταυτοποίηση του εκλογέα γίνεται χρήση των προσωπικών κωδικών διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxinet). Εναλλακτικά, ο εκλογέας μπορεί να πιστοποιηθεί στην εφαρμογή κάνοντας χρήση συνδυασμού των στοιχείων του διαβατηρίου του και του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας. Για την πιστοποίηση αυτή γίνεται χρήση των απαραίτητων διαδικτυακών υπηρεσιών μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ., σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 4623/2019 (Α' 134), περί δεδομένων του δημόσιου τομέα, και το άρθρο 84 του ν. 4727/2020 (Α' 184), περί	Το άρθρο 4 του ν. 4648/2019 έχει ως εξής: Άρθρο 4 Ειδική εφαρμογή εγγραφής Ελλήνων εκλογέων εκτός Επικρατείας 1. Στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών και με ευθύνη του Υπουργείου λειτουργεί ειδική εφαρμογή για την εγγραφή, τη μεταβολή στοιχείων και τη διαγραφή ή αναστολή της αίτησης από τον ειδικό εκλογικό κατάλογο εξωτερικού όσων εκλογέων εντάσσονται στις διατάξεις του παρόντος. 2. Η διαδικασία πρόσβασης στην ειδική εφαρμογή λαμβάνει ειδική μέριμνα για την ταυτοποίηση του εκλογέα και την αποτροπή κακόβουλης χρήσης αυτής. Για την ταυτοποίηση του εκλογέα γίνεται χρήση των διαπιστευτηρίων εισόδου σε εφαρμογές της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. 3. Οι ελληνικές διπλωματικές αρχές στο εξωτερικό δύναται να διευκολύνουν τους εκλογείς στη συμπλήρωση των αιτήσεων. 4. Κατά την αίτησή του, ο εκλογέας συμπληρώνει τα στοιχεία του και προσδιορίζει την εκτός Επικρατείας περιφέρεια δικαιοδοσίας διπλωματικής ή προξενικής αρχής, στην οποία επιθυμεί να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα 5. Έχει καταργηθεί 6. Η αίτηση εγγραφής εκλογέα στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους έχει την έννοια υπεύθυνης δήλωσης του ν. 1599/1986 και τυχόν δήλωση ψευδών στοιχείων επιφέρει τις ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 22 παράγραφος 6 του νόμου αυτού. 7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται η διαδικασία εγγραφής, μεταβολής και αναστολής ή διαγραφής της αίτησης, ο τρόπος πιστοποίησης του εκλογέα και κάθε άλλη απαραίτητη τεχνική λεπτομέρεια. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Εσωτερικών μπορεί να καθορίζεται εναλλακτικά η διαδικασία υποβολής αίτησης με αυτοπρόσωπη παρουσία των εκλογέων στις αρμόδιες προξενικές αρχές. 8. Η αίτηση εγγραφής οριστικοποιείται με απόφαση της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 2. Η αίτηση μεταβολής και αναστολής ή διαγραφής γίνεται αμέσως οριστική.

διαλειτουργικότητας των φορέων του δημόσιου τομέα. 3. Κατά την αίτησή του, ο εκλογέας, εφόσον επιλέξει την ψηφοφορία με αυτοπρόσωπη παρουσία ή την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο, μόνο αν στην επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα, επιλέγει την επιθυμητή πόλη και χώρα ψηφοφορίας από τον κατάλογο της κοινής υπουργικής απόφασης της παρ. 11. 4. Οι εκλογείς δύνανται να υποβάλλουν τις αιτήσεις του παρόντος και μέσω των ελληνικών διπλωματικών αρχών. 5. Οι εκλογείς οφείλουν να επικαιροποιούν τα στοιχεία της διεύθυνσής τους ή της επικοινωνίας τους αμέσως μόλις αυτά μεταβληθούν. Ειδικά για τη μεταβολή του αριθμού κινητού τηλεφώνου ή της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, γίνεται εκ νέου επιβεβαίωση του αριθμού ή της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με κωδικό μιας χρήσης. 6. Η υποβολή αίτησης, η ακύρωση ή η τροποποίησή της επιτρέπονται έως την επόμενη ημέρα από την έκδοση του π.δ. της παρ. 1 του άρθρου 31 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί του προεδρικού διατάγματος προκήρυξης γενικών βουλευτικών εκλογών. 7. Με την επιφύλαξη των παρ. 4 έως 6 του άρθρου 21 του ν. 5083/2024 (Α' 12), περί αποπεράτωσης συλλογής φακέλων επιστροφής επιστολικής ψήφου, εκλογέας ο οποίος θα ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα με επιστολική ψήφο δεν μπορεί να ψηφίσει με οποιονδήποτε τρόπο σε κανένα εκλογικό τμήμα. Η παράβαση του πρώτου εδαφίου επισύρει τις κυρώσεις της παρ. 2 του άρθρου 113 του π.δ. 26/2012, περί παραβίασης της μυστικότητας της ψηφοφορίας και νόθευσης εκλογής. 8. Όποιος χωρίς δικαίωμα αποκτά πρόσβαση στην ειδική εφαρμογή για την ταυτοποίηση εκλογέα με σκοπό την κακόβουλη χρήση αυτής τιμωρείται με φυλάκιση δύο (2) ετών τουλάχιστον και χρηματική ποινή από δέκα χιλιάδες (10.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. 9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται η διαδικασία υποβολής της αίτησης εγγραφής στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού, τροποποίησης και ακύρωσής της, ο τρόπος πιστοποίησης του εκλογέα, η πιθανή διαδικασία ηλεκτρονικής αποστολής δικαιολογητικών, ζητήματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 4. 10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Εσωτερικών καθορίζεται η διαδικασία υποβολής αίτησης της παρ. 4 για λογαριασμό εκλογέων από τις αρμόδιες προξενικές αρχές. 11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Εσωτερικών καθορίζονται οι πόλεις και οι χώρες, στις οποίες θα μπορούν να συσταθούν εκλογικά τμήματα, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 7 και οποίες μπορούν να επιλεγούν από τους εκλογείς ως επιθυμητοί τόποι ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία.».	9. Για την ανάπτυξη, λειτουργία και συντήρηση της ειδικής εφαρμογής του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 130 του π.δ. 26/2012.
Άρθρο 19 Προθεσμία υποβολής αίτησης εγγραφής στον ειδικό εκλογικό κατάλογο εξωτερικού – Τροποποίηση παρ. 2 και 4 άρθρου 5 ν.4648/2019 1. Η παρ. 2 του άρθρου 5 του ν.4648/2019 (Α' 205), περί ενσωμάτωσης αιτήσεων και λουπών	Οι παρ. 2 και 4 του άρθρου 5 του ν.4648/2019 έχουν ως εξής: 2. Στους βασικούς εκλογικούς καταλόγους τίθεται ή αφαιρείται, αναλόγως, ειδική σήμανση σε όσους εκλογείς έχουν επιβεβαιωμένη αίτηση του άρθρου 4 του παρόντος ή αναστολή της αίτησής τους.

μεταβολών στον βασικό εκλογικό κατάλογο, αντικαθίσταται ως εξής: «2. Στους βασικούς εκλογικούς καταλόγους τίθεται ειδική σήμανση σε όσους εκλογείς έχουν εγγραφεί στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού του άρθρου 3. ». 2. Η παρ. 4 του άρθρου 5 του ν.4648/2019 αντικαθίσταται ως εξής: «4. Εγγραφές ή τροποποιήσεις ή ακυρώσεις αιτήσεων που λαμβάνουν χώρα δύο (2) μέρες μετά την προκήρυξη των εκλογών, καταχωρίζονται στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού μετά από τη διενέργεια των εκλογών.».	4. Εγγραφές, ή μεταβολές αιτήσεων που λαμβάνουν χώρα σε χρονικό διάστημα μικρότερο των δώδεκα (12) ημερών πριν από την προκήρυξη των εκλογών, καταχωρίζονται στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού μετά τη διενέργεια των εκλογών. Αναστολές ή διαγραφές αιτήσεων που λαμβάνουν χώρα σε χρονικό διάστημα μικρότερο των τριών (3) ημερών πριν από την προκήρυξη των εκλογών, καταχωρίζονται στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού μετά τη διενέργεια των εκλογών.
Άρθρο 20 Εκλογικά τμήματα – Εκλογικά καταστήματα – Τροποποίηση άρθρου 7 ν. 4648/2019 Στο άρθρο 7 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί εκλογικών τμημάτων - εκλογικών καταστημάτων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1 : αα) οι λέξεις «κάθε διπλωματικής περιφέρειας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κάθε πόλης της παρ. 11 του άρθρου 4 που έχουν επιλέξει μία εκ των περ. α) και γ) της παρ. 3Α του άρθρου 2», αβ) οι λέξεις «μικρότερος από σαράντα (40)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μικρότερος από τριάντα (30)», β) η παρ. 2 καταργείται, γ) στην παρ. 5 οι λέξεις « Οι αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, με τις οποίες ορίζονται τα εκλογικά τμήματα, τα καταστήματα ψηφοφορίας» αντικαθίστανται από τις λέξεις « Η απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, με την οποία ορίζονται τα εκλογικά τμήματα ανά κατάστημα ψηφοφορίας», δ) προστίθεται νέα παρ. 6 και, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων, το άρθρο 7 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 7 Εκλογικά τμήματα – Εκλογικά καταστήματα 1. Οι εκλογείς κάθε πόλης της παρ. 11 του άρθρου 4 που έχουν επιλέξει μία εκ των περ. α) ή γ) της παρ. 3Α του άρθρου 2 κατανέμονται σε εκλογικά τμήματα, που συστήνονται και καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Σε κάθε εκλογικό τμήμα ο αριθμός των εκλογέων δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τριάντα (30) ή να υπερβαίνει τους εξακόσιους (600) εκλογείς. 2. Καταργείται. 3. Τα καταστήματα ψηφοφορίας ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών. Ως καταστήματα ψηφοφορίας χρησιμοποιούνται κτίρια των ελληνικών αρχών ή υπηρεσιών της αλλοδαπής, ανεξάρτητα γραφεία ιερών ναών της ελληνορθόδοξης εκκλησίας και κτίρια ή καταστήματα ελληνικών κοινοτήτων, συλλόγων ή άλλων ελληνικών οργανώσεων. Αν τα κτίρια αυτά είναι ανεπαρκή ή ακατάλληλα, μπορεί να χρησιμοποιηθούν κτίρια ή καταστήματα του κράτους όπου θα διεξαχθεί η ψηφοφορία, παραχωρούμενα από τις αρμόδιες αρχές του κράτους αυτού, ύστερα από αίτηση του προϊσταμένου της οικείας ελληνικής διπλωματικής αρχής. 4. Με μέριμνα της οικείας ελληνικής διπλωματικής αρχής, προετοιμάζεται το κατάστημα ψηφοφορίας κατά το άρθρο 57 του π.δ. 26/2012, περί προετοιμασίας καταστήματος ψηφοφορίας. 5. Η απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, με την οποία ορίζονται τα εκλογικά τμήματα ανά κατάστημα ψηφοφορίας και οι εκλογείς που θα ψηφίσουν σε αυτά, εκδίδονται δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας και κοινοποιούνται αμέσως στον Άρειο Πάγο και στις αρμόδιες ελληνικές	Το άρθρο 7 του ν.4648/2019 έχει ως εξής: Άρθρο 7 Εκλογικά τμήματα - Εκλογικά καταστήματα 1. Οι εκλογείς κάθε διπλωματικής περιφέρειας κατανέμονται σε εκλογικά τμήματα, που συστήνονται και καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Σε κάθε εκλογικό τμήμα ο αριθμός των εκλογέων δεν μπορεί να είναι μικρότερος από σαράντα (40) ή να υπερβαίνει τους εξακόσιους (600) εκλογείς. 2. Υπό τις προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου, εκλογικά τμήματα συστήνονται στην έδρα κάθε ελληνικής διπλωματικής αρχής και, αν συντρέχει λόγος, λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των εγγεγραμμένων εκλογέων που κατοικούν εκτός της έδρας, καθώς και των ειδικών σε κάθε διπλωματική περιφέρεια συνθηκών, και σε άλλες πόλεις της ίδιας περιφέρειας. Επίσης, είναι δυνατή η συνένωση διπλωματικών περιφερειών για τις ανάγκες του παρόντος. 3. Τα καταστήματα ψηφοφορίας ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών. Ως καταστήματα ψηφοφορίας χρησιμοποιούνται κτίρια των ελληνικών αρχών ή υπηρεσιών της αλλοδαπής, ανεξάρτητα γραφεία ιερών ναών της ελληνορθόδοξης εκκλησίας και κτίρια ή καταστήματα ελληνικών κοινοτήτων, συλλόγων ή άλλων ελληνικών οργανώσεων. Αν τα κτίρια αυτά είναι ανεπαρκή ή ακατάλληλα, μπορεί να χρησιμοποιηθούν κτίρια ή καταστήματα του κράτους όπου θα διεξαχθεί η ψηφοφορία, παραχωρούμενα από τις αρμόδιες αρχές του κράτους αυτού, ύστερα από αίτηση του προϊσταμένου της οικείας ελληνικής διπλωματικής αρχής. 4. Με μέριμνα της οικείας ελληνικής διπλωματικής αρχής, προετοιμάζεται το κατάστημα ψηφοφορίας κατά το άρθρο 57 του π.δ. 26/2012. 5. Οι αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, με τις οποίες ορίζονται τα εκλογικά τμήματα, τα καταστήματα ψηφοφορίας και οι εκλογείς που θα ψηφίσουν σε αυτά, εκδίδονται δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας και κοινοποιούνται αμέσως στον Άρειο Πάγο και στις αρμόδιες ελληνικές διπλωματικές αρχές. Οι ελληνικές διπλωματικές αρχές υποχρεωτικά αναρτούν τις παραπάνω αποφάσεις σε εμφανή σημεία του καταστήματος της πρεσβείας ή του προξενείου και τις γνωστοποιούν με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο στους εκλογείς της περιφέρειάς τους. Οι ελληνικές διπλωματικές αρχές είναι υποχρεωμένες να ενημερώσουν αμέσως τα Υπουργεία Εξωτερικών και Εσωτερικών για τις παραπάνω ενέργειές τους.

	διπλωματικές αρχές. Οι ελληνικές διπλωματικές αρχές υποχρεωτικά αναρτούν τις παραπάνω αποφάσεις σε εμφανή σημεία του καταστήματος της πρεσβείας ή του προξενείου και τις γνωστοποιούν με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο στους εκλογείς της περιφέρειάς τους. Οι ελληνικές διπλωματικές αρχές είναι υποχρεωμένες να ενημερώσουν αμέσως τα Υπουργεία Εξωτερικών και Εσωτερικών για τις παραπάνω ενέργειές τους. 6. Αν σε μια πόλη δεν πληρούται ο ελάχιστος αριθμός των εκλογέων της παρ. 1 τότε: α) Όσοι εκλογείς έχουν επιλέξει την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με αυτοπρόσωπη παρουσία, τοποθετούνται στο πλησιέστερο εκλογικό τμήμα που έχει συσταθεί με την απόφαση της παρ. 1 και β) όσοι εκλογείς έχουν επιλέξει την ψηφοφορία με επιστολική ψήφο μόνο αν στη επιθυμητή πόλη ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία δεν συσταθεί εκλογικό τμήμα, ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα σύμφωνα με τον ν. 5083/2024 (Α' 12), όπως αυτός εφαρμόζεται για τις βουλευτικές εκλογές.».	
30.	Κατάργηση διατάξεων	
	<i>Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης που προβλέπουν κατάργηση</i> Άρθρο 24 Καταργούμενες διατάξεις Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται: 1. Οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 2 και τα άρθρα 19 και 20 του ν.4648/2019 (Α' 205) και 2. Η παρ. 7 του άρθρου 19 του ν. 4023/2011 (Α' 220).	<i>Καταργούμενες διατάξεις</i> Οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 2 του ν.4648/2019 έχουν ως εξής: 4. Ενστάσεις κατά της απόφασης της παραγράφου 3 υποβάλλονται εντός δέκα (10) ημερών από τη γνωστοποίηση στον αιτούντα της απόρριψης της αίτησής του, ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου της περιφέρειας στον εκλογικό κατάλογο της οποίας είναι εγγεγραμμένος ο ενιστάμενος. 5. Ο Πρόεδρος του αρμόδιου δικαστηρίου, αφού λάβει τις ανωτέρω ενστάσεις, ορίζει με πράξη του, το ταχύτερο, την ημέρα και ώρα εκδίκασης των σχετικών υποθέσεων από το αρμόδιο δικαστήριο. Ειδικά για ενστάσεις που υποβάλλονται έως είκοσι δύο (22) ημέρες πριν την ημερομηνία των εκλογών, αυτές εκδικάζονται την επόμενη της υποβολής τους. Η απόφαση του δικαστηρίου είναι οριστική και δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο μέσο, αποστέλλεται δε, στη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, η οποία επιφέρει τις σχετικές μεταβολές. Τα άρθρα 19 και 20 του ν.4648/2019 έχουν ως εξής: Άρθρο 19 Εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

	1. Για την κατάρτιση του γενικού οριστικού πίνακα των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας των εκλογών για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με τα άρθρα 6 παράγραφος 1 και 7 του ν. 4255/2014, η ανώτατη εφορευτική επιτροπή του άρθρου 101 του π.δ. 26/2012 στο τέλος του πίνακα και κάτω από το άθροισμα των αποτελεσμάτων, που προκύπτει από τους πίνακες όλων των πρωτοδικείων της Χώρας, προσθέτει και το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας του εξωτερικού, έτσι ώστε ο γενικός οριστικός πίνακας των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας να περιέχει και τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας του εξωτερικού. 2. Με βάση τον παραπάνω γενικό οριστικό πίνακα των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας, η ανώτατη εφορευτική επιτροπή κατανέμει τις έδρες των αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 6 του ν. 4255/2014. 3. Εφόσον από τις ισχύουσες διατάξεις για την εκλογή των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τίθεται σταυρός προτίμησης από τους εκλογείς, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που ισχύουν για όσους ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα εντός Επικράτειας. Άρθρο 20 Εθνικό δημοψήφισμα Η παράγραφος 7 του άρθρου 19 του ν. 4023/2011 αντικαθίσταται ως εξής: «7. Ο γενικός οριστικός πίνακας αποτελεσμάτων, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι αντίστοιχοι πίνακες από τα αρμόδια πρωτοδικεία κάθε εκλογικής περιφέρειας, καθώς και τα αποτελέσματα των εκλογικών τμημάτων εξωτερικού, δημοσιεύεται με φροντίδα του Υπουργού Εσωτερικών στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.».

Η. Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης

31.	Συναρμοδιότητα Υπουργείων / υπηρεσιών / φορέων		
	Σχετική διάταξη αξιολογούμενης ρύθμισης	Συναρμόδια Υπουργεία – Συναρμόδιες υπηρεσίες / φορείς	Αντικείμενο συναρμοδιότητας

	ΜΕΡΟΣ Α΄ - ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	Υπουργείο Εξωτερικών, Άρειος Πάγος	Η διενέργεια των εκλογών του απόδημου ελληνισμού		
	ΜΕΡΟΣ Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ – ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΡΟΠΟΥ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΕΙΤΕ ΜΕ ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΕΙΤΕ ΜΕ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΗ ΨΗΦΟ	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	Η διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος για τους απόδημους, μέσω της χρήσης ηλεκτρονικών συστημάτων		
32.	Έκδοση κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων				
	Εξουσιοδοτική διάταξη	Είδος πράξης	Αρμόδιο ή επισπεύδον Υπουργείο ή υπηρεσία	Αντικείμενο	Χρονοδιάγραμμα (ενδεικτική ή αποκλειστική προθεσμία)

Ανάγκη σύστασης νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας	
33.	Ποιες διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης προβλέπουν τη σύσταση νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας;
34.	Γιατί προτείνεται η σύσταση αυτού του νέου οργάνου και δεν επαρκούν οι υφιστάμενες διοικητικές δομές για να επιτευχθεί ο στόχος της αξιολογούμενης ρύθμισης;
35.	Χρόνος έναρξης λειτουργίας του νέου οργάνου
36.	Έχει γίνει η σχετική οικονομοτεχνική μελέτη αναφορικά με τη σύσταση του νέου οργάνου; ΝΑΙ ΟΧΙ Εάν ΝΑΙ, να επισυναφθεί ηλεκτρονικά.
Στοιχεία νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας	

37.	Επωνυμία ή ονομασία και νομική μορφή
38.	Χώρος λειτουργίας του νέου οργάνου
39.	Διασφάλιση επαρκούς υλικοτεχνικού & ηλεκτρονικού εξοπλισμού
40.	Τρόπος στελέχωσης του νέου οργάνου

Αθήνα, 16 Φεβρουαρίου 2026

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ		ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
	GEORGIOS GERAPETRITIS 16.02.2026 12:06		THEODOROS LIVANIOS 16.02.2026 12:11
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ		ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ		ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	
GEORGIOS FLORIDIS 16.02.2026 12:10		DIMITRIOS PAPASTERGIOU 16.02.2026 12:07	
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ		ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ	

Αριθ. 27 /2 / 2026

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ε Κ Θ Ε Σ Η

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ.1 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών «Ορισμός εκλογικής περιφέρειας απόδημου Ελληνισμού - Διευκόλυνση άσκησης εκλογικού δικαιώματος εκλογέων εκτός επικρατείας μέσω επιστολικής ψήφου για τις βουλευτικές εκλογές»

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου, προβλέπονται τα ακόλουθα:

Ι. ΜΕΡΟΣ Α΄

Προσδιορίζονται ο σκοπός και το αντικείμενο των προτεινόμενων ρυθμίσεων, που συνίστανται στον ορισμό εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 54 του Συντάγματος. Προς τούτο, επέρχονται τροποποιήσεις στην κείμενη εκλογική νομοθεσία και ειδικότερα:

1. Τροποποιείται το π.δ. 26/2012 για την εκλογή των βουλευτών και οι κυριότερες μεταβολές εστιάζονται στα ακόλουθα σημεία:

α. Δημιουργείται εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού στην οποία εκλέγονται τρεις βουλευτές, ενώ παράλληλα, μειώνεται, σε δώδεκα από δεκαπέντε, ο αριθμός των βουλευτών που εκλέγονται ενιαία, σε ολόκληρη την Επικράτεια.

β. Συντέμνονται τα χρονικά διαστήματα σχετικά με τη(ν):

- κατάρτιση και υποβολή των συνδυασμών από κάθε κόμμα, συνασπισμό συνεργαζόμενων κομμάτων και συνδυασμό ανεξάρτητων υποψηφίων,
- ανακήρυξη των εκλογικών συνδυασμών από το αρμόδιο Τμήμα του Άρειου Πάγου,
- γνωστοποίηση του ονόματος και του εμβλήματος των κομμάτων.

γ. Ορίζεται ότι, η υποχρέωση ποσόστωσης φύλου δεν ισχύει για τους υποψηφίους της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού. (Κατά τα ισχύοντα, δεν ισχύει για το ψηφοδέλτιο Επικρατείας.)

δ. Τίθεται ειδική πρόβλεψη για την υποβολή υποψηφιότητας στην εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού και καταργείται η πρόβλεψη σχετικά με την υποχρέωση τουλάχιστον το ένα πέμπτο (1/5) των υποψηφίων για το ψηφοδέλτιο Επικρατείας να προέρχεται από εγγεγραμμένους των ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού.

ε. Επανακαθορίζεται η διαδικασία ανακήρυξης συνδυασμών και υποψήφιων βουλευτών, καθώς και το περιεχόμενο των ψηφοδελτίων της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.
(άρθρα 1 - 10)

2. Προσδιορίζεται το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο των εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο βουλευτή της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού στις βουλευτικές εκλογές (άρθρο 10 του π.δ. 15/2022).
(άρθρο 11)

II. ΜΕΡΟΣ Β'

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις τροποποιείται η κείμενη νομοθεσία που αναφέρεται στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων που βρίσκονται έξω από την ελληνική επικράτεια. Ειδικότερα:

1. Τροποποιείται ο ν.4648/2019 και μεταξύ άλλων:
 - α. Παρέχεται η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των προαναφερόμενων εκλογέων και με επιστολική ψήφο στις βουλευτικές εκλογές. (Κατά τα ισχύοντα, η σχετική ψηφοφορία διεξάγεται με αυτοπρόσωπη παρουσία σε ειδικά εκλογικά τμήματα του εξωτερικού.)
 - β. Καθορίζεται ανάλογα η σχετική διαδικασία για την εγγραφή των εκλογέων στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εξωτερικού που καταρτίζονται προς τούτο.
 - γ. Αναβαθμίζεται η ειδική ηλεκτρονική εφαρμογή που λειτουργεί στο Υπουργείο Εσωτερικών για την εγγραφή, τη μεταβολή στοιχείων και τη διαγραφή από τον ειδικό εκλογικό κατάλογο εκλογέων εξωτερικού, η οποία είναι προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr).
 - Ρυθμίζονται εκ νέου θέματα σχετικά με τη διαδικασία πρόσβασης στην εν λόγω ειδική εφαρμογή με διασφάλιση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προαναφερόμενων φυσικών προσώπων.
 - Επανακαθορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται (ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή) σε όποιον, χωρίς δικαίωμα, αποκτά πρόσβαση στην ειδική εφαρμογή για κακόβουλη χρήση αυτής.
 - Παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για τον καθορισμό των πόλεων και χωρών όπου μπορούν να συσταθούν εκλογικά τμήματα και να επιλεγούν από τους εκλογείς ως επιθυμητοί τόποι ψηφοφορίας με αυτοπρόσωπη παρουσία.
 - δ. Επαναπροσδιορίζεται ο ελάχιστος αριθμός των εκλογέων σε κάθε εκλογικό τμήμα και ρυθμίζονται λοιπά θέματα σχετικά με τα καταστήματα ψηφοφορίας και την κατανομή των εκλογέων.
(άρθρα 13-20)

2. Τροποποιείται ο ν.5083/2024 αναφορικά με την αναλογική εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων για τη διευκόλυνση των εκλογέων μέσω επιστολικής ψηφοφορίας στην εκλογή ευρωβουλευτών και για την άσκηση του εκλογικού

δικαιώματος με επιστολική ψήφο στις βουλευτικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικρατείας. Μεταξύ άλλων:

α. Συντέμνεται το χρονικό διάστημα αποστολής των ειδικών φακέλων ψηφοφορίας σε εκλογείς εκτός επικρατείας, η αποστολή των οποίων πραγματοποιείται μόνο στους εκλογείς εκτός επικρατείας που είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς καταλόγους επιστολικής ψήφου.

β. Ρυθμίζονται επιμέρους ζητήματα αναφορικά με τη διενέργεια των εκλογών και την έκδοση των εκλογικών αποτελεσμάτων.

Αναφορικά με την κατανομή των εδρών στην εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού, προβλέπεται η αναλογική εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν για τις λοιπές εκλογικές περιφέρειες της χώρας.

3. Περιλαμβάνονται οι καταργούμενες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και προσδιορίζεται η έναρξη ισχύος των προτεινόμενων διατάξεων, κατά τα ειδικώς προβλεπόμενα. **(άρθρα 12, 24 - 26)**

B. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

I. Επί του κρατικού προϋπολογισμού

1. Δαπάνη, κατά το έτος διενέργειας των βουλευτικών εκλογών, από την πραγματοποίηση της ψηφοφορίας από τους εκλογείς εκτός επικρατείας με επιστολική ψήφο και την ως εκ τούτου αντιμετώπιση του πρόσθετου κόστους που προκύπτει από τη(ν):

- κάλυψη των εξόδων κατάρτισης ειδικών εκλογικών καταλόγων επιστολικής ψήφου και αποστολής των ειδικών φακέλων ψηφοφορίας στους εν λόγω εκλογείς,
 - μίσθωση κατάλληλων χώρων για τη στέγαση των εκλογικών τμημάτων διαλογής ψηφοδελτίων επιστολικής ψήφου,
 - καταβολή αποζημίωσης στον Γενικό Έφορο παρακολούθησης διαδικασίας ψηφοφορίας με επιστολική ψήφο, στους Βοηθούς Γενικού Εφόρου, τους γραμματείς,
 - αναβάθμιση της λειτουργίας της ειδικής εφαρμογής που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών με τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκλογέων εξωτερικού.
- (άρθρα 15-18)**

2. Ενδεχόμενη δαπάνη σε περίπτωση αύξησης των εκλογικών τμημάτων, λόγω μείωσης του ελάχιστου αριθμού των εκλογέων που απαιτείται για τη σύσταση αυτών. **(άρθρο 20)**

Το ύψος των προαναφερόμενων δαπανών, για την εκτίμηση των οποίων δεν εστάλησαν στοιχεία από το αρμόδιο Υπουργείο, εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά και από την έκδοση των προβλεπόμενων κανονιστικών πράξεων.

Π . Επί του κρατικού προϋπολογισμού και επί του προϋπολογισμού του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και του Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Μ.Τ.Σ.) (φορείς Γενικής Κυβέρνησης)

Ενδεχόμενη αύξηση δημοσίων εσόδων από την είσπραξη των επιβαλλόμενων ποινών σε όποιον παράνομα αποκτά πρόσβαση στην ειδική εφαρμογή του Υπουργείου Εσωτερικών με τα στοιχεία εκλογέων εξωτερικού. (άρθρο 18 παρ.8)

Αθήνα, 16 Φεβρουαρίου 2026

Η Γενική Διευθύντρια

ΙΟΥΛΙΑ ARMAGOU
16/02/2026 18:03
Ιουλία Γ. Αρμάγου

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου «Ορισμός εκλογικής περιφέρειας απόδημου Ελληνισμού - Διευκόλυνση άσκησης εκλογικού δικαιώματος εκλογένων εκτός επικρατείας μέσω επιστολικής ψήφου για τις βουλευτικές εκλογές»

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου, προκαλούνται σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Δαπάνη, κατά το έτος διενέργειας των βουλευτικών εκλογών, από την πραγματοποίηση της ψηφοφορίας από τους εκλογείς εκτός επικρατείας με επιστολική ψήφο και την ως εκ τούτου αντιμετώπιση του πρόσθετου κόστους που προκύπτει από τη(ν):
 - κάλυψη των εξόδων κατάρτισης ειδικών εκλογικών καταλόγων επιστολικής ψήφου και αποστολής των ειδικών φακέλων ψηφοφορίας στους εν λόγω εκλογείς,
 - μίσθωση κατάλληλων χώρων για τη στέγαση των εκλογικών τμημάτων διαλογής ψηφοδελτίων επιστολικής ψήφου,
 - καταβολή αποζημίωσης στον Γενικό Έφορο παρακολούθησης διαδικασίας ψηφοφορίας με επιστολική ψήφο, στους Βοηθούς Γενικού Εφόρου, τους γραμματείς,
 - αναβάθμιση της λειτουργίας της ειδικής εφαρμογής που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών με τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκλογένων εξωτερικού.**(άρθρα 15-18)**
2. Ενδεχόμενη δαπάνη σε περίπτωση αύξησης των εκλογικών τμημάτων, λόγω μείωσης του ελάχιστου αριθμού των εκλογένων που απαιτείται για τη σύσταση αυτών.
(άρθρο 20)

Οι ανωτέρω δαπάνες, των οποίων το ύψος εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά και από την έκδοση των προβλεπόμενων κανονιστικών πράξεων, θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού.

Αθήνα, 16 Φεβρουαρίου 2026

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

KYRIAKOS
PIERRAKAKIS
16.02.2026 18:22

Κ. ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

THEODOROS
LIVANIOS
16.02.2026 18:23

Θ. ΛΙΒΑΝΙΟΣ

Γνώμη της Ο.Κ.Ε.

**επί του Σχεδίου Νόμου
του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης**

**«Ορισμός εκλογικής περιφέρειας αποδήμου Ελληνισμού – Διευκόλυνση άσκησης
εκλογικού δικαιώματος εκλογέων εκτός επικράτειας μέσω επιστολικής ψήφου
για τις βουλευτικές εκλογές»**

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 2 Φεβρουαρίου 2026 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση από την Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών με τίτλο *«Ορισμός εκλογικής περιφέρειας αποδήμου Ελληνισμού – Διευκόλυνση άσκησης εκλογικού δικαιώματος εκλογέων εκτός επικράτειας μέσω επιστολικής ψήφου για τις βουλευτικές εκλογές»*.

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Μιχάλη Αλέπη, Ιωάννη Παπαργύρη, Φώτη Κολεβέντη, Άγγελο Δημαρά, Κωνσταντίνο Μπάρδα** και την **κα Δήμητρα Ινές Αγγελή**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Μιχάλης Αλέπης**, Αντιπρόεδρος της Ο.Κ.Ε.

Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχαν ως εμπειρογνώμονες η **κα Λήδα - Παναγιώτα Αλέπη**, Νομικός, Σύμβουλος Διεθνούς Αναπτυξιακής Στρατηγικής και ο **κ. Σταμάτης Βαρδαρός**, Πολιτικός επιστήμονας, Διευθυντής ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής η **κα Μαρία Ιωαννίδου**, Επιστημονικός Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της σε τρεις (3) συνεδριάσεις στις 12 Φεβρουαρίου 2026.

A. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧ/Ν

Το σχέδιο νόμου «**Ορισμός εκλογικής περιφέρειας αποδήμου Ελληνισμού – Διευκόλυνση άσκησης εκλογικού δικαιώματος εκλογέων εκτός επικράτειας μέσω επιστολικής ψήφου για τις βουλευτικές εκλογές**» περιλαμβάνει **19 άρθρα**, τα οποία κατανέμονται σε **3 Μέρη (ΜΕΡΟΣ Α΄ έως Γ΄)**.

ΤΟ **ΜΕΡΟΣ Α΄** με τίτλο «**Ρυθμίσεις για την Εκλογική Διαδικασία**» περιλαμβάνει τα **άρθρα 1-11**. Σκοπός του ΜΕΡΟΥΣ Α΄ (**άρθρο 1**) είναι ο ορισμός εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, με τρεις (3) βουλευτικές έδρες.

Αντικείμενο του ΜΕΡΟΥΣ Α΄ (**άρθρο 2**) είναι η τροποποίηση του π.δ. 26/2012 (Α΄ 57), με το οποίο έχουν κωδικοποιηθεί οι προβλέψεις για την εκλογή των βουλευτών, καθώς και του ν. 4648/2019 (Α΄ 205), ο οποίος στόχευε στη διευκόλυνση των εκτός της ελληνικής επικράτειας εκλογέων, προκειμένου να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Ειδικότερα, επέρχονται τροποποιήσεις στις προβλέψεις περί των εκλογικών περιφερειών και στις προθεσμίες υποβολής και ανακήρυξης συνδυασμών, ενώ εισάγονται ρυθμίσεις για την πρόταση υποψηφίων στην εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού και διορθώνονται παροράματα.

Το **άρθρο 3** τροποποιεί το άρθρο 1 του π.δ.26/2012, προβλέποντας τη θέσπιση νέας ξεχωριστής εκλογικής περιφέρειας για τους εκτός Ελλάδας εκλογείς, της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού.

Το **άρθρο 4** τροποποιεί την παρ.1 του άρθρου 2 του π.δ.26/2012, με σκοπό να επανέλθει ο αριθμός των βουλευτών Επικρατείας στους δώδεκα (12), με παράλληλη πρόβλεψη για την εκλογή τριών (3) βουλευτών από την εκλογική περιφέρεια του Απόδημου Ελληνισμού, όπως αυτή προβλέπεται στην παρ.3 του άρθρου 1 του π.δ. 26/2012.

Το **άρθρο 5** τροποποιεί τις παρ. 1, 9 και 10 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012. Προβλέπεται μείωση της χρονικής περιόδου κατά την οποία τα κόμματα και οι συνδυασμοί κομμάτων έχουν υποχρέωση να καταρτίσουν και να υποβάλλουν συνδυασμούς από επτά (7) σε τέσσερις (4) ημέρες από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου. Επίσης διορθώνεται παρόραμα στην παρ. 9 ως προς την αναφορά στην προσαύξηση του αριθμού των υποψηφίων σε περιφέρειες που

εκλέγουν δεκατρείς (13) βουλευτές. Στην παρ. 10 ορίζεται ρητά ότι η υποχρέωση ποσόστωσης φύλου δεν αφορά στο ψηφοδέλτιο της εκλογικής περιφέρειας Αποδήμου Ελληνισμού.

Με το **άρθρο 6** τροποποιείται το άρθρο 34Α του π.δ. 26/2012 σχετικά με το ψηφοδέλτιο Επικρατείας. Διαγράφεται η πρόβλεψη για την υποχρέωση του ενός πέμπτου (1/5) των υποψηφίων Επικρατείας να προέρχεται από εγγεγραμμένους των ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού, καθώς τίθεται ειδική πρόβλεψη για την πρόταση των υποψηφίων της εκλογικής περιφέρειας Αποδήμου Ελληνισμού. Η πρόταση υποψηφίων για την εκλογική περιφέρεια Αποδήμου Ελληνισμού υποβάλλεται από κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων που καταρτίζει δικούς του συνδυασμούς στα τρία τέταρτα (3/4) του συνόλου των εκλογικών περιφερειών της Χώρας, παραλειπόμενου του κλάσματος. Οι υποψήφιοι θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς καταλόγους εκλογέων εκτός επικράτειας.

Με το **άρθρο 7** τροποποιείται η διαδικασία ανακήρυξης υποψηφίων, με τη μείωση, κατά μία μέρα, της προθεσμίας ανακήρυξης και τον ορισμό σαφών κανόνων για τη σειρά ανακήρυξης των συνδυασμών, διάταξη που εφαρμόστηκε και στις ευρωεκλογές του 2024 για το ψηφοδέλτιο της επιστολικής ψήφου και τη σειρά αναγραφής αυτών. Επιπλέον, προβλέπεται ότι οι προϋποθέσεις της παρ. 10 του άρθρου 34 του π.δ.26/2012 για την ποσόστωση φύλου πρέπει να ισχύουν μέχρι την προθεσμία υποβολής του συνδυασμού, χωρίς να αποτελούν λόγο ακύρωσης της υποψηφιότητας του συνδυασμού, εάν – για οποιαδήποτε αιτία – μεταβληθούν μετά από την ανακήρυξή του από το αρμόδιο Τμήμα του Αρείου Πάγου. Σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται ήδη, η ανακήρυξη γίνεται ως εξής: πρώτα τα κόμματα ή οι συνασπισμοί που συμμετείχαν στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές κατά σειρά εκλογικής δύναμης, μετά όσα συμμετείχαν στις ευρωεκλογές κατά σειρά εκλογικής δύναμης, έπειτα τα υπόλοιπα κόμματα ή συνασπισμοί με βάση τον χρόνο υποβολής, ακολουθούν οι συνδυασμοί ανεξάρτητων υποψηφίων και, τέλος, οι μεμονωμένοι υποψήφιοι. Αν κόμματα συμμετέχουν σε συνασπισμό, λαμβάνεται υπόψη η εκλογική δύναμη του ισχυρότερου κόμματος του συνασπισμού κατά τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές.

Με το **άρθρο 8** τροποποιούνται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 37 του π.δ.26/2012 προκειμένου να συντμηθεί κατά 1 ημέρα, από τρεις (3) σε δύο (2), το χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο τα

κόμματα ή οι συνασπισμοί κομμάτων, μπορούν να γνωστοποιήσουν το όνομα και το έμβλημά τους.

Το **άρθρο 9** τροποποιεί την παρ.7 του άρθρου 72 του π.δ.26/2012 σχετικά με τους σταυρούς προτίμησης, προκειμένου να διορθωθεί παρόραμα που αφορά στις περιφέρειες που εκλέγουν δεκατρείς βουλευτές.

Με το **άρθρο 10** προσαρμόζονται οι διατάξεις των προβλέψεων του ν.4648/2019 στη διακριτή εκλογή περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού.

Με το **άρθρο 11** προβλέπεται η έναρξη ισχύος των άρθρων 3, 4, 6 και 10 από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, κατά τα οριζόμενα της παρ.1 του άρθρου 54 του Συντάγματος, ήτοι της υπερψήφησης του άρθρου από την πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών.

Το **ΜΕΡΟΣ Β΄** με τίτλο «**Διευκόλυνση Άσκησης Δικαιώματος Εκλογέων Εκτός Επικράτειας**» περιλαμβάνει τα **άρθρα 12-18**.

Σκοπός του ΜΕΡΟΥΣ Β΄ (**άρθρο 12**) είναι η θέσπιση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων εκτός ελληνικής Επικράτειας με επιστολική ψήφο στις βουλευτικές εκλογές. Αντικείμενο του ΜΕΡΟΥΣ Β΄ (**άρθρο 13**) είναι η ρύθμιση του ζητήματος της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος από άτομα που βρίσκονται εκτός της επικράτειας.

Το **άρθρο 14** προβλέπει την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος στις εθνικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικράτειας με επιστολική ψήφο. Αν αυτές διεξαχθούν ταυτόχρονα με ευρωεκλογές ή δημοψήφισμα, τυχόν φάκελοι που έχουν ήδη αποσταλεί θεωρούνται άκυροι. Οι ειδικοί φάκελοι περιλαμβάνουν υλικό για κάθε εκλογική διαδικασία. Ως εκλογείς εκτός επικράτειας θεωρούνται όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς καταλόγους επιστολικής ψήφου, του άρθρου 7 του ν.5083/2024, με δηλωμένη διεύθυνση εκτός Ελλάδας.

Το **άρθρο 15** προσαρμόζει τις σχετικές με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο προθεσμίες σε περίπτωση διενέργειας βουλευτικών εκλογών και προβλέπει τη δυνατότητα ο ειδικός φάκελος ψηφοφορίας να μην περιλαμβάνει τον κατάλογο υποψηφίων.

Προβλέπεται επίσης ο περιορισμός της αποστολής φακέλων μόνο σε εκλογείς εκτός επικράτειας, λαμβανομένης υπόψη της διατύπωσης της παρ.4 του άρθρου 51 του Συντάγματος.

Με το **άρθρο 16** προβλέπεται η ύπαρξη ειδικού χώρου στο ψηφοδέλτιο για υποψήφιους της Περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού στις εθνικές εκλογές. Επίσης, η ψήφος των εκλογέων εκτός επικράτειας προσμετράται στα αποτελέσματα και στην κατανομή εδρών μέσω της Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής. Σύμφωνα με το άρθρο 100 του π.δ.26/2012, η κατανομή των εδρών της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού πραγματοποιείται σύμφωνα με την κατανομή των εδρών στις λοιπές τριεδρικές εκλογικές περιφέρειες της χώρας. Τέλος, οι αναφορές σε εκλογικά τμήματα του εξωτερικού νοούνται σύμφωνα με τον ν.5083/2024, ενώ προβλέπεται ρητά ότι το άρθρο 10 του προτεινόμενου σχ/ν δεν εφαρμόζεται, εφόσον τεθεί σε ισχύ το ΜΕΡΟΣ Β' αυτού.

Με το **άρθρο 17** ορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις του ΜΕΡΟΥΣ Β' του σχ/ν.

Με το **άρθρο 18** προβλέπεται η έναρξη ισχύος του από τις αμέσως επόμενες γενικές βουλευτικές εκλογές, τηρουμένων των προϋποθέσεων της παρ.4 του άρθρου 51 του Συντάγματος, περί ανάδειξης και συγκρότησης της Βουλής, ήτοι της υπερψήφησης του άρθρου από την πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών.

Τέλος το **άρθρο 19 (ΜΕΡΟΣ Γ' - Έναρξη Ισχύος)** ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

B. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧ/Ν

B1. Εισαγωγή – Εκλέγειν και εκλέγεσθαι

Το δημοκρατικό πολίτευμα της Ελλάδος, όπως αυτό κατοχυρώνεται από το πρώτο άρθρο του Συντάγματος¹, θεμελιώνεται στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.2 και 3 του Συντάγματος, όλες οι εξουσίες πηγάζουν από τον Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα. Η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας φαίνεται στο πεδίο της πολιτικής συμμετοχής και εκπροσώπησης μέσω της κατοχύρωσης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, τα οποία αποτελούν θεμελιώδεις εκφάνσεις της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Το δικαίωμα των πολιτών όχι μόνο να επιλέγουν τους αντιπροσώπους τους, αλλά και να θέτουν οι ίδιοι υποψηφιότητα για δημόσια αξιώματα, συνιστά αναγκαίο όρο για τη γνησιότητα και τη νομιμοποίηση οποιουδήποτε δημοκρατικού πολιτεύματος, γι' αυτό και οφείλει να είναι πλήρως κατοχυρωμένο σε νομικά κείμενα και να προστατεύεται και προάγεται η εφαρμογή του στην πράξη.

Το ελληνικό Σύνταγμα κατοχυρώνει ρητώς το εκλογικό δικαίωμα στο άρθρο 51, ορίζοντας ότι οι βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία, ενώ η άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν αποτελεί υποχρέωση του πολίτη. Παράλληλα, το δικαίωμα του εκλέγεσθαι κατοχυρώνεται στο άρθρο 55 του Συντάγματος, το οποίο καθορίζει τις θετικές προϋποθέσεις και τα κωλύματα εκλογιμότητας, σε συνδυασμό με την αρχή της ισότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4 του Συντάγματος. Οι διατάξεις αυτές, σε συνάρτηση με το άρθρο 52 του Συντάγματος, που επιβάλλει την ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης, συγκροτούν ένα ενιαίο συνταγματικό πλέγμα εγγυήσεων, ώστε να μην περιορίζεται ουσιαστικά ή τυπικά η πολιτική συμμετοχή, διασφαλίζοντας ότι αυτή μπορεί να ασκείται πλήρως και υπό συνθήκες ελευθερίας, ισότητας και διαφάνειας. Άλλωστε, η ουσιαστική άσκηση των δικαιωμάτων του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι συνδέεται άρρηκτα με την αρχή της αντιπροσωπευτικότητας του πολιτικού συστήματος, η οποία απορρέει από τον αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα της Βουλής και

¹ Βουλή των Ελλήνων, Σύνταγμα της Ελλάδας: <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/>

τη συνταγματική αποστολή των βουλευτών να εκπροσωπούν το Έθνος στο σύνολό του (άρθρο 51 παρ.2 Συντ.).

Στα πλαίσια μίας αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, η αντιπροσωπευτικότητα δεν εξαντλείται στη μαθηματική κατανομή των εδρών, αλλά προϋποθέτει τη συμμετοχή του συνόλου του εκλογικού σώματος στη διαδικασία ανάδειξης των αντιπροσώπων. Υπό την έννοια αυτή, ρυθμίσεις που διευκολύνουν την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, χωρίς να αλλοιώνουν τις βασικές αρχές της ισότητας και της ελεύθερης έκφρασης της λαϊκής βούλησης, ενισχύουν τη νομιμοποίηση του αντιπροσωπευτικού συστήματος. Η επιστολική ψήφος, ως εναλλακτικός τρόπος άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν, εντάσσεται ακριβώς σε αυτή τη λογική: δεν μεταβάλλει το υποκείμενο ή το περιεχόμενο της πολιτικής αντιπροσώπευσης, αλλά αποσκοπεί στη διεύρυνση της πραγματικής συμμετοχής και, συνακόλουθα, στην ποιοτική ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας του δημοκρατικού πολιτεύματος.

B2. Επιστολική ψήφος – έννοια - διεθνές πλαίσιο και εσωτερική έννομη τάξη

Η επιστολική ψήφος συνιστά έναν ειδικό τρόπο άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, ο οποίος επιτρέπει στον εκλογέα να ψηφίζει χωρίς φυσική παρουσία σε εκλογικό κατάστημα, μέσω αποστολής του ψηφοδέλτιου του σε αρμόδιους φορείς (π.χ. ταχυδρομικά ή ηλεκτρονικά) πριν από την ημέρα των εκλογών. Η επιστολική ψήφος, συνεπώς, δεν μεταβάλλει το εκλογικό δικαίωμα, αλλά αναφέρεται στον τρόπο άσκησής του. Ανά τα έτη, η χρήση επιστολικής ψήφου έχει λειτουργήσει ως μέσο περιορισμού ή και άρσης γεωγραφικών, χρονικών ή πρακτικών εμποδίων και προσκομμάτων που θα καταστούσαν τη συμμετοχή των πολιτών στην εκλογική διαδικασία αδύνατη. Γι' αυτό το λόγο άλλωστε, η επιστολική ψήφος έχει ιστορικά συνδεθεί με τη διασφάλιση συμμετοχής ειδικών κατηγοριών εκλογέων (στρατιωτικοί, ναυτικοί, άτομα με αναπηρία, εκλογείς εκτός επικρατείας) και έχει εξελιχθεί σταδιακά σε έναν μηχανισμό διευκόλυνσης της καθολικής ψηφοφορίας, αξιοποιώντας τελευταία και τα νέα μέσα τεχνολογίας.

Η χρήση της επιστολικής ψήφου εμφανίζεται ήδη από τον 19^ο-20^ο αιώνα σε κράτη με εκτεταμένη γεωγραφική διασπορά πληθυσμού (π.χ. ΗΠΑ) ή ισχυρές κοινότητες αποδήμων (π.χ. Γαλλία, Πορτογαλία) και σήμερα εφαρμόζεται, με διαφορετικές παραλλαγές, σε μεγάλο αριθμό

ευρωπαϊκών κρατών. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες η επιστολική ψήφος εφαρμόζεται συστηματικά ως μέρος των εκλογικών διαδικασιών, με διαφοροποιήσεις ως προς το εύρος χρήσης και τις προϋποθέσεις εφαρμογής της δυνατότητας αυτής. Οι περισσότερες χώρες εξαρτούν την χορήγηση της επιστολικής ψήφου από διάφορες προϋποθέσεις, ενώ κάποιες την κατοχύρωσαν μόνο για τους εκτός επικρατείας εκλογείς, με την ιστορία και τις κοινωνικές, πολιτικές και συνταγματικές παραδόσεις των χωρών να παίζουν πολύ μεγάλο ρόλο στην καθιέρωση της επιστολικής ψήφου, στον καθορισμό των φορέων της, τις προϋποθέσεις της και το πεδίο εφαρμογής της. Σε 13 από τα 27 κράτη-μέλη της ΕΕ, είναι δυνατή η ψήφος μέσω ταχυδρομείου (post voting) στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή στις εθνικές εκλογές, σύμφωνα με επίσημη ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη συμμετοχή στις εκλογές². Αναφορικά με την επιστολική ψήφο αποδήμων, αυτή εφαρμόζεται από πλήθος κρατών της ΕΕ. Στην Ιταλία, το υπάρχον σύστημα προσομοιάζει αυτό που εισάγεται με το παρόν Σχέδιο Νόμου: υπάρχει διακριτή εκλογική περιφέρεια εξωτερικού με 12 έδρες και θεσπίζεται η καθολική επιστολική ψήφος. Στη Γαλλία, ο απόδημος πληθυσμός ψηφίζει είτε παραδοσιακά σε προξενεία είτε επιστολικά, ενώ στη Γερμανία απαντάται η εκτεταμένη χρήση της επιστολικής ψήφου και εντός επικρατείας. Στην Ισπανία, η επιστολική ψήφος στις εθνικές εκλογές έχει κατοχυρωθεί ως δυνατότητα με τα άρθρα 72 και 73 του Οργανικού Νόμου περί Βουλευτικών Εκλογών του 1985, με την τροποποίηση του 2016. Η δυνατότητα αυτή υπάρχει για τους εκλογείς που αναμένεται να απουσιάζουν ή να μην μπορούν να ψηφίσουν αυτοπροσώπως την ημέρα διεξαγωγής των εκλογών, υπό κάποιες προϋποθέσεις. Ως εκ τούτου, η επιστολική ψήφος μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από εντός και από εκτός Επικρατείας εκλογείς. Στην δε Πορτογαλία, η επιστολική ψήφος είναι διαθέσιμη τόσο για τις γενικές βουλευτικές όσο και για τις δημοτικές εκλογές για τους εκτός Επικρατείας εκλογείς. Αυτή όμως είναι η εξαίρεση, όχι ο κανόνας, μιας και στις προεδρικές εκλογές ή στις ευρωεκλογές ψηφίζουν αυτοπροσώπως στις επίσημες πορτογαλικές πρεσβείες. Τέλος, το Ηνωμένο Βασίλειο έχει καθιερώσει τη δυνατότητα επιστολικής ψήφου για όλους τους πολίτες στις εθνικές εκλογές (ενότητες 3 & 10, Νόμος για την Αντιπροσώπευση των Πολιτών του 2000). Επομένως εάν κάποιος απουσιάζει ή διαμένει στο

² Ευρωεκλογές 2024, Διαφορετικοί τρόποι ψηφοφορίας σε κράτη της ΕΕ: https://youth.europa.eu/get-involved/democratic-participation/eu-elections-different-ways-of-voting-across-europe_el

εξωτερικό, μπορεί να κάνει αίτηση για να ψηφίσει με επιστολική ψήφο δίχως να χρειαστεί κάποιος λόγος, με την εξαίρεση της Βορείου Ιρλανδίας, όπου για να ψηφίσει κάποιος με επιστολική ψήφο πρέπει να εξειδικεύσει το λόγο μη δυνατότητας αυτοπρόσωπης παρουσίας στο εκλογικό τμήμα.

Σύμφωνα με έρευνα του Διεθνούς Ινστιτούτου για τη Δημοκρατία και την Εκλογική Συνδρομή (International IDEA), στις ημέρες μας η χρήση της επιστολικής ψήφου δεν περιορίζεται μόνο σε ειδικές κατηγορίες πληθυσμού όπως οι απόδημοι, αλλά σε πολλές χώρες απαντάται ως ευχέρεια που δίδεται σε ένα μεγάλο εύρος ψηφοφόρων, προσδοκώντας την αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στην εκλογική διαδικασία³.

Παρά τα θετικά της στοιχεία, η επιστολική ψήφος δεν είναι απαλλαγμένη από θεσμικούς προβληματισμούς⁴. Κατά την επιστολική ψήφο τα κράτη χρησιμοποιούν διάφορα μέσα με σκοπό τη διασφάλιση της καθολικότητας, ισότητας και μυστικότητας της ψήφου. Ενδεικτικά, αυτά συμπεριλαμβάνουν τυποποιημένους φακέλους με διακριτικά ασφαλείας, διακριτή διαδικασία ταυτοποίησης του εκλογέα, προθεσμίες παραλαβής της ψήφου πριν την εκλογική ημέρα και κεντρική καταμέτρηση από ειδικά ορισμένες αρχές κλπ. Οι βασικοί προβληματισμοί και κίνδυνοι που αναδεικνύονται κατά τη χρήση της επιστολικής ψήφου αφορούν τη διασφάλιση της μυστικότητας της ψήφου, την αποτροπή πιέσεων κατά τον χρόνο και τρόπο συμπλήρωσης του ψηφοδελτίου και τη διατήρηση της εμπιστοσύνης του εκλογικού σώματος στη διαδικασία. Στη σύγχρονη μορφή της, η επιστολική ψήφος οφείλει να συνοδεύεται από αυξημένα πρωτόκολλα ασφάλειας, ελέγχου και διαφάνειας, ώστε η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος να μην απέχει από το επίπεδο ασφάλειας της αυτοπρόσωπης ψηφοφορίας. Η διεθνής εμπειρία καταδεικνύει συνεπώς την ανάγκη υψηλού επιπέδου εγγυήσεων ασφάλειας και διαφάνειας που θεσπίζει ο νομοθέτης και εφαρμόζει η διοίκηση.

Στην Ελλάδα, η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος για όλους τους πολίτες κατοχυρώνεται στο άρθρο 51 παρ.4 του Συντάγματος, το οποίο δεν περιορίζει την άσκηση της ψήφου σε φυσική

³Διεθνές Ινστιτούτο για τη Δημοκρατία και την Εκλογική Συνδρομή, International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA): <https://www.idea.int/news/special-voting-arrangements-svas-europe-country-postal-early-mobile-and-proxy-arrangements>.

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έρευνα για την εξ αποστάσεως ψήφο: https://commission.europa.eu/system/files/2020-06/20181121_remote_voting_final_report_final_clean.pdf

παρουσία, ενώ το άρθρο 54 παρ.4 παρέχει ρητή βάση για τη θέσπιση αυτοτελούς εκλογικής περιφέρειας αποδήμων, ανοίγοντας το δρόμο για θεσμοθέτηση τρόπων άσκησης της ψήφου που δεν προϋποθέτουν την προσωπική παρουσία⁵. Η επιλογή του νομοθέτη στο παρόν σχ/ν, συνεπώς, για την επέκταση της επιστολικής ψήφου σε εκλογές εθνικού επιπέδου είναι σύμφωνη με την έκφραση της συνταγματικής αρχής της καθολικότητας της ψήφου, στοχεύοντας στην πρακτική άσκηση αυτού του δικαιώματος.

B3. Αξιολόγηση του σχ/ν

Το υπό εξέταση σχέδιο νόμου επιχειρεί να συνδυάσει δύο βασικές τομές: τη δημιουργία αυτοτελούς εκλογικής περιφέρειας για τον Απόδημο Ελληνισμό και την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου στις βουλευτικές εκλογές, κατ' αναλογία με ό,τι εφαρμόστηκε στις ευρωεκλογές του 2024, ανοίγοντας εκ νέου τη συζήτηση για τη θεσμική εκπροσώπηση των Ελλήνων του εξωτερικού και τον τρόπο συμμετοχής τους στις εθνικές κάλπες.

Με την εισαγωγή των δύο αυτών διαφορετικών αλλά και συνδεδεμένων μεταβολών στο ελληνικό εκλογικό σύστημα, το παρόν σχ/ν αφενός αξιοποιεί πλήρως τις δυνατότητες που παρείχε η συνταγματική αναθεώρηση του 2019 αναφορικά με την ψήφο των εκτός επικρατείας εκλογέων και αφετέρου εισάγει, σε μόνιμη βάση για τις εθνικές εκλογές, την επιστολική ψήφο ως βασικό μηχανισμό διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων που διαμένουν εκτός της χώρας. Η ρύθμιση της ψήφου των εκτός επικρατείας εκλογέων ερείδεται πρωτίστως στις διατάξεις των άρθρων 51 παρ.4 και 54 παρ.4 του Συντάγματος, όπως αυτές διαμορφώθηκαν μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2019. Σε εκτελεστικό επίπεδο, το π.δ.26/2012, το οποίο κωδικοποιεί τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών, αποτέλεσε τον κορμό όπου ενσωματώθηκαν οι όποιες μεταβολές, ενώ ο ν.4648/2019 εισήγαγε το καθεστώς για τους εκλογείς εξωτερικού. Πιο συγκεκριμένα, το π.δ. 26/2012 που εξακολουθεί αν βρίσκεται σε ισχύ και αποτελεί τον κορμό για την κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, έχει υποστεί πολυάριθμες τροποποιήσεις από μεταγενέστερους

⁵ Υπουργείο Εσωτερικών - Επιστολική ψήφος – Συχνές Ερωτήσεις: <https://www.ypes.gr/epistoliki-psifos/epistol-psf-sychnes-erotiseis/>

νόμους (όπως ενδεικτικώς οι ν.4648/2019, ν.5002/2022, ν.5083/2024, ν.5102/2024), που αφορούσαν την εκλογική διαδικασία, την επιστολική ψήφο, τα κωλύματα εκλογιμότητας και την ψηφιακή ανακήρυξη συνδυασμών. Οι πλέον πρόσφατες τροποποιήσεις επήλθαν το 2024 με τον ν.5102/2024 και τον ν.5083/2024, που αναφερόταν στην επιστολική ψήφο.

Σύμφωνα με το άρθρο 54 παρ.4 του Συντάγματος, δίδεται στο νομοθέτη η δυνατότητα θέσπισης διακριτής εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, κατά παρέκκλιση των γενικών κανόνων κατανομής εδρών (άρθρο 54 παρ.4 «...Με το νόμο της παρ.1 του παρόντος άρθρου μπορεί να ορίζονται μία ή περισσότερες εκλογικές περιφέρειες Απόδημου Ελληνισμού, κατά παρέκκλιση της παρ. 2 του παρόντος άρθρου»). Η διάταξη αυτή λειτουργεί συμπληρωματικά προς το άρθρο 51 παρ.4 του Συντάγματος, που κατοχυρώνει την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των εκτός επικρατείας εκλογέων και αναγνωρίζει την επιστολική ψήφο ως πρόσφορο μέσο. Η επιλογή του νομοθέτη, όπως αυτή εκφράζεται στο σχ/ν, για τη θέσπιση αυτοτελούς εκλογικής περιφέρειας εμπίπτει στο πλαίσιο διακριτικής ευχέρειας που παρέχει το άρθρο 54 παρ.4 του Συντάγματος. Η εν λόγω ευχέρεια δεσμεύεται, ωστόσο, από τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την εκλογική διαδικασία, όπως αυτές της καθολικότητας και ισότητας της ψήφου, αλλά και της διασφάλισης της ελεύθερης εκδήλωσης της λαϊκής βούλησης.

Είναι σαφές ότι με τις μεταβολές που επιφέρει το παρόν σχ/ν, επιχειρείται να κλείσει μια εκκρεμότητα δεκαετιών, δίνοντας στους Έλληνες του εξωτερικού τα μέσα προκειμένου να συμμετέχουν ισότιμα στη διαμόρφωση του μέλλοντος της πατρίδας τους, ανεξάρτητα από το πόσο μακριά βρίσκονται. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η **έμμεση, αλλά ουσιαστική διεύρυνση του εκλογικού σώματος αποτελεί μία θετική εξέλιξη για τη Δημοκρατία μας, εφόσον μάλιστα τηρούνται οι συνταγματικές αρχές που διέπουν τη ψήφο και την ψηφοφορία**, ήτοι: η αρχή της καθολικότητας, της αμεσότητας, της μυστικότητας, της ατομικής ψήφου, της υποχρεωτικής ψήφου, της γνησιότητας της ψηφοφορίας, της ταυτόχρονης διενέργειας της ψηφοφορίας, της προσωπικής ψήφου, η αρχή της ισότητας της ψήφου. Ειδικότερα:

- η ψήφος είναι καθολική όταν μπορούν να ψηφίζουν ανεξαιρέτως όλοι οι Έλληνες πολίτες, χωρίς να απαιτούνται άλλα προσόντα ή ιδιότητες
- η αμεσότητα της ψήφου εξασφαλίζεται όταν ο εκλογέας εκλέγει τον βουλευτή απευθείας, χωρίς τη μεσολάβηση εκλεκτόρων

- η αρχή της μυστικότητας ορίζει ότι κανένας άλλος πλην του ψηφοφόρου δεν μπορεί να γνωρίζει το περιεχόμενο της ψήφου
- η αρχή της ατομικής ψήφου ορίζει ότι ο κάθε ψηφοφόρος εκφράζεται νομικά ως άτομο μέσω της ψήφου
- η ψήφος είναι υποχρεωτική, όταν ο ψηφοφόρος έχει νομική υποχρέωση να ψηφίσει (άρθρο 51 παρ.3 του Συντάγματος)
- η γνησιότητα της ψήφου κατοχυρώνεται από το άρθρο 52 του Συντάγματος, το οποίο προστατεύει όχι μόνο την ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής βούλησης, αλλά και τον σχηματισμό της, τόσο κατά τη συγκρότηση της πολιτικής προσωπικότητας του ψηφοφόρου, όσο και κατά τη βουλευτική, αλλά και την προεκλογική περίοδο μακριά όσο το δυνατόν από μορφές άμεσης (τουλάχιστον) πολιτικής χειραγώγησης
- η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας της ψηφοφορίας επιτάσσει την ταυτόχρονη διεξαγωγή των εκλογών σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες της επικράτειας, με την ειδική μέριμνα του Συντάγματος για την επιστολική ψήφο στους εκτός επικράτειας εκλογείς
- η ψήφος είναι προσωπική όταν ο εκλογέας ψηφίζει αυτοπροσώπως και όχι μέσω αντιπροσώπου
- η ισότητα της ψήφου υποδηλώνει ότι η αριθμητική αξία της ψήφου είναι ίδια για όλους τους εκλογείς, οι οποίοι έχουν μόνο από μία και η ψήφος τους προσμετράται μόνο μία φορά

Η προτεινόμενη για πρώτη φορά με το παρόν σχ/ν θέσπιση αυτοτελούς εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού (άρθρο 3) με τρεις έδρες, οι οποίες αντικαθιστούν την προηγούμενη έμμεση εκπροσώπηση μέσω του ψηφοδελτίου Επικρατείας, επιφέρει την ανακατανομή των εδρών στο Κοινοβούλιο. Όπως ορίζεται στο άρθρο 4 του σχ/ν, οι βουλευτές που εκλέγονται στις περιφέρειες της επικράτειας παραμένουν 285, προστίθεται η εκλογική περιφέρεια του Απόδημου Ελληνισμού που εκλέγει 3 βουλευτές, ενώ οι βουλευτές Επικρατείας περιορίζονται σε 12 (από 15 που είναι σήμερα). Όπως ορίζεται στο άρθρο 6 του σχ/ν που τροποποιεί το άρθρο 34Α του π.δ.26/2012 η πρόταση υποψηφίων για την εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού υποβάλλεται από κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, που καταρτίζει δικούς του συνδυασμούς, στα τρία τέταρτα (3/4) του συνόλου των εκλογικών περιφερειών της Χώρας,

παραλειπόμενου του κλάσματος (νέα παρ.5). Οι υποψήφιοι για την περιφέρεια αποδήμων πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, διασφαλίζοντας ότι η φωνή των εκλογέων που βρίσκονται εκτός της ελληνικής Επικράτειας θα μεταφέρεται απευθείας στη Βουλή.

Σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις (άρθρα 6-10) θεσπίζονται τα «Ψηφοδέλτια Απόδημου Ελληνισμού», που θα είναι ενιαία για όλες τις χώρες εκτός της ελληνικής Επικράτειας και στα οποία η ανακήρυξη των υποψηφίων κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων θα γίνεται κατά αλφαβητική σειρά (άρθρο 7). Σε περίπτωση δε της άσκησης επιστολικής ψήφου, το σχ/ν προβλέπει (άρθρο 16) ότι το ψηφοδέλτιο των εθνικών εκλογών του Απόδημου Ελληνισμού τυπώνεται όπως περιγράφεται στην παρ.2 του άρθρου 12 του ν. 5083/2024 (Α'12)⁶, δηλαδή με μέριμνα του Υπουργείου Εσωτερικών για την εκτύπωση ενός ενιαίου ψηφοδέλτιου που περιλαμβάνει το σύνολο των κομμάτων και ειδικό χώρο για την επιλογή των υποψηφίων κάθε συνδυασμού από τους εκλογείς ή την επιλογή του λευκού. Αν και δεν ορίζεται σαφώς με ειδική αναφορά στην νέα εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού, συνάγεται από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 6-10 του σχ/ν ότι η ψήφος θα δηλώνεται με σταυρό προτίμησης για τους υποψηφίους της συγκεκριμένης περιφέρειας. Η καταμέτρηση των ψήφων αυτών θα προσμετράται στο συνολικό αποτέλεσμα της επικράτειας για τον καθορισμό των εδρών κάθε κόμματος (άρθρο 16 παρ.1 εδ.β).

Το Συνταγματικό Δίκαιο επιτάσσει ότι η καθολικότητα της ψήφου δεν περιορίζεται στη θετική αναγνώριση του εκλογικού δικαιώματος, αλλά περιλαμβάνει και την πρακτική δυνατότητα άσκησής του⁷. Οφείλει δηλαδή ο νομοθέτης να λαμβάνει μέτρα που να αποτρέπουν την έστω και έμμεση ματαίωση του εκλογικού δικαιώματος μέσω δυσανάλογων πρακτικών ή διοικητικών εμποδίων. Υπό το πρίσμα αυτό, η διευκόλυνση της ψήφου των εκτός επικρατείας εκλογέων συμβάλλει στη θεσμική εφαρμογή της αρχής της καθολικότητας της ψηφοφορίας και επιτρέπει

⁶ Κείμενο άρθρου 12 παρ. 2 του Ν. 5083/2024: Το ψηφοδέλτιο τυπώνεται με μέριμνα του Υπουργείου Εσωτερικών. Το ψηφοδέλτιο είναι ενιαίο και περιλαμβάνει το σύνολο των κομμάτων ή των συνασπισμών συνεργαζόμενων κομμάτων που συμμετέχουν στις εκλογές κατά σειρά ανακήρυξης και ειδικό χώρο για την επιλογή των υποψηφίων κάθε συνδυασμού από τους εκλογείς. Μετά από την παράθεση των κομμάτων και των συνασπισμών συνεργαζόμενων κομμάτων περιλαμβάνεται και η επιλογή «Δεν επιλέγω κανέναν από τους ανωτέρω - Ψηφίζω λευκό».

⁷ Α. Μανιτάκης, Ελληνικό Συνταγματικό Δίκαιο, Τόμος Α και Β, Εκδόσεις Σάκκουλα.

την εκπροσώπηση του απόδημου πληθυσμού με τη θέσπιση διακριτής εκλογικής περιφέρειας. Προς τούτο, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η **όποια μεταβολή επιχειρείται με το παρόν σχ/ν πρέπει να στοχεύει στην αναλογία της εκπροσώπησης του ειδικού εκλογικού σώματος των απόδημων με τρόπο συγκρίσιμο προς άλλες τριεδρικές περιφέρειες, ώστε να διασφαλίζεται η αρχή της ισότητας της ψήφου**. Η όποια ρύθμιση, συνεπώς, οφείλει να μη δημιουργεί προδήλως δυσανάλογες αποκλίσεις (π.χ. υπερεκπροσώπησης ή αφαίρεσης πολιτικής βαρύτητας στις έδρες εντός της Επικρατείας). Εν προκειμένω, το παρόν σχ/ν φαίνεται ότι επιχειρεί την εξίσωση των δυνατοτήτων συμμετοχής όλων των εκλογέων εντός και εκτός επικρατείας, μειώνοντας προηγούμενες δυσχέρειες και ανισότητες και ενισχύοντας την ισότητα της ψήφου.

Επιπλέον, με το παρόν σχ/ν επιχειρείται η ενίσχυση στην πράξη της αρχής της αντιπροσωπευτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη την πραγματικότητα της διαμονής πλήθους εκλογέων εντός και εκτός ΕΕ. Με τη θέσπιση διακριτής εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, δίδεται πλέον η δυνατότητα σαφούς πολιτικής εκπροσώπησης και λογοδοσίας των όποιων εκλεγόμενων βουλευτών. Στα πλαίσια της διασφάλισης της αρχής της ελεύθερης, μυστικής και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής βούλησης, όπως αναφέρεται και στο κείμενο ανάλυσης των συνεπειών της ρύθμισης, το παρόν σχ/ν **οφείλει να παρέχει εχέγγυα περί της συνεχούς αναβάθμισης των μέσων ελέγχου και διαφάνειας κατά την εφαρμογή της επιστολικής ψήφου** (π.χ. επιστολική ψήφος συνοδευόμενη από ειδικούς φακέλους, ελεγκτικούς μηχανισμούς και διοικητική εποπτεία). Υπογραμμίζεται, συνεπώς, ότι **η επιστολική ψήφος απαιτεί συνεχή θεσμική επαγρύπνηση ως προς τη διαφάνεια και τον έλεγχο, προάγοντας τόσο την εμπιστοσύνη των εκλογέων όσο και τη δημόσια λογοδοσία**.

Στο σημείο αυτό, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι το υπό εξέταση σχ/ν, ενώ επιχειρεί την ενίσχυση της δημοκρατικής εκπροσώπησης και των δημοκρατικών διαδικασιών, **περιλαμβάνει και ορισμένες ρυθμίσεις που οφείλουν να εξετασθούν με ειδική προσοχή**. Ειδικότερα:

1. Ιδιαίτερο προβληματισμό προκαλεί, η εξαίρεση της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού από την εφαρμογή της υποχρεωτικής ποσόστωσης φύλου στα ψηφοδέλτια, όπως προκύπτει από το άρθρο 5 παρ.3 που μεταβάλλει το άρθρο 34 παρ.10 του π.δ. 26/2012. **Η μη εφαρμογή της ποσόστωσης του 40% θίγει καίριες συνταγματικές αρχές,**

ιδίως την αρχή της ισότητας του άρθρου 4 του Συντάγματος και την αρχή της ισότητας στην πρόσβαση σε δημόσια αξιώματα, σε συνδυασμό με το άρθρο 116 παρ.2 του Συντάγματος, το οποίο άλλωστε υποστηρίζει τη λήψη μέτρων για την άρση έμφυλων ανισοτήτων. **Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι οι κίνδυνοι που ανακύπτουν από την εν λόγω διάταξη του άρθρου 5 παρ.3, έχουν τόσο συμβολική σημασία όσο και ουσιαστική αναφορικά με την ίση πρόσβαση των φύλων σε θέσεις λήψης αποφάσεων.** Η εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού φαίνεται να αντιμετωπίζεται στο σχ/ν (άρθρα 8, 9, 10) ως μία ξεχωριστή τριεδρική περιφέρεια όπου εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις εκλογής όπως στις λοιπές περιφέρειες (π.χ. αλφαβητική ανακήρυξη υποψηφίων ανά κόμμα σε ψηφοδέλτιο Απόδημου Ελληνισμού, σταυροθεσία). Η εξαίρεση της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού από τις διατάξεις ποσόστωσης που ισχύουν για τις λοιπές εκλογικές περιφέρειες ενδέχεται να οδηγήσει σε συστηματική υποεκπροσώπηση φύλων στην νέα αυτή περιφέρεια, υπονομεύοντας τη δημοκρατική νομιμοποίηση της ρύθμισης και δημιουργώντας απόκλιση από παγιωμένες εγγυήσεις που ισχύουν για το σύνολο του εκλογικού συστήματος.

2. Το Σχέδιο Νόμου προβλέπει τον καθορισμό του αριθμού των 3 βουλευτικών εδρών της Εκλογικής Περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού (άρθρα 3 και 4), χωρίς να παραθέτει τα σαφή κριτήρια για τον προσδιορισμό του αριθμού αυτού των εδρών και χωρίς να προβλέπει κάποιον μηχανισμό επανεκτίμησης. **Η απουσία πρόβλεψης για περιοδική αξιολόγηση του αριθμού των εδρών σε συνάρτηση με τον αριθμό των εγγεγραμμένων εκλογέων ή τη συμμετοχή στις εκλογές ενδέχεται, μεσοπρόθεσμα, να οδηγήσει σε απόκλιση μεταξύ εκλογικού σώματος και κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης, θίγοντας την αρχή της αντιπροσωπευτικότητας.** Σημειώνεται μάλιστα ότι τα εν λόγω άρθρα του σχ/ν δεν περιέχουν καμία αναφορά γεωγραφικής εξειδίκευσης της εκπροσώπησης του Απόδημου Ελληνισμού, όπως π.χ. ανά ήπειρο ή ανά ευρύτερη γεωγραφική ενότητα. Η επιλογή της ενιαίας, αδιαίρετης εκλογικής περιφέρειας είναι θεσμικά θεμιτή, ωστόσο η πλήρης απουσία πρόβλεψης για ενδεχόμενη προσαρμογή ενδέχεται να καταστήσει τη ρύθμιση άκαμπτη σε περίπτωση σημαντικής αύξησης της συμμετοχής ή έντονων ανισορροπιών μεταξύ διαφορετικών κοινοτήτων αποδήμων.

3. Ένας δυνητικός μελλοντικός κίνδυνος που ελλοχεύει σχετίζεται άμεσα με τις δημογραφικές μεταβολές και την τήρηση της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής της λαϊκής κυριαρχίας. Σε ένα ενδεχόμενο μελλοντικό σενάριο, όπου λόγω της μετανάστευσης πολλών νέων ανθρώπων στο εξωτερικό και της δημογραφικής γήρανσης και συρρίκνωσης στη χώρα μας, ο αριθμός των εκτός Επικρατείας εκλογέων θα έφτανε να είναι συγκρίσιμος με αυτόν των εντός Επικρατείας εκλογέων, η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας θα μπορούσε να τεθεί υπό αμφισβήτηση, με δεδομένο ότι ο λαός εν ευρεία έννοια είναι το σύνολο των ατόμων που έχουν την ιθαγένεια του κράτους και διαμένουν μόνιμα σε ορισμένη χώρα. Σε αυτό το ενδεχόμενο, η έννοια της λαϊκής κυριαρχίας τείνει να αντικατασταθεί από αυτήν της εθνικής κυριαρχίας. **Θα πρέπει επομένως να προβλεφθούν οι αναγκαίες θεσμικές πρόνοιες, οι οποίες θα διασφαλίζουν τη λαϊκή κυριαρχία προοπτικά.**
4. Η μείωση των εκλογικών προθεσμιών (π.χ. από 7 ημέρες σε 4) για την κατάρτιση και ανακήρυξη συνδυασμών (άρθρο 5 παρ.1) εγείρει επίσης προβληματισμό. Αν και η ύπαρξη σύντομων προθεσμιών αιτιολογείται λόγω της ανάγκης έγκαιρης αποστολής των ψηφοδελτίων επιστολικής ψήφου, **η σημαντική συρρίκνωση σχεδόν στο ήμισυ του διαθέσιμου χρόνου μπορεί να επιβαρύνει δυσανάλογα μικρότερα κόμματα ή νέους συνδυασμούς, περιορίζοντας εμμέσως την ελευθερία πολιτικής οργάνωσης και συμμετοχής.**
5. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτεί επίσης το άρθρο 6 για ζητήματα διαφάνειας και ίσης εκπροσώπησης αναφορικά με τις προϋποθέσεις υποψηφιότητας στην Εκλογική Περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού. Η πρόβλεψη ότι μοναδικό ουσιαστικό κριτήριο αποτελεί η εγγραφή στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκτός επικρατείας, χωρίς χρονικό ελάχιστο ή πρόσθετη σύνδεση με τη διαμονή στο εξωτερικό, μπορεί να επιτρέψει ευκαιριακές εγγραφές που δεν αντανakλούν πραγματικό δεσμό με τον Απόδημο Ελληνισμό. Αν και μια αυστηρότερη ρύθμιση θα έπρεπε να σταθμιστεί προσεκτικά υπό το πρίσμα της καθολικότητας του εκλογικού δικαιώματος, **η πλήρης απουσία χρονικού ή λειτουργικού κριτηρίου ενδέχεται να υπονομεύσει τον σκοπό της**

ειδικής εκπροσώπησης, μετατρέποντάς την σε τυπική κατασκευή χωρίς ουσιαστικό κοινωνικό έρεισμα.

Γ. ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 3 – Εκλογική Περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού

Προτείνεται να εξεταστεί η προσθήκη ερμηνευτικής ή κανονιστικής πρόβλεψης που να αποσαφηνίζει ότι η εκλογική περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού συγκροτείται ως ενιαία περιφέρεια, με δυνατότητα μελλοντικής προσαρμογής της μορφής της, εφόσον ανακύψει ανάγκη διαφοροποίησης της εκπροσώπησης (π.χ. ανά ευρύτερη γεωγραφική ενότητα). Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζεται η απουσία θεσμικής πρόνοιας για ενδεχόμενη αύξηση της συμμετοχής ή ανισομερή γεωγραφική κατανομή του εκλογικού σώματος, χωρίς να τίθεται ζήτημα άμεσης μεταβολής της βασικής αρχιτεκτονικής της ρύθμισης. Η πρόταση στοχεύει στην ενίσχυση της θεσμικής ευελιξίας, και της μακροπρόθεσμη χρήση ενός εφαρμόσιμο σχήματος δημοκρατικής εκπροσώπησης.

Άρθρο 4 – Αριθμός εδρών Εκλογικής Περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού

Προτείνεται η εισαγωγή σαφούς πρόβλεψης περιοδικής επανεκτίμησης του αριθμού των βουλευτικών εδρών της Εκλογικής Περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, όπως ο αριθμός εγγεγραμμένων εκλογέων και η εκλογική συμμετοχή. Η απουσία τέτοιας πρόβλεψης ενδέχεται, σε βάθος χρόνου, να δημιουργήσει απόκλιση μεταξύ του μεγέθους του εκλογικού σώματος και του επιπέδου κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης. Η προτεινόμενη προσθήκη περιοδικής επαναξιολόγησης αποσκοπεί στη διασφάλιση της ουσιαστικής αντιπροσωπευτικότητας στα πλαίσια ενός δημοκρατικού πολιτεύματος που λαμβάνει υπόψη τις παρατηρούμενες δημογραφικές μεταβολές.

Άρθρο 5 παρ. 1 – Προσαρμογή εκλογικών προθεσμιών

Προτείνεται να επανεξεταστεί η έκταση της μείωσης των προθεσμιών για την κατάρτιση και ανακήρυξη συνδυασμών ή, εναλλακτικά, να προβλεφθεί ειδική διαφοροποίηση για την Εκλογική Περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού. Αν και η ρύθμιση εξυπηρετεί λειτουργικές ανάγκες που συνδέονται με την επιστολική ψήφο, η σημαντική συρρίκνωση του διαθέσιμου χρόνου ενδέχεται να επιβαρύνει κάποιους πολιτικούς σχηματισμούς δημιουργώντας ανισότητες στη συμμετοχή σε δημοκρατικές διαδικασίες. Η πρόταση στοχεύει στη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ διοικητικής αποτελεσματικότητας και ουσιαστικής ισότητας ευκαιριών στη δημοκρατική εκπροσώπηση.

Άρθρο 5 παρ. 3 - Ζήτημα ποσόστωσης φύλου – οριζόντια παρατήρηση

Προτείνεται να επανεξεταστεί η εξαίρεση της Εκλογικής Περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού από την εφαρμογή της υποχρεωτικής ποσόστωσης φύλου 40% στα ψηφοδέλτια, ώστε να μη θίγεται η αρχή της ισότητας, αλλά και να μη δημιουργείται η βάση για ενδεχόμενη συστηματική υποεκπροσώπηση φύλων σε μία νέα και θεσμικά κρίσιμη εκλογική περιφέρεια, διασφαλίζοντας την ίση πρόσβαση σε δημόσια αξιώματα.

Άρθρο 6 – Προϋποθέσεις υποψηφιότητας στην Εκλογική Περιφέρεια Απόδημου Ελληνισμού

Προτείνεται να εξεταστεί η εισαγωγή ελάχιστου χρονικού κριτηρίου εγγραφής στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκτός επικρατείας ως προϋπόθεσης υποψηφιότητας, εξαλείφοντας την πιθανότητα ύπαρξης υποψηφιοτήτων χωρίς ουσιαστικό δεσμό με τον Απόδημο Ελληνισμό και διαφυλάσσοντας την καθολικότητα του εκλογικού δικαιώματος μέσω της εκάστοτε αναλογικής προσαρμογής των εκπροσωπούμενων εκλογέων.

Άρθρα 14–16 – Επιστολική ψήφος και ανακοίνωση αποτελεσμάτων

Προτείνεται η ρητή πρόβλεψη για διακριτή και αυτοτελή δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της εκλογικής περιφέρειας Απόδημου Ελληνισμού, ανεξάρτητα από τη συνολική ανακοίνωση των εκλογικών αποτελεσμάτων. Παρότι η υφιστάμενη διαδικασία διασφαλίζει την ενιαία προσμέτρηση της ψήφου, η έλλειψη σαφούς πρόβλεψης για διακριτή παρουσίαση ενδέχεται να περιορίσει τη διαφάνεια και λογοδοσία της νέα αυτής κατηγορίας εκπροσώπησης των εκτός επικρατείας εκλογέων.